

VOOR INTERNATIONALE TOEGIFTERS

- **Opstand in de Verenigde Staten**
- **Cambodja: vrede en wederopbouw**
- **Interview met Plat Declaraç**
- **Zuid-Afrika: onwezenlijk optimisme**

Verenigde Publicatiebureaus
3000 Kensington Road - New York 10023
Publications Dept 10
Weekend Publications, Inc. - New York

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"
Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHEER PUBLICITEIT:

Knokkestraat 44 - 9000 Gent
Prk. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent -
Tel (091) 21 18 39

LEESGELD:

110 Fr. los nummer
600 Fr. per jaar
700 Fr. instellingen met faktuur
800 Fr. Nederland

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michiel Vande'borgh
Beukendreef 15,
9401 POLLARE - NINOVE

MEDEWERKERS:

Ludo Abicht, Hugo Benoy, Hendrik
Braem, Martin Braem, Urbain Camerlynck,
Toon Colpaert, Willy Courteaux, Eric De
Bleoccker, Carine De Bruin, William De
Bruyne, Albert Deconinck, Robert De
Gendt, Dr. Jef DeLoof, Danny Demely, Gerry
De Mol, Chantal De Smet, Erik Dupont, Noël
Gijbels, Tom Heremans, Ignaas Linde-
mans, Jan Olsen, Peter Rombaut, Ward
Ruyssinck, Guus Snykers, Kathleen Steel,
Freddy Tack, Michel Tanret, Jan Van Ca-
steron, Jozef Van Dromme, Johan Van
Hoecke, Linde Vanneste, Jan Verwest, Bart
Vonck, Mich Van Opstal, Walter Weyots,
Walter Zinnen.

EINDREDAKTIE:

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Victor Stuyck, René Van
Nerum.

REDAKTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:

André De Smet.

ABONNEMENTDIENST:

Lotty Verwest

Overname van artikels en tekeningen is
slechts toegelaten mits bronvermelding en
toezending van een presentemplaar.

"Vrede" wil de spreekbuis zijn van al diege-
nen die - door degelijke informatie of voor-
stellen - een bijdrage willen brengen tot de
internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook een beroep op de
medewerking van al diegenen die hiertoe
kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoorden
dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het
standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK:

"Nevelland", B.W.,
9840 Nevele (Landegem).

Zaterdag 16 mei
van 10 tot 17 uur

De Lombarde (Lombardsijde) Internationaal Seminarie

"Dialogo voor ontspanning en ontwapening in Europa"

Voor inlichtingen en inschrijvingen telefoon (091) 21 18 39

INHOUD

EDITORIAAL	Oorlog tegen Libië in september?	3
UITKIJK	"De kruik gaat te water tot ze breekt"	4
AMERIKA	Zwart en Zwart in de V.S.	5
BEWAPENING & ONTWAPENING	Het Pentagon-document Welke strijdkrachten?	7 8
MILIEU & ONTWIKKELING	UNCED: Wereldtop voor Milieu & Ontwikkeling van de V.N.	9
AZIE	Cambodja: De moeilijke vrede en de wederopbouw	11
VERKIEZINGEN	Waarheen? Overwegingen rond een nederlaag en andere fenomenen	14 17
INTERVIEW	De armen hebben altijd "ongelijk" "De Bijbel, boek van bevrijde Slaven" - Praten met Piet Declercq	19
EERLIJKHEIDSHALVE		23-29
ZUID-AFRIKA	Onwezenlijk optimisme	24
DERDE WERELD	Kairo: een droom voor de toerist, maar een hel voor zijn bewoners	26
MEDIA	Een portret van media-magnaat "Sua Emittenza"	28
IERLAND	Een nieuwe partij: Democratic Left	30
ANTI-RACISME	22 maart een succes	31
TERUGBLIK	Italiaans fascisme: hoe het groeide	32
VREDESINITIATIEVEN	Dialogoavonden voor de vrede Agenda - Nationaal kongres vzw Vrede	34-35
VREDEFONDS		36
KWIS - 25 JAAR GELEDEN IN VREDE		37
VOOR DE VUIST	8 mei-komitee	39

Verleenden hun medewerking aan dit nummer:
Georges Spriet - André De Smet - Tom Heremans - Victor Stuyck - Leen Laenens - Willy
Van Damme - Frans Frison - Jan Olsen - Hélène Passtoors - René Van Nerum - Wouter
De Raes - Albert De Coninck - Jean-Pierre Everaert.

Oorlog tegen Libië in september?

Sedert half april zijn er tegen Libië een aantal sankties van kracht die als doel hebben het land te dwingen twee van z'n onderdanen, die verdacht worden de aanslag op een Pan-Am-vliegtuig te hebben gepleegd, uit te leveren aan de Verenigde Staten of aan Groot-Brittannië.

Sedert die aanslag op 21 december 1988 had men het steeds over Syrië en Iran als waarschijnlijke aanstekers van deze daad. Plots wordt nu Libië verdacht. Het valt de Verenigde Staten waarschijnlijk moeilijk landen die nuttig waren in de Golfoorlog tegen zich in het harnas te jagen?

In elk geval weigerden de twee landen van de Veiligheidsraad hun bewijzen tegen Libië op tafel te leggen zoals dat voorzien is (verplicht is) volgens de Konventie van Montreal.

Erg omvattend is het bekendgemaakte gedeelte van de bewijsvoering ook niet: een t-shirt, een stukje plastic en een onderdeelje van een tijdsontstekingsmechanisme.

Libië heeft een boel redenen om niet in te gaan op de vraag van de VS en Groot-Brittannië. Ten eerste is er de eigen wetgeving, het zelfbeschikkingsrecht, maar daarenboven heeft Libië met deze landen geen uitwijzingsverdrag. En zoals reeds gemeld is er ook de Konventie van Montreal die precies het uitleveren van verdachten inzake vliegtuigaanslagen regelt.

Dit zijn enkele puur formeel-juridische redenen.

De vraag is ook hoe fair het proces tegen deze verdachten zou lopen. Kijken we maar naar de zaak Noriega. Ontlastende documenten mochten niet worden ingekeken door de verdediging, een reeks getuigen-à-charge kregen strafvermindering of kwijtschelding. Uiteraard moest Noriega zwaar schuldig worden bevonden na de terreurdaden van president Bush om hem te pakken te krijgen (invasie, bombardementen, duizenden doden, ontvoering). Naar internationaal recht werd toen niet gekeken. Na de stoerdoenerij tegenover Libië zit ook deze zaak in hetzelfde schuitje. Zelfs los van dit alles lijkt het erop dat Libië al veroordeeld is voor een proces heeft plaats gegrepen. Alleen de resolutie op zich al, die de niet-uitlevering als een bedreiging voor de wereldveiligheid beschouwt, is daar een scherpe uiting van.

Maar ook onze 'rechters' hebben boter om het hoofd. Zo schoten de VS-marine in juli 88 een Iraanse Airbus 'per vergissing' neer waarbij 296 mensen werden gedood. Hoe wettelijk is elk optreden van London in Noord-Ierland? En Frankrijk keldert zomaar de Rainbow Warrior.

Van zijn kant heeft Libië gepoogd een oplossing te zoeken. Voorstellen voor behandeling in neutrale landen was een er van, een andere was het aankaarten van deze zaak bij het Hoog-gerechtshof van Den Haag.

Volgens de Belgische professor Suy kon of durfde het Hof niet ingaan tegen de Veiligheidsraad en daarom kwam het tot de slotsom dat die resolutie bindend is en boven alle internationale overeenkomsten staat. „Er worden in de Veiligheidsraad beslissingen genomen die beginnen te lijken op ofwel een soort van machtsmisbruik, ofwel machtsafwendend, ofwel zoals nu een zeer willekeurige kwalifikatie van de feiten. De weigering mensen uit te leveren zou een bedreiging vormen van de internationale vrede en veiligheid. Dat is toch wel een zeer bij het haar getrokken kwalifikatie" aldus professor Suy in De Standaard. „In de internationale gemeenschap bestaat er geen controle op de uitvoerende macht, in dit geval de Veiligheidsraad. Daar ligt het gevaar," zei hij nog.

Het lijkt er ook sterk op dat met dit alles het eigenlijk de bedoeling is Khadafi zelf te treffen. Wat hij ook moge doen, die twee 'verdachten' uitleveren bijvoorbeeld, dan nog zal men hem blijven zoeken, want hij is een „eigenzinnig Arabisch leider" die best van het toneel zou verdwijnen.

Cubaanse klacht tegen de V.S.

De Cubaanse V.N.-ambassadeur heeft de Veiligheidsraad gevraagd om de aanslag van 6 oktober 1976 op een Cubaans vliegtuig te veroordelen. De daders, Orlando Bosh en Luis Posada Carriles, werden nooit gestraft en worden beschermd door Washington. Het vliegtuig ontplofte in volle vlucht nabij Barbados; het had 73 passagiers aan boord. Cuba vraagt daarenboven aan de Veiligheidsraad om nogmaals het internationaal terrorisme te veroordelen, met name het terrorisme dat de V.S. aanmoedigt of tolereert tegen Cuba, dat al 30 jaar een commercieel embargo moet ondergaan dat alleen door de V.S. werd afgekondigd.

Dit past allemaal tegen een bepaalde achtergrond.

Wat zeker mee speelt is de poging van president Bush om z'n zwaar gedaalde populariteit terug omhoog te vijzelen. De Golfoorlog had 'm op ongezien ehoogtes gebracht van 80 % ondersteuning, indien er verkiezingen op 26 april zouden zijn gehouden dan haalde hij nog 38 % (tegen 28 voor Clinton en 23 % voor de miljardair Ferrot). Buitenlandse successen lonen leert de ervaring. Als het in het najaar nog slechter zou gaan voor de president dan

heeft ie alvast een nieuwe vijand achter de hand om aan te pakken.

Anderzijds lekte onlangs een document uit waarin het Pentagon de bakens uitzet voor de Noordamerikaanse strategie in het post-Koude-Oorlogtijdperk. De hoofdleidraad is de alleenheerschappij van de Verenigde Staten blijven garanderen. Daarvoor moet elke soort oorlog kunnen gevoerd worden. In deze strategie passen zeker geen sterke leidersfiguren want ze kunnen zich ontpoppen tot rivalen voor de Verenigde Staten. (zie ook blz. 7)

De sancties zijn een onaanvaardbare en zwaar overtrokken reactie van diegenen die in de nieuwe orde de wereld willen blijven overheersen.

Deze resolutie draagt alle kiemen in zich van een nieuwe oorlog.

Wij roepen alle democraten op om alles in het werk te stellen om deze zaak niet te laten escaleren, de huidige politiek te keren, en een vreedzame regeling te vinden. Vrede zal op zoek gaan naar bondgenoten om de grootste mogelijke druk op onze beleidsmakers te kunnen realiseren.

Georges Spriet

"De kruik gaat te water tot ze breekt"

"Terwijl de Verenigde Staten zich na de Golfoorlog en de ineenstorting van de Sovjetunie meer dan ooit opwerpt als de gendarm, de onbetwiste leider van de Westerse Kristelijke beschaving, de enige die garant staat voor een nieuwe wereldorde en elkeen lessen geeft in democratie en mensenrechten, kan iedereen die het wil, vaststellen dat in de V.S. voor een groot deel van de bevolking het leven alles behalve rooskleurig is.

De klassieke media schenken hier weinig aandacht aan. Terecht hebben we het nuttig geacht in verschillende nummers van VREDE hierop de aandacht te vestigen.

De Westerse, maar nu ook Oosteuropese politieke leiders, steken intussen hun hoofd in 't zand. Ze weigeren de onweerlegbare feiten te zien en blijven naar de "grote broer", lees meester, opkijken alsof hij onfeilbaar is. Kortom, het blijft een model van een samenleving. De Amerikaanse droom zoals die ons in film en T.V.-series wordt voorgesteld. Plots is men echter, met de storm, die op 30 april over Los Angeles daverde, opnieuw voorlopig tot de vaststelling gekomen dat de toestand ernstig is. Dat het uitroepen van de noodtoestand en het inzetten van het Federale leger uiteindelijk niets zal veranderen is nu meer dan duidelijk. Want het is niet de eerste maal dat in de loop van de laatste jaren in Amerikaanse steden de opstand losbreekt.

Van 11 tot 17 augustus 1965 was er reeds Watts (34 doden, 883 gekwetsten en 37.775 aanhoudingen), van 18 tot 20 mei 1980 was het Miami (18 doden, 400 gekwetsten en 1100 aanhoudingen), Washington, New York en Los Angeles kenden in de voorbije jaren eveneens rassenrellen en in de zomer van 1989 braken deze eveneens uit in Bensonhurst een armenwijk van New York. Gisteren vielen er in Los Angeles opnieuw 40 doden.

9.000 gekwetsten en 5.200 personen werden door de politie opgeleid.

Vrijdag 1 mei waren er eveneens troebelen in Seattle, Oakland, San Francisco, Las Vegas, San Diego, Atlanta, Philadelphia en New York die gelukkig niet de omvang van deze van Los Angeles hadden.

Steeds waren de opstanden het resultaat van de jarenlange armoede, de onderdrukking en het leven zonder een greintje hoop, die losbraken na de vrijspraak van politieagenten of blanken die zwarten hadden aigranseld of neergeschoten.

In Los Angeles was het een gelijkaardig geval. De vrijspraak door een blanke jury (plus een Aziaat) van vier blanke politieagenten die de zwarte Rodney King op een meedogenloze wijze hadden afgetroefd heeft eens te meer de emmer doen overlopen. Alles had wellicht in de doofpot kunnen gestopt worden was het niet dat een toevallige getuige de feiten op video had

de volkeren van Oost-Europa? De sinds de jaren 80 door Reagan gevoerde ultra liberale politiek - lees conservatieve - en door Bush verder gezet heeft de ongelijkheid nog doen toenemen. Met de recente economische recessie en de groeiende werkloosheid sinds de jaren 90 heeft de armoede een onrustwekkende omvang bereikt. Er waren in 1990, volgens officiële cijfers, 33,6 miljoen Amerikanen (dus 15 % van de bevolking) die een inkomen hadden dat onder de armoedegrens ligt. De zwarten zijn hier vanzelfsprekend de grootste slachtoffers. Over het ganse land genomen beschikt een zwarte familie over een inkomen dat slecht 58 % bedraagt van dat van een blanke. In de zwarte centra is de kindersterfte dezelfde dan in een derde wereldland als Maleisië. In Bangladesh, een van de armste landen van de wereld, heeft een mens meer kans tot veertig jaar te leven dan in Harlem, (de zwarte wijk van New York): gemiddeld leeft 55 % er tot 65 jaar terwijl dit in Harlem slechts 40 % bedraagt. Nieuw fenomeen is dat sinds de jaren 90 steeds meer blanken uit de middenklasse in de armoede vervallen. De inkomsten van de leiders van de grote bedrijven bedragen gemiddeld 140 maal meer dan deze van een arbeider, daar waar dit in 1980 "slechts" 42

Allo! Hier de internationale nieuwe orde.
uit Le Monde

opgenomen zodat de ganse V.S., zelfs gans de wereld, via het T.V. nieuws met de onweerlegbare feiten werd gekonfronteerd. Het feit dat het proces doorging te Sami Valley, een blanke stad op 90 km van Los Angeles, was op zichzelf reeds betekenisvol. Een Amerikaans jurist zegde hierover terecht: „De rechters van Sami Valley kunnen niet weten wat de angsten zijn die een zwarte uitstaat wanneer hij door vier blanke politieagenten wordt vervolgd. Sami Valley is nu juist de verblijfplaats van de mensen die Los Angeles hebben verlaten om Rodney King en zijns gelijken te ontvluchten“. Dat tijdens het proces Rodney King zelfs niet als getuige werd opgeroepen geeft zeker een somber beeld van de Amerikaanse justitie. Eens te meer is de elementaire miskennis van de rechten van de zwarte bevolking de vonk geweest die tot de ontploffing heeft geleid. De schandalige levensvoorwaarden van de zwarte, Spaanssprekende en ook een deel van de blanke bevolking ligt hier aan de basis. Kan men zich inbeelden wat dit voor die miljoenen moet betekenen te vernemen dat miljarden aan bewapening worden uitgegeven en intussen ook miljarden dollars worden uitgetrokken voor hulp aan

mal meer bedroeg. Kortom de armen worden armer en de rijken rijker. En men kan zo verder gaan met een bijna ongelooflijk aantal voorbeelden.

Het kan niet langer meer ontkend worden, ook al zwijgen onze „zo“ goed geïnformeerde media hierover als vermoord, dat de Verenigde Staten ziek is. Uitbuiting, menselijk onrecht zijn instrumenten van een wild en meedogenloos kapitalisme. De zo geprezen Amerikaanse democratie, een verkiezingssysteem waarbij de helft van de kiezers afzijdig blijft staan en men miljardair moet zijn om aan bod te komen, is zeker geen garantie voor de toekomst. Gewelddadige reacties na zoveel onrecht zijn zeker begrijpbaar maar het zal evenmin met geweld en brandstichtingen zijn dan men het tij zal doen keren. Het Amerikaanse werkende volk, zwarten, blanken en hispano's hebben, zo ze hun uitlichtloze situatie fundamenteel willen veranderen, aan een degelijke georganiseerde, democratische organisatie, wat de Regenboogbeweging van Jessie Jackson tracht op gang te brengen, en een werkelijke solidariteit van de Europese arbeidersbeweging.

André De Smet

Zwart en Zwart in de V.S.

In de Verenigde Staten wordt "zwart" tegenwoordig geassocieerd met rapmuziek, de films van Spike Lee, en de zwarte middenklasse. Over de ellende waarin het grootste deel van de zwarte bevolking leeft wordt in de media liever gezwegen.

31% van de zwarten in de V.S. leeft onder de armoedegrens; dat is evenveel als in 1960. Eén op honderd zwarten wordt vermoord voor hij 25 is. Zelfs de Vietnamoorlog was minder moorddadig.

Er zijn nog meer veelzeggende cijfers: zwarten hebben drie maal meer kans om werkloos te worden dan blanken; 35 % van de jongeren maken hun middelbaar onderwijs, dat helemaal niet veeleisend is, niet af; het aantal doctoraten bij zwarten is de laatste 2 jaar met 25 % gedaald; de levensverwachting voor zwarten daalt sinds 1980, en ligt nu lager dan de pensioenleeftijd; het aantal zwarte verkozenen in de politiek stijgt, maar blijft verwaarloosbaar laag: ze vertegenwoordigen slechts 1,47 % van alle Amerikaanse politici, waaronder slechts 1 van de 50 gouverneurs en geen enkele van de 100 senatoren. Een paar grote steden hebben wel een zwarte burgemeester, maar die job wordt dan ook steeds minder geëerd: de steden zijn failliet, de middenklasse verhuist naar de buitenwijken, enkel de armen blijven in de stad wonen.

Racisme

Drie dagen voor zijn eedaflegging, begin '89, zei president Bush: "Mijn presidentschap zal geïnspireerd zijn door de droom van Martin Luther King". Drie jaar later tiert het racisme weliger dan ooit. De oorzaken: slecht onderwijs, slechte huisvesting, veel werkloosheid. Als mensen geen uitweg meer zien, keren ze zich tegen elkaar. In de V.S. is het racisme vooral een sociaal probleem, hoewel het in de media nooit op die manier wordt benaderd. Toch wijzen mensen als Julius Wilson, eminent socioloog, en Jesse Jackson er op dat men het raciale onrecht in zijn economische context moet plaatsen, en alleen kan worden bestreden met een strategie van volledige tewerkstelling, een nationaal systeem voor gezondheidszorg, en een hervorming van het onderwijs. De neo-Nazi David Duke is er bijvoorbeeld enkel in geslaagd 55 % van de blanke stemmen in Louisiana te halen bij de gouverneurs-verkiezingen, omdat het liberalisme van het Reagantijdperk zo'n socio-economische ravage heeft aangericht bij de "gewone" blanke burger, dat die op zoek ging naar een uitlaatklep.

Amerika in cijfers

De National Urban League, een van de oudste Amerikaanse organisaties voor de verdediging van de burgerrechten heeft, onder de titel "The State of Black America", haar jaarlijks rapport (januari 1992) gepubliceerd.

Het is een zorgvuldige opsomming op het vlak van gezondheid, onderwijs, tewerkstelling e.a. problemen waarin zwart -Amerika, blank-Amerika achterna blijft te hinken.

Hierbij enkele gegevens op een rijtje:

- De zwarte gemeenschap telt negenentwintig miljoen personen (totaal V.S. 248 miljoen), tweeëntwintig miljoen Spaanssprekenden en zeven miljoen Aziaten.
- Zowat 50 % van de zwarte kinderen van minder dan zes jaar leeft in armoede.
- 12 % van de actieve zwarte bevolking is werkloos (andere bronnen hebben het over 14 %) voor een nationaal gemiddelde van 7 %.
Dit maakt een miljoen zeshonderdduizend werklozen in de zwarte gemeenschap.
Vele zwarte Amerikanen laten zich echter niet meer inschrijven in de tewerkstellingsbureaus omdat ze toch geen kans zien aan werk te geraken. Om een idee te hebben over de ware situatie moet men, volgens het rapport, er een miljoen tweehonderdduizend aan toevoegen.
- Een gemiddelde zwarte familie beschikt slechts over een inkomen van 58 % van dat van een gemiddelde blanke familie...
- Officieel worden dertig miljoen Amerikanen, alle rassen gemengd, als arm aanzien waarvan twaalf miljoen in de categorie "bijzonder arm".
Procentsgewijze met de bevolking ligt de armoede bij de zwarten aanzienlijk hoger.

En verder nog...

*Volgens het bureau van de begroting van het Kongres waren de inkomsten, voor belastingaftrek, van de rijkste families (1 % van het totaal van de bevolking) tussen 1977 en 1988 per familie gemiddeld gestegen van 215.000 tot 617.000 dollar.
Intussen leeft één familie op twee met een inkomen van minder dan 30.000 dollar.*

De Nationale Kommissie ter voorkoming van kindersterfte maakte van zijn kant bekend dat in 1989; het laatste jaar waarover volledige cijfers beschikbaar zijn, 9,8 kinderen op duizend stierven in het eerste levensjaar.

Dat is niet alleen de helft meer dan in Japan maar de V.S. komt hiermede slechts op de 22ste plaats op de wereldranglijst. De kindersterfte onder zwarte baby's is tweemaal hoger dan onder blanke. Slechts 75 % van de moeders kregen prenatale begeleiding in de vroege fase van de zwangerschap en bij de minderheden lag dit percentage nog heel wat lager.

A.D.S.

Het is normaal dat een rechtse economische politiek het klimaat creëert waarin extreem rechts en racisme de kop opsteken. Dat is trouwens niet alleen in de V.D. zo.

In de jaren 50 ging de hoogste belastingsschaal tot 91 %, nu nog tot 31 %. De koopkracht van mensen met lage inkomens is gedaald met 24 % op 10 jaar tijd, terwijl de overheidsuitgaven voor sociale

woningen met maar liefst twee derde werden teruggeschroefd. De economische recessie treft dus de minst begoeden, en dus vooral de zwarten. In die omstandigheden kunnen maatregelen die de zwarten bevoordelen omdat ze armer zijn, alleen maar wrijvingen uitlokken met die blanken die het ook niet zo breed hebben. De wrijvingen hebben er mee voor gezorgd dat de laatste 3 presidenten republikeinen waren: zij lieten volgende vergelijking op het kiespubliek los: Democratische partij = partij die de zwarten bevoordeelt.

Zwarte middenklasse

Het is ook niet zo dat alle zwarten in armoede leven: één op tien zwarte families behoort tot de middenklasse. Er zijn twee "zwarte werelden" in de V.S., de ene straatarm, de andere redelijk bemiddeld. De twee groepen hebben hetzelfde stemgedrag, maar hebben verder niets met elkaar gemeen. De groep die geprofiteerd heeft van het einde van het institutionele racisme, en de sociale ladder is opgeklimmen, kijkt nauwelijks om naar de andere groep, die bleef steken op het

arme platteland in het Zuiden, of in de ghetto's van de steden in het Noorden.

De zwarten die hebben kunnen "profiteren" zijn vooral terechtgekomen in de openbare sektor (federale administratie, lokale overheden, leger). Door het liberalisme, dat de staat, belastingen en overheidsuitgaven bestrijdt, beginnen de grondvesten van de zwarte middenklasse weer te wankelen. De vooropgestelde besnoeiingen in het leger zullen weer vooral de zwarten treffen, die 30 % van het grondleger uitmaken. Het is een wrede paradox: door de overbepanning in de jaren '80 moesten vooral de sociale voorzieningen het ontgelden die de zwarten een menswaardig bestaan gaven, en de inkrimpingen op defensie in de jaren '90 zullen opnieuw de zwarten het hardst treffen.

Zwarte conservatieven

De opkomst van een zwarte middenklasse heeft onvermijdelijk ook een generatie van zwarte conservatieve politici doen ontstaan. Voor het ogenblik zijn ze nog niet talrijk (slechts 1 % van de zwarte

lokale verkozenen zijn republikeinen), en misschien lopen ze net daarom zo in de kijker.

Het gedachtengoed van deze "Black Conservatives" is tamelijk paradoxaal: de meeste proberen de sociale programma's af te breken waaraan ze hun positie te danken hebben. De kersverse zwarte opperrechter M. Clarence Thomas heeft zijn opleiding aan de universiteit van Yale te danken aan de programma's van "raciale bevoordeling" (affirmative action), en wil nu net met die programma's komaf gaan maken.

Het valt ook op dat zwarte republikeinen met nog meer energie dan hun blanke collega's de klassieke thema's van rechts aankaarten: geen staatsinmenging, terugkeer naar traditionele waarden, aanmoediging van privé-initiatief. Volgens hen hebben de sociale programma's uit de jaren '60 de zwarten meer kwaad gedaan dan goed, en moeten ze dus verdwijnen.

In het Witte Huis zullen weinig mensen zich daartegen verzetten. De droom van Martin Luther King lijkt verder af dan ooit.

Uit Le Monde Diplomatique
bewerking Tom Heremans

"Plantu" tekende in Le Monde bovenstaande cartoon. Hij legt er de band tussen het onlangs geopende Euro-Disneyland en de recente gebeurtenissen in Los Angeles. Hij wijst hier op de vorige maand met gas ter dood gebrachte gevangene en de vrijspraak van de politieagenten van Los Angeles. Micky vraagt aan het Franse knaapje: "Wat verkies je? de doos van de kleine chemist of het wapenrek van de politieman?"

V.S.: eerbiedwaardige parlementsleden...

Door de Rekenkamer van het Amerikaans Kongres werd een dokument gepubliceerd dat in de Verenigde Staten voor heel wat opschudding heeft gezorgd.

Het dokument onthulde dat 435 leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers (267 demokaten en 167 republikeinen) regelmatig cheques zonder dekking uitgaven bij de bank van de Kamer, een bank die eigenlijk door hen gecontroleerd werd. Het ging hier niet om enkele tientallen, maar om honderden zelfs meermaals duizenden dollars. Deze zonderlinge praktijken, aangevuld met het bekend maken dat de parlementariërs meestal "vergeten" hun rekening te betalen in het restaurant van de Kamer, heeft bij de bevolking heel wat opschudding verwekt.

Meestal stonden de parlementariërs, die nochtans een vergoeding ontvangen van 130.000 dollar per jaar (vier miljoen honderdzestigduizend frank) in het

"rood" maar de bank legde hen geen enkele boete op zodat het in feite om leningen zonder intrest ging.

Rekening houdende met het groeiende protest werd de 150 jaar fungerende bank, nadat alle achterstallige betalingen werden geregeld, in oktober I.I. gesloten.

Volgens een opiniepeiling zouden slechts 20 % van de Amerikanen tevreden zijn over de werking van het Kongres. Een krant wees er op dat de Parlementsleden uiteindelijk de wetten omzeilen die ze zelf stemmen, hun kiesdrikten op maat laten snijden, hun kieskampagnes door pressiegroepen laten betalen in ruil voor voordelen die ze deze later toespelen, kortom zich zelf boven de wet stellen. Een zonderlinge democratie dus die men ons steeds als een model voorstelt. De vraag is nu hoe de kiezers op 3 november hierop zullen reageren. (ads)

Het Pentagon-document

Het Pentagon heeft een nieuw strategisch plan (Defence Planning Guidance) klaargestoomd dat een verantwoording moet inhouden om de volgende jaren een belangrijke financiering voor het leger te behouden. Het gaat 'm om het eerste belangrijke militaire document in de post-Koude-Oorlogperiode. De militaire strategen van Washington menen dat de regering alles in het werk moet stellen om de huidige superioriteit van de VS-legers te bestendigen.

Dat betekent dat ze er van uit gaan dat er geen enkele andere supermacht mag of kan gedoogd worden: niet in West-Europa, niet in Azië, noch op het grondgebied van de voormalige Sovjet-Unie. Dit nieuw strategisch plan moest in principe geheim blijven, maar het lekte waarschijnlijk uit om de parlamentscommissie te overtuigen het budget voor defensie voldoende hoog te houden in de komende jaren. Er staat zwart op wit in dat de wereld door een enkele supermacht gedomineerd wordt. Haar positie zal bestendigd worden door haar constructieve houding én haar militaire overmacht. Elke staat of groep staten die het zou durven deze heerschappij van de Verenigde Staten te contesteren moet voldoende afschrikt worden door de militaire slagkracht. Daarom „moeten de Verenigde Staten rekening houden met de belangen van de geïndustrialiseerde landen, en hen ontmoedigen een eigen leiderspositie na te streven of wegen te zoeken die de bestaande economische en politieke orde zouden verwerpen”. Aldus de letterlijke tekst van het document.

Met zoveel woorden staat er ook geschreven, dat het collectief internationalisme dat de leidraad was sedert de Tweede Oorlog, moet worden afgewezen. Het zegt echter niets over instellingen die de vier overwinnaars van W.O. II creëerden, met name in 't kader van de Verenigde Naties, om als scheidsrechter bij conflicten te fungeren of om ontketend geweld in te dammen.

Nog enkele uittreksels:

„De eerste doelstelling die wordt nagestreefd is de opkomst van een nieuwe rivaal verhinderen, (...)

De Verenigde Staten zijn tegenover zichzelf verplicht het leiderschap in handen te nemen om een nieuwe wereldorde te realiseren en veilig te stellen door potentiële rivalen ervan te overtuigen dat ze niet naar een belangrijker positie moeten streven om hun legitieme belangen te verdedigen (...)

Nochtans moet duidelijk rekening worden gehouden met de belangen van de geïndustrialiseerde landen (...)

Van belang is dat ons land de mechanismes in handen houdt die de mogelijke

aspiraties van potentiële rivalen kan indijken die een belangrijker rol op regionaal of op wereldschaal zouden zoeken. (...)

De Verenigde Staten zullen de volledige verantwoordelijkheid op zich nemen wat onze eigen belangen betreft zowel als die van onze bondgenoten of vrienden, of tegenover daden die de internationale relaties ernstig zouden kunnen schaden. In dit

uit "Peace courier": "Wij zijn nummer één!"

kader kan het om zeer verscheiden belangen van de VS handelen. Bedreiging van belangrijke grondstoffen voornamelijk van petroleumbronnen in de Perzische Golf. De verspreiding van massa-vernieligingswapens en raketten. Terroristische acties die Amerikaanse burgers bedreigen, of nog regionale en lokale conflicten, drughandel die de Amerikaanse maatschappij bedreigen (...)

Onze strategie moet gebaseerd zijn op de mogelijkheid dat gelijk welke rivaal op gelijk welke plaats van de aarde kan opkomen..."

Er worden in het rapport een aantal regionale bedreigingen en gevaren beschreven.

- Cuba en Noord-Korea:

De Verenigde Staten moeten voorbereid zijn om mogelijke irrationele daden van Cuba of Noord-Korea te beantwoorden. Deze beide staten worden beschreven als "landen die een zware crisisperiode doormaken op politiek en economisch vlak".

- Irak, Noord-Korea, Pakistan en Indië:

De Verenigde Staten kunnen met een

toestand geconfronteerd worden waarbij ze voor de keuze komen staan om ofwel militaire operaties op te zetten, om bepaalde conflicten te begeleiden of wel over te gaan tot het gebruik van massavernietigingswapens.

- Rusland:

„De Noord Amerikaanse nucleaire wapens moeten op die doelwitten gericht blijven die voor de huidige of toekomstige leiders in Moskou het duidelijkst zijn (...) De Verenigde Staten zullen de capaciteit van Rusland en andere staten in 't oog houden om hun maatschappij te demilitariseren en de defensie-industrie om te schakelen, om hun nucleaire wapens onder controle te houden en de mogelijke transfer van moderne militaire know how naar andere landen (...)"

- Europa:

De Verenigde Staten moeten hun aanwezigheid in Europa behouden, de NAVO blijven ondersteunen en hun defensie-engagementen ten opzichte van de vroegere Oostbloklanden opdrijven „indien de NAVO een dergelijke beslissing zou nemen". Verder moet alles in het werk worden gesteld opdat Europa geen eigen veiligheidsmaatregelen zou treffen die de fundamenten van de NAVO zouden ondermijnen, aldus nog het rapport. Van belang hierbij is dat de Verenigde Staten duidelijk maken dat ze bereid zijn de verdediging van de Centraal-europese landen op te nemen, zoals ze dat ook gedaan hebben ten opzichte van de landen uit de Perzische Golf.

- Japan:

De Verenigde Staten „moeten gevoelig blijven voor de gevolgen van potentiële destabilisering" in Oost-Azië als de Amerikaanse bondgenoten, „vooral Japan maar ook Korea", een weg zouden inslaan om een grotere rol te gaan spelen als regionale macht. De Verenigde Staten moeten hun „statuut van sterkste militaire macht in de regio behouden".

Dit rapport lekte uit in de New York Times van 8 maart 1992.

Welke strijdkrachten?

Wanneer men de gewilde complicaties van de internationale politiek even terzijde schuift, kan men de oefening maken zich af te vragen welke strijdkrachten Europa eigenlijk nodig heeft om veiligheid en vrede op het eigen continent te bewaren. In de tweede plaats kan men dan nog nagaan welke bijdrage zou kunnen geleverd worden om de wereldvrede te bevorderen.

Even dromen

Indien men een eerlijke analyse werkelijk onder ogen wil nemen zou eerst en vooral opvallen dat wij met z'n allen verschrikkelijk overbewapend zijn en met de nodige desescalatie geen komaf willen maken omdat de mensen gewoon nog niet geleerd hebben in andere dan militaire termen te denken, zeker niet de politici. Strijdkrachten kunnen de politieke chaos niet verdoezelen. Alleszins zouden de behoeften kunnen beperkt worden tot wat er nodig is aan politiestrijdkrachten want er is geen externe vijand die Europa militair bedreigt.

De Verenigde Staten menen dat zij een nieuwe orde met militaire middelen kunnen opleggen (zie de bespreking van **Defence Planning Guidance** gepubliceerd door het Amerikaanse ministerie van Defensie, blz. 7). De VS willen o.a. niet dat Duitsland of Japan een nucleaire macht zouden ontwikkelen. Bij mijn weten heeft buiten de VS alleen Frankrijk nog nucleaire ambities en dan proberen de Fransen hun middelen nog op te solferen aan Europa omdat het alleszins alleen niet meer te doen is.

Nucleaire bewapening willen handhaven is totaal uit den boze. Indien er nog een taak voor de NAVO is weggelegd, dan is het wel het aanwenden van het hele gewicht op politiek en diplomatiek vlak om de raketten uit de wereld weg te onderhandelen en vanzelfsprekend als sluitstuk de eigen arsenalen mede opdoeken. Daarna kan de NAVO zelf opgedoekt worden. Het is een militair bondgenootschap dat alleszins nu de reden van bestaan heeft verloren als factor van een machtpolitiek die West-Europa nog steeds tracht te onderwerpen aan de VS. Gezien de economische en politieke doelstellingen met de ontvoogding van de EG duidelijk uiteen liggen is het uitgesloten dat de Europeanen het betalende wapenknechtje

zouden blijven spelen voor de overgebleven grootmacht. Het is niet omdat Oosteuropese staten zich uit onzekerheid aan de NAVO willen vastklampen, (wanneer zij eigenlijk de VS bedoelen) dat West-Europa dit gevaarlijke spelletje mede moeten spelen. In een pleidooi voor het afschaffen van de NAVO schreef Georges Spriet (De Morgen 16.4) „Lo-

delen blijven aanwenden om wereldgendarms te spelen, alleen de Britten zullen hen volgen en dan zal het liedje rap uitgezongen zijn. De Amerikaanse vredesbewapening heeft nu al een serieuze poot aan de grond en het Congres zal de groothedswaanzin van Bush niet lang meer uitstaan, ook indien hij opnieuw president wordt.

kale conflicten reiken nu tot aan onze deur. Niet omdat conflicten dusdanige afmetingen hebben aangenomen, of omdat onze humane bezorgdheid nu plots diepgaander is geworden, maar omdat wij onze deur hebben verplaatst”.

Het Amerikaans feit

De VS zouden met militaire middelen Japan of West-Europa kunnen concessies afdwingen op militair vlak. Die potentiële tegenstrevers zouden dan wel eerst in de val van een bewapenings-escalatie moeten trappen. Die idee kan alleen rijpen in sommige ziekelijke gemilitariseerde breinen. Het angstvallig zoeken naar een vijandbeeld is een definitief fiasco geworden. De VS kunnen dan nog wel een poos overdreven mid-

De mogelijkheden

Indien men de NAVO uitsluit als vredesbewaarder in Europa omdat de oplossing eerst en vooral van de politiek moet komen, moet men om dezelfde redenen de WEU uitsluiten. Maarten De Groot (European Labour Forum, een uitgave van de socialistische groep in het Europe Parlement) gelooft zoals de Brit Axel Quéval dat de Europeanen acht moeten slaan op hun strijdkrachten en een goed verdedigingssysteem opbouwen. Beiden gaan uit van de vaststelling dat de Amerikanen zich langzamerhand uit Europa aan het terugtrekken zijn. Maarten De Groot gaat gelukkig wel iets verder en legt nadruk op een „Nieuwe Europese Veiligheidsstructuur”: de verdediging

van de vrede. Al bij al zijn de aanzetten voor een aanpak van de vredesproblematiek echter schuchter alsof men er niet echt in geloofde. Het ogenblik is voor Europa nochtans gunstig: er dreigt geen onmiddellijk gevaar en de mogelijkheid om met de Amerikanen zakelijke afspraken te maken ligt in 't verschiep op voorwaarde dat men iedere afhankelijkheid onmiddellijk en duidelijk verwerpt. Op wereldvlak is een samenwerking met de VS natuurlijk wel mogelijk, maar dan in de schoot van de Verenigde Naties nadat deze zijn gedemocratiseerd. Structurele wijzigingen dus in Europa zowel als op wereldvlak. Het zou moeten kunnen.

18.4.'92
Victor Stuyck

Unced: Wereldtop voor Milieu en Ontwikkeling van de V.N.

Hoewel er veel scepticisme wordt waargenomen in de wandelingen wordt de komende Wereldtop voor Milieu en Ontwikkeling door sommigen beschouwd als laatste redplank om de Noord-Zuidproblematiek onder de spots te brengen

Begin april werd de laatste officiële voorbereidingsronde (prepcorn IV) afgesloten. Vijf weken werd er in New York onderhandeld en er zullen nog drukke besprekingen moeten worden gehouden vooraleer de deuren in Rio de Janeiro plechtig geopend worden op 3 juni '92.

Stand van zaken

De laatste voorbereidingscommissie te New York werd geopend met een oproep van de secretaris-generaal Maurice Strong tot het vrijmaken van voldoende nieuwe en additionele (toegevoegde) financiële middelen.

Meteen was de toon van deze onderhandelingen gezet: het financiële. Niet onbelangrijk als we weten dat Agenda 21 een prijskaartje meekreeg van 125 miljard dollar per jaar. (wat zou neerkomen op 50 miljard B. Fr./jaar voor België!) Agenda 21 is een werkprogramma voor de toekomst en zou één van de belangrijkste uitkomsten van UNCED moeten worden. (21 verwijzend naar de 21ste eeuw)

Het omvat momenteel zo'n 700 pagina's, 115 programmapunten en 39 hoofdstukken.

Wanneer we de wurggreep van de schuldenlast en de algemene benarde financiële situatie van het Zuiden in acht nemen is het logisch dat ontwikkelingslanden weigeren concrete afspraken te maken over ontbossing, biodiversiteit en broeikas effect zonder duidelijke financiële tegemoetkomingen

Agenda 21

Bij het begin van de voorbereidingsvergaderingen werd gesteld dat deze Agenda 21 moest afgewerkt worden in New York. Om dit haalbaar te maken werden alle moeilijke punten geschrapt.

Moelijke punten?

Twee hete hangijzers halen we eruit: enerzijds **overconsumptie**, anderzijds **overbevolking**.

De V.S. en de E.G. vonden het eerste irrelevant! Als basisbewegingen sluiten wij ons echter volledig aan bij het standpunt van het Zuiden dat daar juist

het schoentje wringt: het (over)consumptiepatroon van het Noorden.

De groep van de niet-gebonden landen was dan ook erg teleurgesteld in de E.G.

Overbevolking vindt G77 dan weer niet terzake (G77 is een groep van oorspronkelijk 77 ontwikkelingslanden en verenigt nu al 128 landen). Hierover is het laatste woord nog niet gevallen.

Het komplekse probleem van 'over'-bevolking is immers een erg relatief probleem. Wil men dit betrekken bij de milieuproblematiek dan moet dit gebeuren in het kader van de mondiale milieugebruiksruimte.

En zo komen we terug bij het eerste hete hangijzer. Het is duidelijk dat de inwoners van de geïndustrialiseerde landen op dit moment ver 'boven hun stand' leven. Een inwoner van Frankrijk gebruikt bijvoorbeeld 155 keer meer energie dan een inwoner uit Mali. De totale wereldbevolking heeft recht op een eerlijk deel van alles wat de aarde te bieden heeft. Het bevolkingsfonds van de V.N. berekende dat tegen het jaar 2050 de koek verdeeld moet worden tussen 10 miljard mensen. Zouden die de levensstijl aanhouden van de gemiddelde Amerikaan dan zitten we binnen de 5 jaar door onze nu bekende koperreserves!

Het financiële

Er moeten **nieuwe en additionele middelen** vrijgemaakt worden. Maar additioneel: waaraan toegevoegd? Dit was een eerste breekpunt. Volgens G77 betekent additioneel boven de 0,7 % die volgens hen moet bereikt worden tegen '95 en tegen het jaar 2000 opgetrokken tot 1 % van het BNP (Bruto Nationaal Produkt).

Ook hier konden ze geen bijval krijgen van de E.G.

Bedroevend te lezen dat er zelfs rond de 0,7 % ook hier geen eensgezindheid werd bereikt vanuit het Noorden.

(Naar België vertaald wil de adviesraad voor klimaatwijziging dat er een bindend tijdschema wordt opgesteld dat duidelijk maakt wanneer en hoe ons land binnen afzienbare tijd duidelijk definiëren, gaat het iets te ver voor het bonte allegaartje van de adviesraad.)

Milieufonds

Zeer essentieel maar even controversieel bij de onderhandelingen is het kanaal waarlangs die financiering moet gebeuren.

Nu bestaat er het GEF (Global Environment Facility). Dit is het milieufonds van de Wereldbank en de V.N.-organen voor milieu en ontwikkeling UNDP en UNEP. Het werd in '91 opgericht om ontwikkelingslanden financieel te ondersteunen bij het aanpakken van milieuproblemen.

Maar het GEF ligt als organisatie overal zwaar onder vuur. De structuur van het fonds is nu zo dat degenen die het meeste geld opbrengen ook het meeste gewicht in de schaal leggen bij de besluiten over de bestedingen. (Wereldbank heeft het voor 70 % voor het zeggen) Bovendien willen de ontwikkelingslanden dat het GEF zich ook open stelt voor armoedebestrijding en bestrijding van lokale milieuproblemen.

De G77 willen als alternatief voor het GEF liefst een Groen Fonds dat wordt gestructureerd volgens het principe één land, één stem. Dit is echter geen haalbaar alternatief voor de Wereldtop en men werkt nu aan een tussenoplossing die de financiering duidelijk koppelt aan een grondige hervorming van het GEF. Dit betekent o.a. een 'doorzichtige', democratische structuur, met deelname van ngo's en andere groeperingen van openbaar nut. Ook moeten de besluitorganen samengesteld worden uit paritaire vertegenwoordiging van donorlanden en ontwikkelingslanden. De V.S.

gaan hier languit voorliggen. Zij zouden het liefst het GEF integraal onderbrengen bij de Wereldbank.

Zoals op andere onderhandelingsplaatsen willen de V.S. hun rol van supermacht blijven behouden en spelen dit op alle terreinen maximaal uit.

Rio Declaration

Naast de Agenda 21 was een Handvest van de Aarde een prioriteit op de laatste voorbereidingsronde.

Hierin moeten de basisprincipes voor het gedrag van mensen en staten worden vastgelegd met het oog op duurzame ontwikkeling.

Ook hier was er een kloof tussen Noord en Zuid. Vooreerst de benaming 'Handvest van de Aarde': „veel te weinig ontwikkeling, veel te veel milieu" vonden de vertegenwoordigers van het Zuiden. Deze kloof werd overbrugd met de nieuwe benaming 'Declaratie van Rio'.

Zuid wijst b.v. op de historische schuld in de problematiek van milieu en ontwikkeling. Zij willen dat ze het absolute recht behouden op een ontwikkeling zoals zij die zien. Voor hen staat het milieu in dienst van de mens en zien ze niet direkt de mens als een deel van één geheel.

De tekst die nu weerhouden is baseert zich op volgende principes

- absolute soevereiniteit (het zogenaamde Stockholmprincipe, al aanvaard in '72)
- noodzaak van integratie van milieu in het ontwikkelingsproces
- er zijn specifieke noden voor ontwikkelingslanden
- er is een relatie tussen armoede en leefmilieu, (armoede wordt zowel als oorzaak en als gevolg erkend)
- noodzaak voor publieke participatie in het bijzonder 'vrouwen en inheemse volkeren'
- noodzaak van een nationaal beleidsplan voor een duurzame landbouw
- het principe om conflicten vreedzaam op te lossen
- een gezamenlijke maar gedifferentieerde verantwoordelijkheid in de problematiek (wat een minder scherpe omschrijving is voor de term historische schuld).

Waar staat België bij dit alles?

Op de laatste prepcom was de Belgische delegatie zeer summier. Nu de nieuwe regering (eindelijk) gevormd is zal er

hopelijk serieus werk gemaakt worden van de samenstelling van de officiële Belgische delegatie.

Het laatste jaar heeft de nationale adviesraad voor klimaatswijziging-na een langzame start- gepoogd om via standpuntbepaling rond de diverse thema's het Belgisch standpunt terzake te beïnvloeden.

In de adviesraad zetelen naast wetenschappers zowat alle belangengroepen en de ngo's waaronder V.O.D.O. (Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling). Het standpunt van de ngo's werd aan Vlaamse zijde gemeenschappelijk voorbereid door het Platform Brazilië.

Het is de eerste keer dat ngo's ook binnen de officiële delegaties worden toegelaten op de V.N. conferentie zelf. Ook binnen de Belgische delegatie.

De standpunten van de civiele maatschappij (vertolkt door de basisbewegingen) zullen daar niet echt gehoord worden. Daarom wordt er buiten de officiële conferentie in Rio ook een alternatieve conferentie gehouden. De deelname daaraan zal massaal zijn. Er beweegt wat op de wereld!

De politieke leiders en de top van de zakenwereld die tenslotte de agenda van de wereld bepalen ontkennen nog steeds de ernst van de zaak.

In juni '92 wordt hen een historische kans geboden om de realiteit onder ogen te zien. De realiteit onder ogen durven zien wil zeggen eerst het Noord - Zuid konflikt uitpraten, dan pas onderhandelen over milieunormen en daling van CO2-emissies.

Wie durft het Zuiden de les spelen inzake milieunormen terwijl 1 miljard mensen moeten overleven met minder dan 1 dollar per dag? De toekomstige bewoonbaarheid van de planeet is niet los te zien van de huidige verdeling van de welvaart.

Maar ook hier is de kloof tussen burger en politici eendeloos diep. Want de noodzakelijke veranderingen passen in een lange termijnplanning. Politici werken naar de volgende verkiezingen toe en bedrijven staan in ons kapitalistisch systeem onder druk van de winsten op korte termijn.

Wij bewuste burgers zullen onophoudelijk druk moeten blijven uitoefenen op politici en bedrijven.

Briefkaartactie van het Platform Brazilië.

Dit overleg tussen verscheidene sociale bewegingen, waaronder ook 'Vrede' via het Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling, lanceerde deze actie. Burgers wordt daarin een concreet engagement gevraagd en een ondersteuning van de eisen van het Platform.

Op 30 mei, de internationale aktiedag van deze briefkaartactie, konfronteert het Platform de eerste minister met het resultaat van de briefkaartactie.

De duizenden briefkaarten die tegen 30 mei ingezameld worden, zullen de bladeren van een levensboom vormen, die dag opgesteld te Brussel, en, hoe meer blaren hoe levenskrachtiger de boom! Later varen of vliegen de kaarten richting Rio waar een levensboom hopelijk miljoenen blaren zal torsen.

Als Rio wat ver lijkt is Brussel misschien haalbaar.

En welke resultaten er ook worden geboekt in Rio, het moet gezien worden als de start van een onomkeerbaar proces in de richting van een echte duurzame ontwikkeling. Waakzaamheid van alle sociale bewegingen is meer dan ooit vereist!

Leen Laenens
V.O.D.O.

Aan de vooravond van de V.N.-Konferentie van Rio de Janeiro, twintig jaar na een gelijkaardige Konferentie te Stockholm onderstreept LESTER BROWN, voorzitter van het World-watch Institute:

„De wereldbevolking die sinds 1972 jaarlijks groeide met twee en tachtig miljoen mensen zal in de volgende jaren met twee en negentig miljoen personen toenemen. Het bebost gebied verminderde twintig jaar geleden met 11 miljoen hectaren per jaar maar vandaag is dit reeds opgelopen tot jaarlijks 18 miljard hectaren. In 1972 bedroeg de uitwasemingen van koolstofgassen 4 miljard ton per jaar om nu jaarlijks reeds 6 miljard ton te bereiken. In Stockholm had men amper gesproken over de nefaste gevolgen van de zure regen en de aantasting van de ozonlaag, nu zijn dit reeds angstverwekkende problemen geworden.

Cambodja: De moeilijke vrede en de wederopbouw

Met de terugkeer van de in Thailand aan de grens met Cambodja verblijvende bijna 400.000 vluchtelingen en de aankomst van de eerste VN-troepen is het vredesproces in Cambodja in een nieuw stadium gekomen.

Gelijktijdig werd nog hevig gevochten tussen de Rode Khmer en de regeringstroepen om de controle over de nationale weg 12 die de belangrijke stad Kompong Thom verbindt met de noordelijke provincie Preah Vihear.

Sinds het ondertekenen van de vredesakkoorden van Parijs op 23 oktober van verleden jaar is Cambodja in een stroomversnelling van gebeurtenissen geraakt. Wie Cambodja bezoekt ziet bijna elke dag de evolutie - in gunstige zin! - waaraan het land onderhevig is. Het is een groot verschil met de toestand van voor de ondertekening van de vredesakkoorden in de Franse hoofdstad.

Viëtnameese terugtrekking

Toen de Viëtnameese troepen zich in 1989 terugtrokken leek het of het regime dat door Hanoi aan de macht was gebracht snel in elkaar zou storten. De vrees voor een toenemende chaos en de herovering van de macht door de Rode Khmer - met alle verschrikkelijke gevolgen vandien - leek gerechtvaardigd. Uiteindelijk is dit gelukkig genoeg geen werkelijkheid geworden. Integendeel, buiten de verovering van Pailin, een mijsdorp vlakbij Thailand dat bekend staat om zijn edelstenen, moesten de Rode Khmer en hun toenmalige bondgenoten konstant in het zand bijten en vernederd de aftocht blazen. Pogingen om steden als Sisophon, Battambang en Kompong Thom te veroveren liepen telkenmale op een sisser uit. Ook economisch en diplomatiek leek het regime zich vrij goed te handhaven. De door China en het Westen gevoerde propaganda over een sterke guerrilla en een zwakke regering bleek ook in kringen van experts alleszins gedeeltelijk voor waar aangenomen. Door de terugtrekking van de Viëtnameese troepen - die ook nu nog niet echt totaal is daar er volgens serieuze waarnemers nog gemengde Viëtnamees-Cambodjaanse eenheden overblijven - werd integendeel het Westen en China voor een dilemma geplaatst. Verdere oorlogsvoering tegen het straatarme land zou kunnen leiden tot een overwinning van Pol Pot en zijn Rode Khmer. Wat de Verenigde Staten en ook

België, die beiden miljoenen pompten in de Rode Khmer, medeschuldig zou maken aan een nieuwe holocaust. Een schandvlek die niemand graag wilde dragen. Door de terugtrekking van de Viëtnameese soldaten kreeg de diplomatie een nieuwe stimulans. Er waren echter ook andere oorzaken voor de vooruitgang in het vredesproces. De koude Oorlog was immers voorbij.

Machiavelli

Toen in 1978 de crisis rond Cambodja ontstond in Viëtnam het land bevrijdde van de nachtmerrie der Rode Khmer was de wereldpolitiek volledig gedomineerd door de tegenstelling tussen de toenmalige twee supermachten, de Sovjetunie en de Verenigde Staten. Als directeur van de Nationale Veiligheidsraad en topadviseur van de Amerikaanse president Jimmy Carter was de van Poolse afkomst zijnde Zbigniew Brzezinski geobsedeerd door de strijd tegen de regering in Moskou. In dat jaar waren de onderhandelingen voor het normaliseren der relaties tussen Washington en zowel Hanoi als Peking praktisch rond. Tot veler verbazing echter blokkeerde Brzezinski het aanknopen van betrekkingen met Viëtnam. Daardoor was een mogelijks nog vreedzame oplossing van het konflikt tus-

sen Viëtnam en Cambodja definitief van de baan - de VS had immers voldoende macht om bepaalde zaken te forceren - en moesten de Viëtnamezen wel gaan aankloppen in Moskou. Met als resultaat dat Brzezinski niet alleen de tegenstelling tussen Cambodja en Viëtnam op de spits dreef maar ook de leiders in China zeer nerveus maakte. Dit doordat het gevoel van omsingeling door de Sovjetunie - Moskou had ook nog verdragen met Indië, Afghanistan en Mongolië - als gevolg hiervan in Peking werd versterkt. Wat leidde tot felle Chinese tirades tegen zowel de heersers in Hanoi als in Moskou. Washington was dan ook de overwinnaar want door die meesterzet duwde hij China verder in haar handen en nam het isolement van Viëtnam en de Sovjetunie in Azië verder toe. In het Groot Oorlogspel bleek Brzezinski een uitstekende leerling van de Italiaan Machiavelli. Voor diegenen in Washington die de nederlaag tegen de Viëtnameese regering in Hanoi nooit vergeven hadden was dat natuurlijk een leuk extraatje. Ze sleurden hun aartsvijanden in het politiek-militaire moeras van Cambodja. De val van de Sovjetunie en de zware Amerikaanse economische crisis als gevolg van de Koude Oorlog - en het einde ervan betekende - maakten het konflikt om Cambodja strategische nonsens.

De nieuwe ordening

De Rode Khmer, die in de Westerse kanselarijen als een bende gekke moordenaars werden beschouwd, bleken plotse-ling ongewenst. Hetzelfde was ook van toepassing op de twee andere guerrillagroepen die vanuit Thailand in Cambodja opereerden; zowel het ANS/FUNCINPEC, onder leiding van Norodom Sihanouk, als het KPRLF, dat de vroegere aanhangers van president Lon Nol en Eerste-Minister Son Sann groepeerde, dienden de wapens neer te leggen van hun meesters, de Westerse regeringen en China. Daarbij kwam ook nog dat door de moeilijkheden van de Sovjetunie de strategische verhoudingen tussen Moskou, Peking en Washington aan een reoriëntering toe waren. In feite kwam door het einde van de Koude Oorlog een Nieuwe (Wan?) Orde tot stand waarbij de bilaterale relaties tussen de verschillende landen binnen de vroegere blokken herdacht dienden te worden. De diplomaten in Hanoi, Bangkok, Peking en Moskou hebben de voorbije jaren dan ook heel wat denkwerk moeten verrichten over de nieuwe koers die hun regering tegenover de buitenwereld moest varen. Daarbij kwam dan nog de realiteit van de vlug toenemende rijkdom in grote delen van Azië. Met een supersnelle economische groei in Thailand - wat leidde tot een versterking van de macht der ondernemers - begon in dat land de drang naar vrede en stabiliteit toe te nemen. Gewapende conflicten zijn een rem op de creatie van een goed investeringsklimaat. Vandaar de slogan van de vroegere Thaise Eerste Minister en zakeman Chatchai Choonhavan: „Maak van het slagveld een marktplaats". Ook elders in Azië zijn er vele lokale ondernemingen die voorbije decennia uitgegroeid tot heuse Aziatische multinationals met vestigingen overal in de regio. Hun wens is daarom ook het opheffen van de tegenstellingen tussen die landen en het zoveel mogelijk doen verdwijnen van de landsgrenzen. De voorstellen van landen als Thailand en Maleisië om in dit gebied een soort Europese Gemeenschap op te richten zijn hier in wezen een uitvloeisel van. Dit verklaart ook waarom het bijna zeker is dat zowel Vietnam, Cambodja als Laos op vrij korte termijn lid zullen worden van ASEAN, de Associatie van Zuidoost-aziatische landen die Thailand, Maleisië, Singapore, Indonesië, Brunei en de Filipijnen groepeerde. Het vredesproces is dan ook het gevolg van een aantal factoren die op eenzelfde ogenblik op elkaar

hebben ingespeeld. Hierbij heeft ook de val van het stalinisme in Europa zowel in Peking als in Hanoi de vrees doen toenemen voor een gelijkaardige revolutie. Ook dit was een reden voor de Chinese en Vietnamese regeringen om meer begrip voor elkaars situatie te tonen.

Banditisme

Als gevolg van twintig jaar burgeroorlog, economisch wanbeheer, gewapende buitenlandse interventie en totale isolatie door het Westen en China is Cambodja natuurlijk een grote ruïne. De meer dan een miljoen doden en de bloedige jacht op 's lands elite veroorzaakt door Pol Pot en zijn Rode Khmer laten hierbij natuurlijk de diepste wonden na. Dat de wederopbouw

daarom moeilijk zal zijn hoeft niet te verwonderen. Het ontbreken van een serieus getraind kader betekent dat de hoeveelheid hulp die het land kan ontvangen ook erg beperkt is. De eerste hulp in Cambodja dient dan ook te gaan naar de vorming van een nieuwe elite die moet helpen bij de reconstructie. Gelijktijdig moet ook de essentiële infrastructuur terug opgebouwd worden. Hierbij is de steun van het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldbank en de Aziatische Ontwikkelingsbank, die in dergelijke grote projecten gespecialiseerd zijn, essentieel. Nu Cambodja lid is van de wereldgemeenschap kunnen deze instellingen hun werk hervatten. Een eerste rapport van hen is trouwens reeds klaar. Opmerkelijk is daarbij de aandacht die gaat naar de ontwikkeling van het platteland. Voor hen is het essentieel dat de ontstane kloof tussen stad en platteland gedicht wordt. Het tweede grootste probleem in het land op dit ogenblik is dat van het banditisme. Als gevolg van het wegvallen van de hulp uit Moskou en Hanoi was de regering in Phnom Penh in financiële moeilijkheden gekomen. Het betalen van haar personeel bleek dikwijls onmogelijk. De invoering van een vrije markt economie en het verminderen van de politieke controle

over de bevolking verergerden dit fenomeen nog verder. Ook had de regering in haar strijd tegen de Rode Khmer en haar bondgenoten tienduizenden geweren uitgedeeld onder de boeren. De wegen en grote bevolkingscentra in het land worden dan ook geplaagd door een toenemend banditisme. Ex-soldaten die met het wapen in de hand een eigen business zijn gestart zijn een alledaags feit aan het worden. De komende demobilisatie van tienduizenden soldaten en guerrilla's kan dit fenomeen nog versterken. Wel zullen een groot aantal onder hen dienst kunnen nemen bij de VN-administratie die vanaf april tot enkele maanden na de verkiezingen gedeeltelijk het bestuur van het land zal overnemen. Wat een rem kan betekenen op de aangroei van het banditisme.

De Rode Khmer

Het derde probleem waarmee het land moet afrekenen is dat van de politieke instabiliteit veroorzaakt door de aanwezigheid van de Rode Khmer. Het was met grote tegenzin en onder immens grote druk van haar sponsors dat de Rode Khmer uiteindelijk de vredesakkoorden van Parijs ondertekenden. Indien deze akkoorden strikt worden toegepast kan dit het einde betekenen van de Rode Khmer. De plechtig door alle Cambodjaanse partijen onderschreven overeenkomst houdt namelijk een strikt respect voor de mensenrechten in waarbij elke vorm van druk op de bevolking wordt verboden. Het is echter slechts via zware pressie dat Pol Pot er tot nu toe in slaagde om te rekruteren. Nu gaan de Rode Khmer zich moeten ontwapenen en hun gebieden openstellen voor hen vreemde en dus vijandige en gevaarlijke pottenkijkers. Daarom kan dit, indien de VN-waarnemers en andere groepen de akkoorden goed toepassen, fataal worden voor Pol Pot. Het vredesproces en de komende verkiezingsstrijd zal om die reden een test betekenen voor zowel het land als de Verenigde Naties. Terwijl Pol Pot slechts kon winnen via een toenemende chaos en isolatie van het land moet hij nu toezien hoe de vrede en wederopbouw zich meer en meer aan het realiseren zijn. De onenigheid aan de top der Rode Khmer moet als gevolg hiervan dan ook bijna zeker vrij diepgaand zijn. Wat gevolgen moet hebben voor het moreel van de troepen. Ongetwijfeld immers zijn velen onder hen via dwang ingelijfd waarbij hun familie die in de kampen achterbleef als onderpand dienden tegen eventuele desertie. Komt daarbij nog dat de steun van

het buitenland voor hun ideaal, laat staan hun strijd, zero is. Zelfs China heeft geen zin om haar nieuw imago, dat ze met veel moeite gedeeltelijk heeft kunnen wederopbouwen, te laten vernietigen door Pol Pot. In Peking speelde men trouwens in de tachtiger jaren met plannen om het leiderschap van de Rode Khmer integraal te vervangen door andere Cambodjaanse politici. Het kan dan ook verwacht worden dat de Rode Khmer zoveel mogelijk zullen treuzelen om hun gebieden voor de VN open te zetten. Dit in de hoop via een strikte controle over hun bevolking toch nog enkele parlamentszetels te behalen. De haat der Cambodjaanse bevolking tegen de leiders der Rode Khmer is echter zo groot dat een terugkeer naar Phnom Penh voor hen in feite uitgesloten is. Ook de boeren - in tegenstelling tot wat sommigen beweren - hebben reden te over om zich te willen wreken op Pol Pot. Het slavenleven, of erger, dat zij onder zijn bewind meemaakten staat immers mijlenver af van het soort overlevingsökonomie dat zij normaal kennen. Eens de VN weg lijkt een lynching der leiders of een tribunaal tegen hen een bijna zekerheid. Het Chinees voorstel aan de top der Rode Khmer voor ballingschap is dan ook een wijs idee. Het getuigt echter voor het kleine politiek verstand van Pol Pot, en zijn vrienden dat zij dit tot nu toe hebben afgewezen. Irrationalisme, naast brutaliteit, lijkt nog steeds hun belangrijkste eigenschap. De hoop dat zij in belangrijke mate zullen kunnen profiteren van de toegenomen corruptie, hun virulent nationalisme - dit alhoewel zij het land vernielden - en de groeiende tegenstelling tussen stad en platteland lijkt klein. Ook andere politieke formaties zullen immers ongetwijfeld dergelijke sentimenten bespelen en daarbij niet gehinderd worden door hun verleden.

Fraktiestrijd

De politieke stabiliteit wordt ook nog bedreigd door de gestegen strijd tussen de verschillende clans die zich allen geroepen voelen om het land na de verkiezingen te leiden. Zowel de Cambodjaanse Volkspartij, die nu het land bestuurt, als het KPNLF en de groep rond president Norodom Sihanouk zijn de-facto allen in verschillende fracties uiteengevallen: Eerste-Minister Hun Sen, parlementsvoorzitter Chea Sim, president Norodom Sihanouk en zijn twee zonen Ranariddh en Chakrapong zijn hier de voornaamste clanleiders. Ook de Rode Khmer toen ze

aan het bewind waren werden door dergelijke vetes geplaagd wat ontelbare slachtoffers veroorzaakte. Het onderlinge geruzie van de Cambodjaanse politici is dan ook helemaal geen nieuw fenomeen. In hoeverre dergelijke ruzies tot een paralyse van het beleid kunnen leiden is discussieerbaar. Ook Thailand heeft dergelijke problemen, zij het minder erg, en slaagt er toch in om een goed draaiende economie te runnen. Wel dienen dringend maatregelen genomen te worden tegen de zich steeds verder verspreidende corruptie. Het dreigt namelijk de ontwikkeling te blokkeren. Geen gemakkelijke opdracht echter daar dit vooreerst een fenomeen is van alle tijden en alle landen maar in Cambodja ook altijd een ware plaag was. Men herinnere zich maar de vele verhalen over de moeder van Sihanouk.

Lage lonen als stimulans

Ook moeten vraagtekens gezet worden achter de houding van Sihanouk. Gaat hij zich blijven tevreden houden met de rol van staatshoofd welke machteloos vanuit zijn ivoren toren toekijkt hoe de politici hun spelletjes spelen? Indien echter de feitelijke coalitie tussen Sihanouks partij en de Cambodjaanse Volkspartij van Chea Sim en Hun Sen blijft behouden dan staat het verkiezingsresultaat praktisch bij voorbaat vast. Het KPNLF en vooral de Rode Khmer zullen in de obscuriteit verdwijnen. Wel is er een grote kans dat nieuwe partijen als outsiders in vooral Phnom

Penh een zeker verkiezingssucces kunnen behalen. Het thema van de corruptie en het verlangen naar een nieuw beleid kunnen hier stimulansen zijn voor nieuwe politici. Op het platteland echter zullen de boertjes heel waarschijnlijk stemmen voor de autoriteiten en dit zijn in het overgrote gedeelte van het land Hun Sen en Chea Sim, gesteund door staatshoofd Sihanouk. Een coalitie die moeilijk kan verslagen worden. Eens de verkiezingen voorbij kan de wederopbouw definitief van start gaan.

In Thailand zit men als gevolg van de snelle economische groei met duurder wordende lonen. Daarom is men er al druk op zoek naar nieuwe landen met lage lonen. Voor de Thaise zakenlui is Cambodja dan ook interessant. Nu reeds is men vanuit Singapore en Bangkok aan het uitkijken om bedrijven in Cambodja neer te zetten. Het begin van de uiteindelijke industrialisatie van het land. Daarbij komt nog dat het land over vele grondstoffen beschikt, waaronder mogelijks gas en olie, en dat het ligt tussen Bangkok en Ho Chi-Minhstad (Saigon). Deze twee steden worden in het huidige decennium twee grote industriële en financiële groeipolen die Cambodja mee zullen zuigen, wilens nillens, op het pad van de welvaart. Dit indien men in Cambodja geen te grote fouten maakt natuurlijk.

Willy Van Damme
(reisde eind vorig jaar nog naar
Cambodja)

Waarheen?

Het ziet er naar uit dat de politiek, zoals we die tot heden gekend hebben, aan slijtage onderhevig is. Na 24 november in ons land hebben ook in Frankrijk, Duitsland en Italië de grote politieke partijen een aardschok meegemaakt. De regerings- en de grote oppositiepartijen werden in de recente verkiezingen afgestraft.

Er is een niet te miskennen rechtse opgang waarbij het racisme een belangrijke plaats inneemt. Het, na de gebeurtenissen in de ex-Sovjetunie en Joegoeslavië, oploaziend nationalisme speelt hierbij ook een zekere rol. De belangrijkste oorzaak moet echter gezocht worden in een verslechterende situatie voor een belangrijk deel van de bevolking. De voortdurende erosie van de koopkracht, de aanvallen op de sociale zekerheid, de toenemende afhoudingen en/of belastingen zijn hier zeker niet vreemd aan. De hoop dat met het einde van de koude oorlog tussen Oost en West de zware militaire uitgaven zouden verminderen, het zo verwachte vredesdividend, is eveneens niet beantwoord geworden. En dan zijn er de toenemende tekortkomingen in de nochtans zo geprezen democratie. De vaststelling dat de leidende politici, zonder enige verantwoording, hun eigen zin doen, laat slaan dat sommigen nog bij ongere praktijken betrokken zijn, stelt velen teleur. De kiezer die zich steeds voor voldongen feiten ziet geplaatst en buiten het bolletje te kleuren bij verkiezingen geen inspraak krijgt wordt het kotsbeu.

Wordt het dan niet hoog tijd dat er een andere richting wordt uitgegaan voor het telaar is? De door onze regering aan de bevolking opgedrongen offers blijken echter aan de verwachtingen van de bevolking eens te meer in geen geval te beantwoorden.

André De Smet

Kameroen - Parlement 1/3/92

Bij de eerste pluralistische verkiezingen haalde de Beweging voor democratie voor het Kameroense volk (RDPC - de vroegere eenheidspartij van President Paul Biya) 84 van de 180 zetels. De Nationale Unie voor democratie en voortuitgang (UNDP - de belangrijkste oppositiepartij van Maigari Bello Boula) bekam 68 zetels.

De Unie van de volkeren van Kameroen (UPC) 18 en de Beweging voor de verdediging van de Republiek (MDR) 6 zetels.

Op de twaalf miljoen inwoners lieten er zich slechts vier miljoen op de kieslijsten inschrijven en slechts 58 % van de ingeschreven kiezers nam aan de verkiezingen deel.

Zuid-Afrika - Referendum 17/3/92

In het in Zuid-Afrika georganiseerd referendum, waaraan enkel de blanke inwoners mochten deelnemen, werd volgende vraag gesteld: "Steunt u de voortzetting van het hervormingsproces dat op 2 februari 1990 door President De Klerk werd ingezet dat als doel heeft te ijveren voor een nieuwe grondwet door onderhandelingen?".

Op de 3,29 miljoen blanke kiezers stemden 1.924.186 personen voor (68,7 %) en 875.619 neen (31,3 %).

De deelname aan het referendum bedroeg 85,7 % wat aanzienlijk hoger was in 1983 voor het referendum van het deelparlement voor Indiërs en Kleurlingen (geen zwarten).

In de 15 kiesdistrikten haalde het "ja" volgende uitslagen: Port Elisabeth: 74,4 %; Pietermaritzburg: 75,9 %; Kroonstad: 51,5 %; Beaufort-West: 61,5 %; Bloemfontein: 58,8 %; Kimberley: 54,4 %; George: 65,3 %; Pietersburg: 42,9 %; Germiston: 65,3 %; Kaapstad: 84,7 %; East London: 78,1 %; Johannesburg: 78,1 %; Pretoria: 57,3 %; Durban: 84,9 %; Roodepoort: 52,3 %.

Verenigde Staten

Wij hadden het, in ons vorig nummer, over de kostprijs van de campagne van de kandidaten in de Amerikaanse verkiezingen. De op dit ogenblik gehouden "voorverkiezingen" zijn in dit verband mee bepalend voor de giften die de kandidaten kunnen inzamelen. Zo bleek dat na de eerste drie "primaries" Bill Clinton op één avond ± 500.000 dollar aan giften binnenkreeg en Paul Tsongas, die de belangen van de business verdedigt, dagelijks 100.000 \$ binnenkrijgt. Kerry, die slechts 300.000 dollar ontving, heeft inmiddels, bij gebrek aan fondsen, gekapituleerd. Van de kant van de Republikeinen wist President Bush te San Francisco, tijdens een eetmaal waar per couvert 1.000 dollar werd betaald, een som van twee miljoen dollar binnen te rijden. Generaal Schwarzkopf was hem hierbij een handje komen toesteken. Wat zijn ultra conservatieve tegenhanger P. Buchanan betreft, die gaf in enkele weken 1.700.000 dollar uit aan reclamespots. En is DAT democratie?

Tartarstan - Referendum 22/3/92

Ondanks het verzet van de Russische president Jeltsin werd in de autonome republiek Tartarstan (hoofdstad Kazan) toch een referendum gehouden voor de oprichting van een Soevereine Onafhankelijke Republiek.

81 % van de stemgerechtigden nam hieraan deel, waarvan 61,4 % voor stemde. Uit de uitslag blijkt dat een deel van de Russen, dat 42 % van de bevolking uitmaakt, eveneens voor heeft gestemd. Reden hiervan blijkt de verklaring te zijn van de regering van Tartarstan om niet met Rusland te breken, ook al eist ze een grotere souvereiniteit.

Thailand - Parlement 22/3/92

Dertien maanden na de militaire staatsgreep, waarop vanwege het Westen geen enkele reactie kwam, gingen in Thailand op basis van een nieuwe grondwet opnieuw verkiezingen door. Democratisch kunnen deze zeker niet genoemd worden gezien de 360 volksvertegenwoordigers hun macht moeten delen met 170 senatoren die door de militaire leiders worden aangeduid. (o.m. 170 officieren)

De Sañuakhi Thai (Recht en Eenheid) die dicht bij de militairen staat haalde 73 zetels gevolgd door de Chat Thai (eveneens aanleunend bij de Junta) met 74 zetels. Beide partijen gaan de regering vormen met de Sociale Aktie Partij, 38 zetels, en de Prachmakorn Thai 7 zetels. In de oppositie haalde Generaal Chaavalit met zijn partij van de nieuwe verwachtingen 72 zetels. De verrassing kwam van de Palang Dharma die in Bangkok 32 van de 35 zetels won en in het zuiden van het land de Democratische Partij met 44 zetels. Slechts één op de twee kiezers nam aan de verkiezingen deel.

Frankrijk - Regionale 22/3/92

Het is niet onze gewoonte de uitslagen van regionale of lokale verkiezingen in deze rubriek te publiceren. Aangezien deze verkiezingen in de huidige context (op één jaar van de Parlementsverkiezingen in 1993) niet zonder invloed zijn op de nationale Franse politiek achten we het nuttig de uitslag hiervan bekend te maken.

Deze regionale verkiezingen werden gehouden volgens het evenredig kiessysteem.

De kantonale verkiezingen die eveneens doorgingen op 22/3, maar volgens het meerderheidsstelsel met een tweede ronde op 29/3, bevestigden de uitslag van de regionale verkiezingen. Hieraan moet nog worden toegevoegd dat in de kantonale verkiezingen slechts een deel van de raadsleden moesten herkozen worden en dat, voor de zoveelste maal, een belangrijk aantal kiesdistricten vooraf door de regering op maat werden hersneden. Globaal gezien verloor de regerende P.S. heel wat terrein maar de rechtse oppositie RPR-UDF wist dit niet op te vangen maar verloor eveneens invloed. Voor extreem rechts (Le Pen) was er niet de verwachte vloedgolf maar deze bekam toch 14 % van de stemmen. De Groenen, verdeeld over twee partijen, maakten een niet te miskennen doorbraak en de K.P. hield grosso modo stand en won 600.000 stemmen op de laatst gehouden Presidents- en Europese verkiezingen.

Belangrijk was een aanzienlijk grotere deelname van de kiezers in vergelijking met voorgaande verkiezingen.

Regionale verkiezingen (bron "Le Monde")

Uitslag inbegrepen overzeese gebieden.

U.P.F. (rechts RPR en UDF):	8.249.844	(33,16 %)
P.S.:	4.083.948	(16,32 %)

F.N. (Le Pen):	3.461.614	(13,19 %)
K.P.:	2.164.349	(8,70 %)
Groenen:	1.718.158) samen) 14,37 %
Generatie Ecologie:	1.667.488	
Presid. Meerderheid: plus verschillende linksen:	1.002.667	(4,03 %)
Verskillende rechtsen:	920.069	(3,69 %)
Extreem links:	247.404	(0,99 %)
Ingeschreven kiezers:	38.004.692	(68,71 %)
Uitgebrachte stemmen:	26.116.791	
Geldige:	24.877.613	(95,25 %)

Zuid-Korea - Parlement 24/3/92

De Liberale Democratische Partij van de President Roh Tae-woo die in 1990 nog fuseerde met de oppositiepartij van Kim Young Sam en de conservatieve partij van Kim Jong Pil liepen niettemin een belangrijke nederlaag op.

Alhoewel deze voordien op een twee derde meerderheid kon rekenen haalde ze nu slechts 149 van de 237 te verkiezen zetels.

De oppositiepartij van Kim Dae-Jung die in grote mate op de steun van de studenten en arbeiders kan rekenen haalde met een winst van een twintigtal zetels 97 verkozenen. Kim Dae-Jung verhoogt dus zijn kansen in de presidentsverkiezingen die in december moeten plaats hebben.

De grote winnaar was niettemin de patriarch van de Koreaanse industrie, de stichter van de groep Hyundai, de 76-jarige Cgang Jy-yong, die 32 zetels haalde.

Zijn partij voor de Nationale Eenheid is een conservatieve partij. Onafhankelijke kandidaten waren goed voor 22 zetels. Met het nogal zonderling kiessysteem zullen de 62 zetels die aan de verkiezingen onttrokken zijn onder de partijen op basis van hun verkiezingsuitslagen verdeeld worden. De regeringspartij is zodoende bevoordeeld en zal een nipte meerderheid houden in het parlement.

De vooruitgang van rechts in Europa met figuren als Le Pen in Frankrijk, Dillen en De Winter in België e.a. demagogen elders, schijnt sommigen nog steeds niet erg te verontrusten.

Het is in dit verband goed om weten dat een avonturier als Adolf Hitler in 1928 in de verkiezingen minder dan 3 % haalde. Bij de regionale verkiezingen in 1929 was er reeds opgang. In 1930 brachten de nazis het reeds tot 18 % om in 1933 een derde van de stemmen te veroveren. Toen kwam de catastrofe. Op 30 januari 1933 duidde Maarschalk Hindenburg, de leider van een partij met 33 % van de stemmen, Adolf Hitler aan als Rijkskanselier.

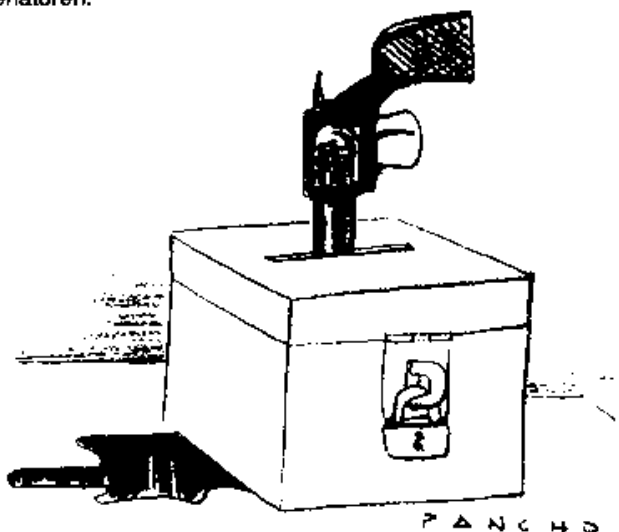
De weg voor het fascisme en de holocaust was geopend... Komt het er niet op aan lessen te trekken uit de geschiedenis?

Albanië - Parlement 22-29/3/92

De Democratische Partij van de chirurg Sali Berisha won de Parlementsverkiezingen terwijl de vorige meerderheid, de Socialistische Partij (ex.-K.P.) van President Ramiz Alia een zware nederlaag opliep. Na de tweede ronde zag de verdeling van de zetels er als volgt uit: Democratische Partij: 92 zetels van de 140; Socialistische Partij: 38 zetels; Sociaal Democraten: 7 zetels; Etnische Grieken: 2 zetels en de Republikeinse Partij: 1 zetel.

Italië - Parlement 5-6/4/92

Op 5 en 6 april gingen in Italië verkiezingen door voor zeshonderddertig volksvertegenwoordigers en driehonderdvijftien senatoren.

Elfduizend kandidaten waagden hun kans op zowat honderddertig lijsten waarvan een veertigtal op nationaal vlak.

Twee dagen na de start van de kiescampagne werd het Europees Parlements lid, Salvo Lima, gewezen burgemeester van Palermo, door de maffia aldaar vermoord. Een gemeenteraadslid van de PDS (ex-K.P.) werd eveneens te Napels neergeschoten.

Traditioneel werden door de kerkelijke overheid, o.m. door Kardinaal Ruini, voorzitter van de Italiaanse Bisschoppelijke Raad, oproepen gedaan voor de "eenheid van het katholiek stemgedrag".

Aan de verkiezingen voor 630 volksvertegenwoordigers en 315 senatoren namen ± 60 partijen deel. Een tiental kwamen op nationaal vlak op, de anderen hadden meestal een regionaal karakter.

Het waren verkiezingen waarin slechts één voorkeurstem mocht uitgebracht worden. Het vroegere systeem werd door een referendum verworpen, een initiatief van de Kristen-Demokraat Segni en de P.D.S., dat op 9 juni 1991 doorging.

De uitslag voor de Kamer zag er als volgt uit:

Kristen-Demokraten (D.C.):	29,5 % (- 4,8 %)	206 zetels
P.D.S. (ex-K.P.-P.C.I.):	16,6 % (- 10,5 %)	107 zetels
Refondazione Comunista:	5,6 % (—)	35 zetels

(afgescheurd van P.C.I. na vorming tot P.D.S.)

Socialistische Partij (P.S.I.):	13,6 % (- 0,7 %)	92 zetels
Neo-fascisten (M.S.I.):	5,3 % (- 0,6 %)	34 zetels
Liga v. Lombardië:	8,8 % (+ 8,3 %)	55 zetels
Liberale Partij (P.L.I.):	2,8 % (+ 0,7 %)	27 zetels
Republikeinse Partij (P.R.I.):	4,4 % (+ 0,7 %)	17 zetels
Sociaal Democraten (P.S.D.I.):	2,7 % (- 0,3 %)	16 zetels
De Rete (Anti-Maffia):	1,9 % (—)	12 zetels
Radikalen (Pannella):	1,2 % (- 1,4 %)	7 zetels
Groenen:	2,8 % (+ 0,3 %)	16 zetels
Verschillende kleine partijen:	4,1 % (+ 2,0 %)	6 zetels

De partijen van de uittrekkende regeringskoalitie behalen samen 48,8 % van de stemmen tegen 53,7 % in 1987.

Ze behouden wel met 331 zetels op de 356 een nipte meerderheid. De hierboven vermelde nationale uitslagen geven natuurlijk niet het beeld weer per regio. De Liga van Lombardië behaalt wel niet de verhoopte 10 % op nationaal vlak maar in het noorden haalde ze toch 17 % van de stemmen. De leider van deze populistische, soms racistische partij Umberto Busse kreeg in Milaan 240.000 voorkeurstemmen en is met 18 % de sterkste partij van Milaan geworden. De P.S.I. van Craxi die zich tot doel had gesteld deze maal de P.D.S. (ex-K.P.) voorbij te steken heeft zijn doel niet bereikt. De vroegere P.C.I., omgevormd tot P.D.S. (Demokratische Linkse Partij) moet wel een aanzienlijk verlies inkasseren. Met 30 % blijft ze niettemin in het Centrum (Bologna, enz.) de sterkste partij. Een deel van haar verlies wordt opgevangen door de Refondazione Comunista. De Rete, een anti-maffiapartij, waarvan de leider zich van de D.C. afscheurde behaalde in Palermo (Sicilië) 40 % van de stemmen. De nederlaag van de klassieke partijen wijst er op dat ook in Italië de ontevredenheid toeneemt. De enige les die de regering uit deze uitslag schijnt te trekken is dat zij het bestaande evenredig kiessysteem in vraag wil stellen.

Duitsland - Deelstaten 5/4/92

Sleeswijk - Holstein

S.P.D.: 42,2 % (- 8,6 %); C.D.U.: 33,8 %; D.V.V. (uiterst rechts): 6,3 % (+ 0,3 %); Liberalen: 5,6 %; Groenen: 4,97 %.

De Groenen halen niet de nodige 5 % om verkozen te hebben. 28 % van de kiezers nam niet aan de stemming deel.

Baden - Wurtemberg

C.D.U.: 39,6 % (- 9,4 %); S.P.D.: 29,4 %; Republikaner (uiterst rechts): 10,9 % (- 3,1 %); Groenen: 9,5 %; Liberalen: 5,9 %; deelname aan de verkiezingen: 70 %.

De rechtse stroming in Duitsland is niet nieuw maar werd in de opiniepeilingen niet verwacht. In de Europese verkiezingen in 1989 hadden de Republikaner van de gewezen Waffen S.S.-Franz Schönhuber reeds 7,1 % in de B.R.D. en kwamen eveneens in de Berlijnse Senaat.

Tijdens de laatste gemeenteraadsverkiezingen wonnen ze eveneens in talrijke grote steden van Baden - Wurtemberg gemeenteraadsleden met o.m. te Stuttgart 10 % van de stemmen.

De gehouden "Deelstaatverkiezingen" waren de laatste voor de nationale parlementsverkiezingen die in 1994 moeten plaats hebben.

De Britse verkiezingen

Overwegingen rond een nederlaag en andere fenomenen

Ik open de krant en lees: Major's spektakulaire overwinning. Labour de grote verliezers. Maar als ik dan de uitslagen ga bekijken, dan kom ik tot de overtuiging dat er maar één grote verliezer is: het hele Britse kiezerkorps.

Tabel 1 zal dat hopelijk verduidelijken:

Partij	Stemmen % - '92 1	Zetels % - '92 2	Zetels % - '92 3	Zetels % - '87 4	Vershil + of - 5	Onder P.R. (projectie) 6
Konservatieven	42	51.61	336	375	- 39	275
Labour	34	41.63	271	229	+ 42	237
Lib. Demokraten	18	3.07	20	17	+ 3	102
Soc. Dem. Party	0	0	0	5	- 5	---
Scot. Nation. Party	Tabel 3	0.46	3	3	- 2	17 } Schot- land
Plaid Cymru		0.61	4	3	+ 1	3 } Wales
Ulster Unionist P.	Zie tabel 4	1.38	9	9		17 } Noord- Ierland
Dem. Unionist Party		0.46	3	3		
S.D.L.P. (National.)		0.61	4	3	+ 1	
Sinn Fein (Republ.)		0	1	- 1		

Op het eerste zicht lijkt het of Labour de grootste winst heeft gemaakt, en dat de Konservatieven flink hebben ingeleverd. Een tweede blik vertelt dat de Konservatieven met 42 % van de stemmen, de volstrekte meerderheid behouden. Verder leren we dat Labour met 34 % van de stemmen toch nog 42 % van de zetels behaalt, terwijl de Liberaal Demokraten met 18 % slechts 3 % van de zetels krijgen.

De Konservatieven zitten weer voor de komende 4 à 5 jaren vast in het regeringszadel. Of ze Margaret Thatcher's neo-liberale pad zullen blijven bewandelen, blijft te bekijken: naar vertuurd zullen enkele van haar meest toegewijde volgelingen van het voorplan verdwijnen. De vraag is hoelang Groot-Brittannië zich nog een dergelijk beleid kan veroorloven. Na dertien jaar Tory bewind zit de economie dieper in de recessie dan waar ook in Europa, de werkloosheid neemt toe, bedrijven gaan met honderden over de kop, honderdduizenden verloren huis en goed en vervoegden het zwellende leger der daklozen, en noem maar op.

Waarom was de zwenking naar Labour dan zo minuscule, en stonden toch nog genoeg kiezers voor Mr. Major, om voor het eerst sedert méér dan een eeuw voor de

vierde opeenvolgende keer een Konservatieve regering aan de macht te brengen?

Er is geen eenvoudig antwoord op die vraag.

Het Britse kiesstelsel zit er voor iets tussen: het bevoordeelt de grote partijen (zie tabel 1). Elk kiesdistrict verkiest slechts één afgevaardigde, wie het hoogste aantal stemmen behaalt, wint. De meeste parlementsleden vertegenwoordigen dan ook niet de meerderheid, maar de *grootste minderheid* van de kiezers.

Tabel 1, kolom 6 geeft een projectie van hoe de zetelverdeling er zou hebben uitgezien onder het Ierse stelsel van evenredige vertegenwoordiging (P.R.): de konservatieven zouden nog wel de grootste partij zijn gebleven, maar de oppositie zou tenminste een eerlijke kans hebben gehad om haar 58 % of daaromtrent om te zetten in een mandaat om het land te regeren in naam van de anti-Tory meerderheid.

Met P.R. zou de stembusuitslag er wellicht anders hebben uitgezien: in kiesomschrijvingen waar de "zittende" meerderheid zo groot is dat de uitslag vooraf vaststaat, zouden meer kiezers die zich nu

onthouden, aan de stemming deelnemen. De Liberaal Demokraten zouden waarschijnlijk veel sterker uit de bus zijn gekomen, en dit geldt ook voor kleinere partijen zoals de Groenen, die nu helemaal niet aan bod komen. Dit alles natuurlijk ten nadele van de "oude" partijen, waaronder Labour, en dat is ook de reden waarom deze partij zo weinig ijver aan de dag legt voor de wijziging van het kiesstelsel. Maar dat gebrek aan enthousiasme kan dan weer een van de redenen zijn waarom Labour minder goed presteerde dan verwacht werd.

Een ander element is, dat het opvrijen van de "middenklasse" waarop Labour het had toegelegd niet de verhoopde resultaten heeft opgeleverd.

Peilingen tonen aan dat zelfstandigen en geschoolede werkers trouw zijn gebleven aan Thatcher's partij: hun stemgedrag is praktisch ongewijzigd. Maar 1/3 van de vakbondsleden heeft voor Major gestemd, en zelfs een haast gelijkaardig percentage van werklozen en van hen die hun hypotheek niet meer konden betalen en op straat werden gezet.

Labour wou kost wat kost haar "socialistisch" image kwijt, maar had niets geloofwaardigs te bieden aan die middenkategorieën die morgen evengoed gevaar lopen de rij van de werklozen te vervoegen. Integendeel, sommige programmapunten, zoals de verhoging van de inkomstenbelasting voor de hoge inkomens werd door die mensen als een bedreiging aangevoeld, ook al was het niet voor hen bedoeld!

Er zal nu in de komende weken veel aan analyse worden gedaan. Zoals een journalist van de Londense "Independent" suggereerde: mensen die uit het niveau van de traditionele arbeidersklasse zijn opgeklimmen, vrezten niets méér dan er weer te worden in gedropt. Hun aspiratie is van nóg hoger te klimmen, en meer belasting beloven voor wie vandaag meer verdient dan zij, kan morgen hún portemonnaie aantasten. En in tijden van recessie "sociale solidariteit" prediken aan iemand die

angstvallig vasthoudt aan wat hij heeft, en vreest voor wat komen kan, is een komplekse aangelegenheid, die niet met verkiezingslogans kan geregeld worden. Er is werk aan de winkel voor de linkerzijde (niet alleen in Groot-Brittannië)!

Tabel 2: Regionale uitslagen

In %	Kon-serv.	La-bour	Lib. Dem.	An-deren
Schotland	25	39	11	24
Noord-Engeland	38	44	16	1
Midlands	42	41	15	2
Zuid-Engeland	50	26	23	2

Als de greep van de Konservatieven op Zuid-Engeland (tabel 2) en op de middenklasse (geschoolde - en witte-boord werkers, techniekers, kaders, zelfstandigen) stand houdt, dan zit er voor de oppositie niets anders op, dan toenadering te zoeken. Er gaan dan ook al stemmen op voor een "pakt" tussen Labour en de Liberaal-Democraten, dat bij verkiezingen de Konservatieven zonder moeite in derde positie zou werken, en hun invloed reduceren tot die van de Lib.-Dem's vandaag. Men verwacht ook dat Labour zal geneigd zijn verder naar het centrum (rechts) te zwenken, en als meest vernoemde kandidaat voor de opvolging van Kinnock geldt John Smith, "schaduw-minister voor Financiën", en goed thuis in de City. Wanneer dit schrijfsel verschijnt, zullen we daarover al meer weten.

Een andere vraag is, hoe de politieke situatie zich verder gaat ontwikkelen in de diverse onderdelen van het Verenigd Koninkrijk. Major is - vooralsnog - onbuigzaam unitair. De verkiezingsuitslag brengt echter enkele potentiële spanningsvelden aan het licht. De machtsbasis van de Konservatieven is het voorlopig nog voorspoedige Zuiden (zie tabel 2). Naarmate men Noordwaarts gaat groeit de kracht van de oppositie, én het ongenoegen met het gevoel feitelijk door "Engeland" te worden geregeerd. Nergens komt dit zo sterk tot uiting als in Schotland, waar de 75 % non-Tory-stemmen kunnen worden geïnterpreteerd als stemmen voor zelfbestuur onder één of andere vorm. Dat de Schotse Nationale Partij (S.N.P.) met haast één kwart van de stemmen slechts drie zetels in de wacht sleepte, kan dat ongenoegen alleen maar aanwakkeren.

In Wales bestaat een geïkkaarde situatie (ik kon niet de hand leggen op de zetelverdeling aldaar), maar de drang naar zelfbestuur is er minder evident.

Tabel 3: Stemmen % en zetelverdeling in Schotland

Konserv.	Labour	Lib. - Dem.	S.N.P.
25 %	39 %	11 %	± 24 %
11 (+ 2)	49 (+ 1)	9 (- 1)	3 (- 2)

In IERLAND werden de Britse verkiezingen nauwgezet gevolgd. Er bestond enige vrees dat een Labour overwinning de continuïteit van de Anglo-Ierse Overeenkomst, en van de besprekingen tussen beide regeringen en de voornaamste parlementaire partijen van Ulster (Ulster Unionists, Democratic Unionists en SDLP) zou onderbreken. De conservatieve zege werd dan ook met een gekonditioneerde zucht van verlichting onthaald. Een nieuwe sekretaris voor Noord-Ierland, in opvolging van Peter Brooke, (die die inter-partijen discussies op gang bracht), is reeds aangeduid, en hij zal binnenkort de Ierse Minister van Buitenlandse Zaken ontmoeten. Men hoopt dat de besprekingen die vorig jaar vastliepen, nu spoedig zullen hervat worden, en hopelijk de vreedzame oplossing van de problemen in het Noorden zo niet bereikt, dan toch een flinke stap nabij zal worden gebracht.

Wat wel met onverdeelde voldoening werd genoteerd, is dat Gerry Adams, president van Sinn Fein, zijn zetel in West-Belfast heeft moeten prijs geven aan Dr. Joe Hendron van de SDLP (Social Democratic Labour Party, Nationalistisch).

Men was er zich hier maar al te goed van bewust dat deze zetel in Westminster - die Adams nooit heeft ingenomen - aan Sinn Fein en de Provo's buiten Ierland een zekere graad van legitimatie verleende, en de verlichting is verstaanbaar.

De accumulatie van terroristische gruwelen in de laatste maanden (niet uitsluitend van het IRA) heeft nu zijn tol geëist. Zo ADAMS in West-Belfast de harde kern onverminderd om zich heen heeft kunnen scharen, dan is voor het geheel van de

Tabel 4: Noord-Ierland

Partij	Stemmen %	Zetels
Ulster Unionist	34.5	9
Democratic Unionist	13.1	3
Alliance	8.7	0
Konservatieven	5.7	0
S.D.L.P.	23.5	4
Sinn Fein	10.0	0
Anderen	4.5	0

"Provincie" het aandeel van Sinn Fein gedaald van 13.4 % in 1983 tot 11.4 % in 1987 en 10 % in deze verkiezingen. Het aandeel van de SDLP steeg in dezelfde periode van 21.1 % tot 23.5 %.

Wat hier in de Ierse Republiek bijzonder belangrijk wordt geacht, is dat wellicht voor het eerst in de geschiedenis van Ulster, protestanten en katholieken voor een nationalistische SDLP kandidaat hebben gestemd, om de pas af te snijden aan de woordvoerder en apologeet van de politiek van de kogel en de bom. Twintig jaar Provo-acties hebben de oplossing van het probleem Ulster geen stap nabij gebracht. Het leed en de ellende die er de nasleep van zijn, heeft althans toegelaten een brug te slaan tussen mensen van beide gemeenschappen in het hartland van Sinn Fein: West-Belfast. Het IRA heeft de uitspraak van de kiezers beantwoord met een moorddadige bomaanslag in Londen (drie doden). Als Sinn Fein, als woordvoerder voor 10 % van het kiesvolk in Noord-Ierland meent te kunnen bijdragen tot een vreedzame oplossing, dan zal het ondubbelzinnig moeten afstand nemen van het IRA: politiek, of terreur, men kan niet van beide ruiven eten tegelijkertijd. Er bestaat vooralsnog geen schijn van kans dat de 90 % die bereid zijn over Vrede te gaan praten, aan tafel gaan zitten met een man wiens gemaskerde "strijders" hen na afloop uit een hinderlaag "ad patres" dreigen te zenden.

Frans Frison
Dublin, 12 april 1992

"Vrije markt"...

Twee jaar geleden werd het Hongaars lampenbedrijf "Tungsram" door de V.S. multinational ingepalmd. Dank zij nieuwe investeringen steeg de produktie met 28 % maar ... 32 % van de arbeiders verloren hun job. General Electric heeft nu van de Hongaarse regering geëist dat zij haar munt, de forint, zou devalueren om de afzet van haar produkten op de Europese markt te bevorderen. De Duitse auto-constructeur Mercedes had bij de Tsjechoslovaakse regering meer geluk. Praag heeft namelijk aanvaard om zijn binnenlandse markt te beschermen - ten gunste van Mercedes - t.o.v. buitenlandse concurrenten. Mercedes-Benz heeft bekend gemaakt onder die voorwaarden 7,2 miljard B.fr. te zullen investeren in de Tsjechische bedrijven Avia-Liaz om camions Mercedes te vervaardigen (ads).

De armen hebben altijd "ongelijk" "De Bijbel, boek van bevrijde Slaven"

Praten met Piet DECLERCQ (El Salvador)

Hertsberge, een afgelegen dorp in januari, staat bol van geparkeerde wagens. De lokale feestzaal zit stampvol. Er werd nochtans geen speciale progaganda voor gemaakt, enkel mond aan mond reclame voor de informatie-avond met Piet Declercq, één van de Westvlaamse priesters in El Salvador. Het was het ogenblik van de vredesakkoorden.

En vol uur - of was het nog veel langer? - nam de spreker de aandacht in beslag. Afwisselend was hij de openbare aanklager van de verdrukking én de advocaat van de armen in Latijns-Amerika. Hij beschikt over de gloed van de redenaars uit de tijd dat er nog geen geluidsversterking bestond. Vooral de Westvlaamse geschiedenis is rijk aan zo'n vurige figuren. Zijn methode? Voor de vuist een aantal schrijnende gevallen aaneenrijgen waar ieder met een hart in zijn lijf door aangegrepen wordt. Je zou het niet verwachten, van deze niet zo grote, eerder tengeren man. Hij kan een zaal ontroeren.

Aansluitend mochten er vragen gesteld worden. Ik polste of een interview voor 'Vrede' mogelijk was, en dit vond enige tijd later plaats in een ziekenhuis in Izegem waar hij een kamer heeft. De gastheer stond ons buiten in de kou op te wachten. Hij denkt reeds aan de volgende afspraak. En binnen enkele dagen vertrekt hij weernaar Midden-Amerika. Piet Declercq is gebalde energie.

Het interview werd een gesprek, zelden een discussie. Hier en daar werd iets niet uitgepraat. Het gesprek geeft een overzicht van de evolutie van de laatste twintig jaar in El Salvador, met de deur op een kier naar de toekomst toe. Het Latijnsamerikaanse gegeven is een onderwerp dat blijft boeien en inspireren.

Jan Otsen

De basisgroepen hebben enkele duizenden martelaren gekend.

Hoe komt een Vlaams priester in Midden-Amerika terecht?

Vlak na het Concilie kwam er een brief van de Bisschop, die priesters wilde afstaan aan bisschoppen in de Derde Wereld die er nodig hadden. Jan Deplancke en Etienne Alliet waren net weg. Ik zat toen nog op het Seminarie en heb in de vakantie geantwoord, dat ik wenste te gaan.

Als we van uw huidige opvattingen mogen uitgaan moet zich waarschijnlijk een grote evolutie in uw leven voorgedaan hebben.

Het was een nieuw leven. Er was hier veel beroering, het Concilie was net voorbij. Veel veranderde, veel dingen werden opengetrokken naar een 'kerk voor de wereld' toe. Ginder kom je dan in een nieuwe wereld, waar precies in 1968 het Concilie vertaald werd in Latijns-Amerikaanse termen. In de documenten van Medellin was er sprake van de sociale

zonde, de structuurzonde, van rechtvaardigheid en vrede, die niet bestonden in Latijns-Amerika. De basisgroepen leerde ik kennen wanneer ik met de boot aankwam in Panama. Daar had het experiment van San Miguelito plaats. Dat heette toen zo niet. Zulke basisgroepen bestonden overal in Latijns-Amerika, meteen ben ik in zo een groep gaan werken in El Salvador. Ik was toen in equipe met Stefaan Debrabander. Die is daar maar een paar jaar geweest omdat de veranderingen voor hem toch te zwaar waren: de taal, het klimaat, het eten, de volksaard en ook het concilie, allemaal samen. Op een bepaalde leeftijd lijkt dit teveel. Roger Ponsele is dan in 1970 gekomen en Willibrord Denaux in 1972.

In Brazilië, misschien ook in Midden-Amerika, komen de basisgroepen als een massaverschijnsel over. Zit daar nog altijd dezelfde vaart in?

Ik denk niet dat het een massaverschijnsel is. Ik denk dat we een minderheid zijn, hoor! Ik meen dat er circa vier duizend groepen in Brazilië bestaan. In El Salvador zijn we een minderheid; er was vervolging; de basisgroepen hebben enkele duizenden

martelaren gekend. Mensen worden bang als je over basisgroepen, over je inzet en engagement spreekt. Ook in de kerk wordt dat vaak niet in dank afgenomen omdat gevreesd wordt dat zulke groepen een parallelle kerk vormen. Engagement scheidt problemen. Ook Romero werd vermoord. Er zijn bisschoppen, die gezegd hebben dat hij te ver ging.

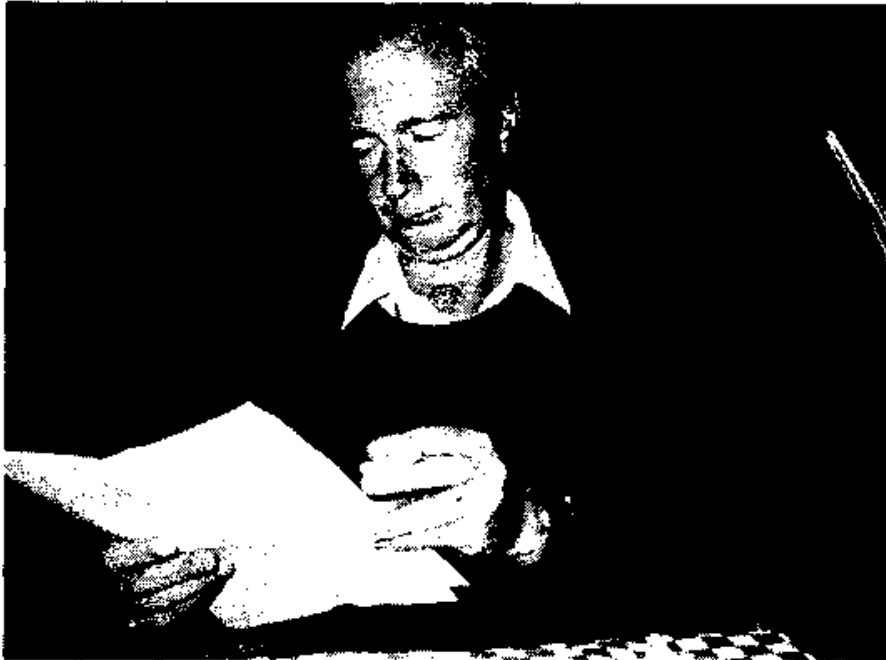
Volgens de status gaan al de profeten te ver.

Houdt die kritiek op Mgr. Romero een goedkeuring van de moord in?

Ik weet het niet, maar dat hebben ze gezegd (dat hij te ver ging - J.O.). Alle profeten gaan te ver volgens de status. Als massafenomeen is veel onduidelijk. Velen zouden wel willen. Als je daar niet bij bent, heb je geen problemen met de vervolging, met het leger, met de traditionele kerk. Mensen denken soms zeer legalistisch, worden niet vrij

Heeft Jezus geen gevaarlijke weg uitgestippeld?

't Is een gevaarlijke weg, hé?

Heeft men Christus niet tot een conformist ondergewaard?

Ja, heel dikwijls, alle kerken doen dat, ze denken dat ze de plaatsvervangers van Jezus zijn.

Er is dus een legale werking geweest en plots ontstond het verzet. U was toen al in El Salvador?

Ik denk precies dat de bisschoppenconferentie van Medellín, de basisgroepen, daarin een grote invloed hadden. Na het concilie werd de Bijbel, laat ons zeggen de liturgie vertaald. In dit hoofdzakelijk katholiek continent werd de Bijbel niet gelezen. Trouwens de armen kunnen in veel gevallen niet lezen. De Bijbel is ook het enige boek van de armen dat de geschiedenis heeft gehaald. De armen schrijven normaal geen boeken. Er bestaan heel weinig teksten door armen gemaakt, ook zeer weinig monumenten. 't Is altijd de overheersende klasse, die monumenten maakt en die boeken schrijft. De Bijbel is daar een uitzondering op. Het is het boek van de slaven, die zich hebben bevrijd, van de banneling en de vluchteling, van de gekruisigde. Het is het boek van de verliezers, de armen zijn altijd de verliezers.

Welnu als ze dit boek in handen krijgen en zelf beginnen te lezen, ze zijn een Christelijk volk, ontdekken ze hun eigen geschiedenis en luisteren ernaar dat God daar achter staat. Ze vinden zichzelf erin terug en vinden er diegenen, die legden de armen, eigenlijk tegen God zijn. Zowel in het Oude als het

Nieuwe Testament vereenzelvigd God zich met de armen. Het is dus niet eigenaardig dat in El Salvador zoveel priesters, met mgr. Romero als centrale figuur, vermoord werden. Door de Bijbel bij de mensen te brengen hebben priesters en religieuzen een grote invloed gehad op de mensen. Deze zijn gaan nadenken en gaan doen, want de Bijbel is een doe-boek, een opdracht gevend boek.

En waarom het geweer?

Er is toch een ogenblik geweest dat men het machinegeweer in handen nam. Dat was toch een grote stap?

Dat gebeurde door analyses van kleine groepen in de zeventiger jaren. Daar zaten universitaires bij, mensen die niet zo rechtstreeks geloven, mensen uit Katholieke Actiegroepen, die dachten dat in El Salvador enkel verandering kon komen door het geweld van het leger te doen stoppen. Mensen verdwenen, mensen werden gefolterd, mensen stierven, leiders werden opgepakt en bedreigd. Kleine kernen dachten zo. Op vredelievende wijze veranderingen aanbrengen - zo dacht men - kon niet zolang het bestaande geweld niet aan banden werd gelegd. In '72 won Duarte (toen in de oppositie) de verkiezingen. De overwinning werd Duarte ontnomen, er werd gefraudeerd, het leger bewaarde de armen. Dat gaf aanhang aan mensen, die het leger aan banden wisten. Politiebureaus werden overvallen om pistolen te hebben. Banken werden beroofd

om pistolen te kunnen kopen. Het werd interessant wapens te roven van legerwachtwagens en soldaten. Mensen werden gekidnapt tegen losgeld. Duarte werd in 1972 na de verkiezingen het land uitgezet. Bepaalde militairen gingen niet akkoord met de verkiezingsfraude en voerden een staatsgreep uit. Duarte heeft toen meegedaan en stond achter de oproep om de verkiezingen nietig te verklaren. Hij werd gevangengezet. In 1977 waren er opnieuw verkiezingen: opnieuw verliepen ze frauduleus. In '79 werd het onthoudbaar, er werd nu gewoon geschoten op betogingen. Mgr. Romero werd in 1980 vermoord.

Wie stond daarachter?

Wie stond daarachter?

Je kan het doodskaders noemen, mensen verbonden met rechtse groepen van het leger.

Hadden ze blindingen met de Verenigde Staten?

Dat durf ik zo maar niet beweren.

Werden de verzetelui geïnspireerd door Cuba?

In die tijd heel zeker! Nicaragua werd trouwens in '79 vrij en vooral dat heeft hen geïnspireerd. Dat was eigenlijk de nieuwe weg. In elk geval dacht men niet meer aan de weg van verkiezingen. Dat was al gebeken met Allende in Chili, die was aan de macht gekomen met verkiezingen en dan was er Pinochet. Voor Allende was Frey met verkiezingen aan de macht gekomen. Venezuela kreeg een meer democratische president. Zo durft men in El Salvador het derde land van de christendemocraten te zien.

Als het niet langs verkiezingen kan, hoe dan wel?

Nu zeg ik wat er gebeurd is. Hoe het moet weet ik niet.

Het zijn altijd de omstandigheden, die het moeten uitwijzen. Men zou kunnen zeggen: Cuba of Nicaragua. Ik denk dat elk land zijn eigen proces heeft. Dat er verschillende wegen zijn. Dat hangt ervan af welk leger er bestaat, welke vrijheid er is en welke mogelijkheden er zijn. Als iedereen die maar zijn stem verheft, wordt doodgeschoten, dan gaat het niet, moet dat doodschieten verhinderd worden. De guerrilla heeft veel vormen gekend, naast Cuba en Nicaragua: Viëtnam, Angola en de Afrikaanse landen. Welke mogelijkheden er zijn? We staan niet met marxisten in het verzet. De mensen, die daar stonden waren mensen met een grote flexibiliteit.

Waar staan de marxisten?

Ik heb mij niet goed uitgedrukt. In El Salvador heeft men gedacht dat het allemaal marxisten waren in het verzet, zo zuivere marxisten. Zij noemden zich de „nieuw linksen“. Dat is nog wat anders dan marxist worden, als een slaafs opvolgen, wat er in Rusland is gebeurd. Democratie wordt mogelijk, daar waar de kansarmen ook hun kans krijgen.

Het verzet is dan in 1981 begonnen met een grootscheepse aanval, waarvan men zei: dit is het eindoffensief. Dan is de hulp van Noord-Amerika gekomen om dat verzet de kop in te drukken. Dat heeft meer dan tien jaar geduurd.

Het verzet heeft in verschillende fasen vooruitgang geboekt. Vroeger was het een slecht bewapende minderheid, enkel in de Noordelijke gebieden. Na tien jaar was het een zeer sterk uitgerust leger, met al zijn componenten, dat uiteindelijk een patstelling heeft bereikt, overal in het land aanwezig was, spijs de vier miljard dollar, die de Noord-Amerikanen daaraan gespendeerd hebben.

Even afwijken naar Nicaragua en Panama

Waarom niet met in de plaats van pat, dat hebben de Sandinisten in de tijd toch voor elkaar gebracht?

Ja, maar wat een verschil h&f Somoza kreeg niet de hulp van Noord-Amerika of zeker niet in die mate, ook niet van alle westerse landen. Men zei eenvoudig dat Somoza een dicatator was en moest verdwijnen. Men was voor een deel akkoord en men kreeg zelfs voor een deel de morele steun van Noord-Amerika. Men dacht dat niet de Sandinisten, maar een breder front het zou opnemen, vandaar de moeilijkheden. Men dacht heel zeker aan de burgerij, die ook tegen Somoza was, dat was ook een feit. Rijke mensen, de burgerklasse deden mee. De fabrikanten sloten hun fabrieken. Het viel de arbeiders niet moeilijk om te staken.

En de rijke klasse in El Salvador?

Die verdedigt het regime.

Vroeger werkte u ook in Panama. Hoe waren daar de kaarten verdeeld?

Noriega was een zeer dubbel figuur. Hij was de sterke man achter Torrijos, omdat hij hem geholpen heeft een opstand in de kiem te smoren. Hij was ook niet de zuivere man. Zijn drugconnecties komen nu uit.

Is dat geen voorwendsel?

Waarschijnlijk wel, vanwege de Noord-

amerikanen. Probleem is het Panama-Kanaal, want Noriega is een nationalist. Men kan ook niet beweren dat het niet waar is. Die man zat zowel in de CIA als in de drugwereld. Als men hem niet vroeger gepakt heeft was het omdat hij teveel wist van de CIA.

Piet Declercq

°Izegem 1931, waar hij de lagerschool doorliep. Normalschool Torhout, 1 jaar onderwijzer Tielt ('57 - '58)

1958: Seminarie Brugge.

1964: Priesterwijding, leraar en studiemeester College Torhout.

1967: Latijns-Amerikaans College in Leuven.

1968: El Salvador.

1977: Kan niet meer terug. Hij krijgt van de Bisschop toelating samen met Willibrord Denaux in Brugge te beginnen met de basisgroepen.

1977-80: Panama.

1980-81: El Salvador.

1981-88: Werkzaam bij de Salvadoriaanse vluchtelingen in Nicaragua.

1987-89: Morazan (bevrijd gebied in El Salvador), naderhand bezoek aan Salvadoriaanse vluchtelingen, in diverse landen.

1992: El Salvador.

Was de hernieuwingsbeweging in de katholieke kerk ook merkbaar in Panama?

Zeer duidelijk in de basisgroepen, al heeft ze toch zo'n vlucht niet genomen zoals b.v. in El Salvador.

U bent in El Salvador nog uitgewezen met Willibrord Denaux.

Willibrord is er uitgezet. Jan Deplancke en ik waren samen met vakantie; we mochten niet meer terug. Het was de tijd dat men Rutilo Grande vermoordde: men hield er in 1977 lelijk huis in kerkelijke middens. Heel wat priesters werden uitgewezen, bedreigd. Wie buiten was werd niet meer binnengelaten. Allemaal priesters die verbonden waren met de armen, die een nieuwe wereld van rechtvaardigheid en van vrede en een

einde aan het geweld eisten, die profetisch aankloegen enz...

U bent dan in Brugge begonnen met de basisbeweging en teruggekeerd naar...?

Panama, voor een paar jaar en dan terug naar El Salvador.

Had het regime dan geen bezwaren meer tegen uw terugkeer?

Daar bleek van niet. Het was in de tijd van de derde Junta. Er bleven alleen nog militairen en dan zijn ze Duarte gaan halen in Venezuela.

Wanneer trok u dan naar Nicaragua?

Eind 80 werd ons huis in San Salvador gedynamiteerd en samen met Roger Ponsele werden we gezocht.

Was er niet een tijd dat er meer belangstelling was voor El Salvador dan voor Nicaragua?

Ik weet het niet, misschien wel, omdat wij daar met verschillende Vlamingen waren.

Hoeveel jaren verbleef u in Nicaragua?

Van 81 tot 86. Vijf jaar. We werkten half-time met vluchtelingen uit El Salvador en half-time met Nicaraguanen.

Werd in Nicaragua datgene verwezenlijkt waar u in El Salvador naar streefde?

De Sandinisten hebben tegen een boycot moeten optomen. Daarbij werd hen jaren oorlog opgelegd. De Sandinisten dachten dat alles mogelijk was door een machts-overname. Eenmaal zover werden ze geboycot, met als toemaatje een artificiële oorlog, gesteund door de Verenigde Staten met de medewerking van Honduras. De Salvadorenen hebben gezien dat die weg niet meer leefbaar was. Er is een ruimere werkwijze in El Salvador, waarschijnlijk nog niet in 1981 maar wel in 1985; men moest op gelijk welke manier het leger laten controleren. In de burgerklasse zitten heel wat mensen, die bereid zijn mee te werken aan de vrede, tot het bekomen van rechtvaardiger structuren. Maar er is een kern van de leidende klasse, die dit niet wil en steeds het leger heeft ingeschakeld om haar principes, privé eigendom en eigen winst te beschermen. Zo lang dit gebeurt, is om het even elke verandering onmogelijk.

Is het Nicaraguaanse systeem spaak gelopen op te weinig radicalisme?

Ik zou eerder het omgekeerde zeggen. Te veel radicalisme zonder de bevolking er bij te betrekken, door het opleggen van maatregelen van boven af. Het woord 'auto-

gestion' dat men sinds jaren in El Salvador gebruikt, de zelfuitvoering en -ontwikkeling door het volk is hier niet bekend. Niet het FMLN zal het waar maken. Het is een voorhoede. Het volk moet zijn zaak verdedigen, maar het volk kon zijn zaak niet verdedigen, zolang het leger er op bleef schieten. Daarom was het FMLN nodig om het leger te neutraliseren.

Het vredesakkoord

Dat is nu - denken wij - eindelijk gebeurd met het vredesakkoord. Niet dat er nu vrede is. Nu kan er aan vrede gedacht worden, nu kan er aan rechtvaardigheid gedacht worden. Daar is het FMLN nu een garantie voor.

Ze blijven bestaan?

Ze blijven nog negen maand bestaan, maar dan worden ze opgenomen in het politieke leven. Ze verdwijnen als FMLN, zonder dat ik precies weet hoe het in mekaar steekt, worden overgeheveld naar de nieuwe politie. Ook hun wapens gaan daarheen. Ze zouden mensen kunnen verdedigen als het leger nog zou schieten.

En als ze hun wapens kwijt zijn.

De politie heeft wapens, nietwaar? Ze blijven bestaan als veiligheidsburgerpolitie, onder leiding van burgers, ook het leger moet onder burgerleiding.

Er wordt toezicht gehouden door de Verenigde Naties. We kunnen vermoeden dat daar een oplossing in zit en daar nu het volk met zijn autogestion zou kunnen bestaan.

Hoeveel doden vielen in deze strijd?

Waarschijnlijk 75.000 plus anderhalf miljoen

vluchtelingen, plus 8 à 9.000 vermisten.

Hoeveel zouden er dat geweest zijn indien er geen opstand geweest was.

Waarschijnlijk meer, of er zou geen zulk akkoord uit de bus gekomen zijn.

Dan zouden de mensen misschien slaaf zijn en wie zijn kop uitsteekt toch gedood wordt. Dan zou het El Salvador vergaan zijn zoals Haïti.

Is het niet zo vijf eeuwen lang in Latijns-Amerika geweest.

't Is vijfhonderd jaar hetzelfde geweest.

Hoe ziet de toekomst er uit voor de andere Latijns- Amerikaanse landen?

Voor het ogenblik zeker niet rooskleurig, want wij zijn "overschot". Voor het ogenblik wordt alles bepaald door de nieuwe strijd die tussen Europa, Japan en de Verenigde Staten ontstaan is. De derde wereld komt er niet aan te pas. Bij zijn afscheid zei Perez de Cuellar, dat wat hij in die tien jaar in de V.N. probeerde op de tafel te brengen, die Noord-Zuid verhouding, niet gebeurd is. Alles werd overkoepeld door Oost-West, dat nu weg valt. Voor de eerste jaren is er niet veel hoop voor de Zuidelijke landen.

Voelt men dat de Oostelijke stok achter de deur wegviel?

Ginder is niet veel veranderd, de Noord-Zuid verhouding blijft. 't Is altijd een zaak van rechtvaardigheid geweest, het heeft niets te maken met ideologie, wel met honger.

Vermindert de invloed van de basisgroepen?

Het zijn gissingen. In Latijns-Amerika zijn er de laatste twintig jaar veertig miljoen

mensen toegetreden tot de secten en dat zal de volgende 10 jaar verdubbelen. Dat worden tachtig miljoen mensen, die fundamentalistisch gaan denken, dus de Bijbel tegen de Bijbel opzetten. Dat wordt in de hand gewerkt met Noordamerikaans kapitaal. Daar kunnen de historische kerken niet tegen op, ook als zij dat willen. In Guatemala is de president de voorzitter van een secte. In El Salvador spreekt men van een „protestantse partij“, dat is een sekte-partij, want de protestanten doen daar niet aan mee.

Is het niet de taak van de katholieke en protestantse kerken om op eigen borst te kloppen en zich af te vragen, waarom de mensen zich gedwongen voelen daarheen te gaan?

Ja, natuurlijk.

Is dit fenomeen blijvend?

Ik weet het niet. Het is gemakkelijker, men voelt zich veiliger, spreekt niet over engagement, men lijdt niet onder vervolging. Men spreekt van een persoonlijke Christus. Men spreekt hem aan met zijn miserie op een religieuze basis. 't Is een „therapie“.

Is er geen toename van het katholieke fundamentalisme door b.v. de charismatische groepen?

Zij zijn groter in aantal dan de basisgroepen, krijgen meer steun, zijn minder „gevaarlijk“. Er staan heel serieuze problemen te wachten voor de volgende eeuwen!

Dank u voor dit gesprek.

(opgenomen door J. Olsen, van wie ook de tussentitels zijn)

Monsterachtige praktijken in Argentinië

Monsterachtig. In een kliniek, bij Buenos Aires in Argentinië, hebben politie inspecteurs zaken ontdekt waarvan het ongeloflijk is dat mensen zich hiertoe kunnen lenen. Sinds tientallen jaren werden daar duizenden mensen verminkt enkel en alleen om financiële berekeningen. Handel in baby's met blonde haren en blauwe ogen, afname van organen, bloedafpelingen kortom een gamma van monsterachtige mishandelingen waarna meer dan duizend Argentijnen achteraf gewoon van de aardbol verdwenen zonder een spoor na te laten. De personen die gevangen zaten in deze kliniek werden officieel als geesteszieken genoteerd

of marginalen en a-socialen genoemd. Florencio Sanchez, de eigenaar van deze kliniek, die twintig jaar was op het einde van Wereldoorlog II, heeft niet geaarzeld zich te inspireren aan de methodes en praktijken van Dr. Mengele, de beul van Auschwitz. Levend vlees stond ter zijn beschikking en zijn enige zorg was hieruit maximum winst te halen.

Volgens een nog onvolledige boekhouding zijn er achter de muren van deze instelling tussen 1976 en 1991 niet minder dan 1.300 "zieken" gestorven en zowat 1.400 verdwenen... In rook opgegaan? Bij hun aankomst werden de inspecteurs met een hallucinant spektakel

gekonfronteerd. Een gebouw in koloniale stijl in een eigendom van 260 hectaren waarin honderden "spoken", meestal met vossen gekleed, soms naakt ronddoolden. Sommigen waren geselecteerd om kinderen te verwekken die later konden verkocht worden. Bij anderen werd bloed afgetapt, en organen weggenomen.

Kan men zich inbeelden dat dergelijke praktijken gewoon doorgaan in een instelling waar 600 personen werken zonder dat dit ooit aan het licht kwam?

Erger nog. Wie haalde financieel profijt uit deze lugubere trafiek? Aan wie verkocht Sanchez de baby's en organen? Tenslotte wie beschermde deze monsters?

De handige streken van General Motors

Het is bekend dat General Motors tegen 1995 zowat 74.000 arbeiders gaat afdanken, en 21 van zijn 38 bedrijven gaat sluiten. In afwachting worden de arbeiders van de verschillende getroffen bedrijven reeds tegen elkaar opgezet. G.M. zet hen onder druk om het driemaal achtuur ploegstelsel te aanvaarden zoals tevens het principe van een loonsverlaging. Het klassiek hiervoor gebruikt argument is natuurlijk de concurrentie van de Japanse auto-industrie op de Amerikaanse e.a. markten.

Intussen heeft G.M. wel besloten in Canada en in Mexico nieuwe bedrijven op te richten.

Na Hongarije en de ex-DDR heeft G.M. ook in het Pools bedrijf F.S.O. een meerderheidsparticipatie genomen waar ze jaarlijks 100.000 tot 150.000 G.M. Opel-Astra's wil produceren. Gedurende een paar jaar vrijstelling van belastingen en een subsidie van de BERD (Europese Ontwikkelingsbank) zijn graag meegenomen. En zo ziet men hoe General Motors, terwijl ze in eigen land haar arbeiders afdankt en de andere onder druk zet, uitwijkt naar lage loonlanden om zodoende blijvende mooie winsten binnen te spelen. (ads)

Birma: Woorden en daden

De Birmaanse Generaals die, na de overwinning van de democratische oppositie in mei 1990, weigerden het veld te ruimen, werden door alle regeringen als ondemocratisch veroordeeld. Dit was ook het geval na de opsluiting van Mevr. Aung San Suu Kyi, leider van de oppositie, die de Nobelprijs voor de Vrede kreeg, maar niettemin opgesloten bleef. De veroordeling is wel wat milder als het om het aanklagen gaat van de bloedige repressie die al diegene treft die zich tegen het diktoriaal regime durven verzetten. Woorden en nog eens woorden waarmee de Westerse kapitalisten dan ook weinig rekening houden. Zo hebben tien petroleumaatschappijen met de Birmaanse Generaals een kontrakt getekend voor prospectie en aan boring van petroleumbronnen.

Dit zijn o.m. Amoco, Shell, Petro Canada, Idemitsu, Broken Hill, enz.

En een firma uit Singapoer sluit een overeenkomst af om auto's en moto's in Birma te monteren. Siemens is eveneens op komst en China gaat van zijn kant spoor-

wegmateriaal leveren. En de toeristen moeten zich geen zorgen maken want dank zij een Franse Bank zullen ze in Birma hun Visa-kaart kunnen gebruiken. Intussen gaan de Thailandse Generaals verder, met het akkoord van hun Birmaanse collega's met het plunderen van de Birmaanse bossen. Voor deze zijn hun woorden in overeenstemming met hun daden. Zij hebben nooit het regime van Rangoon veroordeeld. Het kan ook moeilijk. Zijn ook zij niet in Thailand aan de macht gekomen door een militaire staatsgreep waarop vanwege de Westerse wereld nooit een ernstige reactie kwam? (ads)

Kleurlingen in de oorlogen van de blanken

Op een ogenblik dat het racisme, in bijzonder tegen de kleurlingen, opnieuw de kop opsteekt is het wel interessant even te blijven stilstaan bij de ontzaglijke offers die de volkeren uit de gewezen koloniën in de loop van de voorbije twee wereldoorlogen hebben gebracht. In totaal verloren 596.000 kleurlingen hun leven voor de belangen van de blanken: 294.000 uit Noord-Afrika (Algerije, Marokko, Tunesië, enz.), 189.000 uit Zwart-Afrika, 49.000 uit Indochina, 41.000 uit Madagascar en 23.000 uit de Franse Antillen... En hier moeten nog de honderdduizenden slachtoffers uit de Britse koloniën aan toegevoegd worden. Bovendien is het bekend dat tijdens de voorbije 200 jaar circa 30 miljoen zwarten als slaven uit Afrika werden weggesleurd. Daarbovenop komt dan nog vele jaren koloniale uitbuiting, het wegsleuren van de grondstoffen en vandaag de ondraaglijke schuldenlast. Ter overweging! (ads)

Leger, wapens, zaken en democratie

James Woods, vice-adjunkt minister van defensie van de V.S. bekommert zich om de "veiligheidsproblemen" in Afrika. In Africa News Report van 7/2/1992 - een uitgave van de Ambassade van de V.S. te Parijs - wijst hij er op dat de "soldaten van de Afrikaanse landen onvoldoende gevormd zijn. Er is nog niet goed nagedacht over hun opdracht" voegt hij er aan toe. Verder wijst hij er op dat op het ogenblik dat vele Afrikaanse landen zich ontmaken van hun oude economische staatsstruk-

turen en naar een markteconomie overstappen, de kwetsbare democratische regimes onder zware druk staan.

Ontwikkeling kan dus niet bij afwezigheid van veiligheid, zegt Woods.

En dan komt de aap uit de mouw: "De V.S. heeft sinds 1985 programma's op stapel gezet om toe te laten dat Amerikaanse soldaten de Afrikaanse legers helpen bij de steun aan de democratie". Zodoende, vervolgt Woods, hebben de Afrikaanse legers materieel nodig voor communicaties, moderne voertuigen en schepen ten einde in staat te zijn de diverse opdrachten uit te voeren om de economische en politieke stabiliteit in hun onderscheiden landen te verzekeren".

Met andere woorden: Amerikaanse wapens en instructeurs om ieder verzet van de bevolking neer te slaan.

Amerikaanse wapens waaraan de V.S. wapenfabrikanten nog een dikke stuiver kunnen verdienen en... de Afrikaanse landen nog dieper in de schuld steken. (ads)

V.N.: Nieuwe landgrenzen tussen Irak en Koeweit

De speciale commissie van de V.N., samengesteld uit Koeweit, Irak, Nieuw Zeeland en Zweden heeft op 16 april bij meerderheid besloten de betwiste landgrens tussen Koeweit en Irak met 600 meter te verplaatsen ten voordele van het emiraat.

Deze wijziging laat Koeweit toe verschillende petroleumputten in te palmen, o.a. deze van Rourmeilla, en een deel van de Iraakse havenstad d' Oum Qasr aan de zee-arm Khor Abdallah, de enige in gebruik zijnde zeehaven van Irak. Deze van Bassorah, op de Chatt el Arab, is praktisch onbruikbaar geworden sinds de oorlog tussen Iran en Irak.

De betwisting over het oude tracé was een van de redenen voor de invasie van Koeweit door Irak. De genoemde commissie van de V.N. zal in juli opnieuw samenkomen om de 40 km. lange zee-grens tussen de twee landen in de Khor Abdallah vast te leggen. Men moet zich vanzelfsprekend vragen stellen over het feit dat twee landen, d.w.z. Nieuw Zeeland en Zweden, over het recht beschikken een zo fundamentele beslissing te nemen waarbij alle landen uit de regio buiten spel worden gezet. Deze daad van de V.N.-commissie is eens te meer van aard om, met het invoegen van embargo, opnieuw te vernederen. Dit zal zeker niet bijdragen om de ontspanning en de vrede in het Nabije Oosten te bevorderen. (ads)

Onwezenlijk optimisme

De optimistische geluiden over de op handen zijnde democratie in Zuid-Afrika, zowel van buiten alsook binnenslands, klinken onwezenlijk. Wiens democratie? Ten koste van wie en wat? Waarvoor stemden die 69 % blanken precies? De vakbonden, de ANC-basis en vele anderen zijn niet gerust...

De euforie van de buitenlandse media over de resultaten van het referendum 'slechts vir blankes' van 17 maart jl. was misplaatst. Zo ook het overhaaste opheffen van sancties, inclusief het V.N. aardolie-embargo, door individuele landen. Waarom was het lot van het land weer al eens alleen in de handen van blanken? Apartheid was toch dood? En waarvoor stemde die meerderheid van blanken?

CODESA

In het begin van de referendum-kampagne ging het om - vage - 'hervormingen' en het 'delen van de macht' over het algemeen. Binnen en buiten het land namen de meeste mensen aan dat dat een onderhandelde overgang naar politieke democratie betekende waarvoor de weg werd geëffend in CODESA (Conference for a Democratic South Africa), de onderhandelingsstructuur. In de laatste stadia nam F.W. De Klerk echter alle twijfels weg: men werd zonder omhaal verzocht te stemmen voor de voorstellen, het toekomstprogramma van de Nationale Partij (NP). De COSATU vakbondfederatie die zich tot het laatst afzijdig bleef houden, vond het hele referendum irrelevant, het had niets te maken met de kern van de onderhandelingen voor een 'Nieuw Zuid-Afrika'. Andere democraten, zwart en blank waaronder de ANC-leiding, voelden zich echter allengs genoodzaakt om hun duit in het zakje te doen voor een 'ja'-stem voor De Klerk. Zij het met grote tegenzin en een rusteloos geweten. De reden was het nachtmerrie-scenario van een overwinning van de ultraracisten van Andries Treurnichts Konservatieve Partij (en hun neofascistische paramilitaire vrienden zoals de Afrikaner Weerstand Beweging en anderen) dat werd voorspeld door zekere opiniepeilingen. Het was echter duidelijk dat een ruime overwinning de NPs positie aanzienlijk zou versterken, zowel binnen CODESA als daarbuiten, met name in het buitenland. En dat is dus ook het belangrijkste resultaat van De Klerks weddenschap met de geschiedenis. In een klimaat van economische recessie en geweld beloofde Realpolitiker De Klerk zijn kiezers een nieuwe politieke weg die het voortbestaan van de harde kern van het maatschappelijk bestel, de heersende

socio-ekonomische verhoudingen, zou verzekeren. En dus de positie en privileges van de elites. Vooral eerst de blanke elites, zijn belangrijkste elektoraat, waarbij zich voortaan ook elites van andere kleuren kunnen voegen. Het monopoliekapitaal dat 80 % van de ekonomie beheerst, voerde dan ook aktief campagne voor De Klerk. Niettegenstaande het feit dat het ANC, dat verwacht wordt in democratische verkiezingen een meerderheid te behalen, juist die sektor bedreigt met nationalisaties of andere maatregelen om een greep te krijgen op de ekonomie teneinde herverdeling mogelijk en destruktieve kapitaalvlucht onmogelijk te maken.

Overgangsregering

Het lijkt weinig twijfel dat er een overgangsregering zal komen en algemene verkiezingen. Maar wie het voor het zeggen zal hebben in de overgangsregering is nog maar de vraag. De Klerks-kabinet en het drie-Kamerparlement onder de huidige racistische grondwet, bijgestaan door raadgevende commissies waarin ook de tot nog toe uitgesloten partijen, o.a. het

ANC, zitting hebben? Wat is de levensduur en wat zijn de bevoegdheden van zo'n overgangsregering? De Klerk praat over een 'overgang' van zo'n 10 jaar...

En hoe zit het met de eis van 'één persoon, één stem'? Iedereen zal minstens één stem kunnen uitbrengen voor de grondwettelijke vergadering, maar zal die dan ook proportioneel worden samengesteld - en soeverein zijn - zoals het ANC eist? Hetgeen de enige manier is om de nieuwe grondwet legitimiteit te doen verwerven in de ogen van een volk dat al te vaak bedrogen is? Of, zoals de NP wil, een 2-kamer structuur zodanig samengesteld dat in feite de partijleidingen alles samen beslissen en bepaalde 'minderheden' of 'groepen' (lees: raciaal-etnisch) in feite veto-rechten hebben?

En als het dan tot een nieuwe grondwet komt, heeft het huidige parlement daar dan een veto-recht over onder de van kracht zijnde grondwet? Dat is De Klerks idee en het schijnt in niemand meer op te komen om de legitimiteit van de huidige grondwet - en dus van regering en parlement - te betwisten... Kortom, alles draait nog steeds om een blank veto-recht 'er

bescherming van de rechten van de minderheden' in Pretoria's taalgebruik.

Status quo

Maar het NP-plan gaat verder: zo'n vreemdsoortige zgn. 'konsensus'-democratie (denk aan de V.N. Veiligheidsraad) zou in de nieuwe grondwet vastgelegd moeten worden in instellingen zoals een kollegiaal presidentschap, een niet-proportionele Eerste Kamer samengesteld uit 'groepen' of partijen die in feite alle macht bezit ervóór op alle wetsvoorstellen van de Tweede, proportionele Kamer een veto kan uitoefenen, veel macht afgewend naar het plaatselijk niveau waar bezit van onroerend goed moet bepalen hoe zwaar iemand stem weegt... En waar apartheid uiteraard een feit is: de woonwijken, gemeentes, plattelandsgebieden die 'gemengd' zijn, zijn op de vingers te tellen. En 'gemengd' wonen zal bovendien nog voor onafzienbare tijd een privilege voor de elites zijn. Wie kan anders een woning of land betalen in zo'n streek? En welke elites willen zich vestigen in de overbevolkte, meestal van vele basisvoorzieningen verstoken volkswijken? Hetzelfde voor de enkele (meestal ook nog privé) gemengde, voorheen blanke en dus goede, scholen die voor gewone zwarten onbereikbaar en onbetaalbaar zijn. Hetzelfde voor de goed uitgeruste hospitaals in (voorheen?) blanke wijken. Kortom, behalve voor een gewenste verbetering van het 'Bantoe-onderwijs' omdat de ekonomie geen legers ongeschoolde arbeiders meer nodig heeft - de werkloosheid is nu al officieel rond de 45% - , rept De Klerk met geen woord over transformatie van de maatschappij. Over sociale rechtvaardigheid, over de armoede, over de verwoeste sociale structuren, waaronder de meerderheid al zo lang gebukt gaat. Integendeel, het is alles **status quo** wat de klok slaat. „Laten we het verleden het verleden laten, we beginnen allemaal samen van hieraf“, luidt zijn motto. Vertaald door het volk in de **townships** en de rurale gebieden: „Voor ons verandert er niets“. Tegen de tot nog toe schuchtere ekonomische voorstellen van het ANC en COSATU wordt steeds luidkeels geprotesteerd terwijl het ene staatsbedrijf na het andere op hoog tempo geprivatiseerd wordt inbegrepen ARMSCOR, de wapenindustrie van wereldniveau.

Zwart elektorat

De Klerks probleem was niet zozeer om de blanken te overtuigen van de noodzaak om

het land een nieuw politiek kled te geven. De volksweerstand, de buitenlandse druk en de ekonomische onhoudbaarheid van het apartheidssysteem waren overtuigend genoeg. Nee, de echte kopzorg van De Klerk - en zijn elektorat - is dat hij tot nog toe nog niet genoeg zwarte elites met een elektorat belangrijke achterban heeft kunnen koöpteren. Vandaar dat alles wordt gedaan om de brede basis van het ANC te verzwakken, met name door terreur en andere vormen van repressie. Al De Klerks protesten van onschuld ten spijt zijn er stapels bewijzen blootgelegd van het financieren, aanstichten van en zelfs actieve deelname aan het politieke geweld vanwege regeringsinstellingen, o.a. de politie en het leger. De belangen van de ANC-basis zijn uiteraard tegengesteld aan de belangen die De Klerks regering vertegenwoordigt. En ze is in alle jaren harde strijd te zeer gepoliticeerd om zich met zoete woorden te laten verleiden en om zonder meer een koöptatie van hun leiders toe te staan.

De Klerk heeft dit onlangs zeer pijnlijk ondervonden. Begin april, tijdens de eerste politieke meeting die hij ooit hield met de nieuwe toekomstige kiezers in Mitchells Plain, een zwarte woonwijk van Kaapstad, werd de grote 'ontmantelaar van de apartheid', de 'Gorbatsjev van Afrika', de zelfbenoemde 'President van alle Zuid-africanen' met stenen bekogeld en moest de benennen. Wat bezield die menigte terwijl de media na het referendum al die feestvierende zwarten hadden getoond? Niet alleen wordt Mitchells Plain geteisterd door niet aflatend geweld; men kan zich gemakkelijk de woede-aanval voorstellen vanwege een publiek dat plotseling het schouwspel voorgeschoteld krijgt van de breedglimlachende onderdrukker van gisteren die de nog steeds onderdrukten van vandaag om hun verkiezingsgunsten van morgen komt vragen... In ieder geval was hun reactie meerzeggend dan de kilometers ronkend drukwerk ter ere van het 'Nieuwe Zuid Afrika' à la De Klerk dat we de laatste tijd te verteren kregen. Het incident was typerend voor de diepe kloof tussen Pretoria's ideeën en belangen enerzijds en de eisen van democratie en sociale rechtvaardigheid van de Zuidafrikaanse meerderheid anderzijds. Dat is dan ook de reden van de herhaalde maar vergeefse oproep van het ANC om alle buitenlandse druk te handhaven. Hoe kan men anders de NP, vooral nu in hun versterkte positie, bewegen om afstand te doen van de Realpolitiek van de verhulde **status quo**?

Het ANC-leger

Een andere slecht begrepen positie van het ANC betreft haar leger, Umkhonto We Sizwe ('De Speer van het Volk'), dat sinds 1990 unilateraal alle gewapende acties gestaakt heeft maar zich noch ontwapend noch ontbonden heeft. Na het referendum eiste Pretoria plotseling als konditie voor de voortzetting van de onderhandelingen, de zgn. CODESA II, dat het ANC Umkhonto volledig ontmantelt. Het zou een 'privé-leger' betreffen... Het ANC antwoordde: er zijn alleen privé-legers in Zuid-Afrika: de centrale strijdmacht, de SADF, is altijd het privé-leger van de NP geweest. Het heeft nog nooit in dienst gestaan van het hele Zuidafrikaanse volk. Bovendien is het een konditie zonder precedent, noch in Namibië, noch in Zimbabwe, Vietnam, El Salvador, etc. Men onderhandelt om een konflikt op te lossen. Praten op zich is niet de oplossing noch de garantie dat er een oplossing gevonden zal worden.

Het probleem ligt echter veel dieper. De SADF is nog nooit aan democratische controle onderworpen geweest en dat zal nog heel wat voeten in de aarde hebben. Zelfs De Klerk schijnt niet te zijn geslaagd in zijn zelfverklaard doel om de SADF in haar geheel aan de burgercontrole van de NP-regering te onderwerpen nadat zij jarenlang, vooral onder P.W. Botha via het sinistere 'Nationale Veiligheidssysteem' met haar vertakkingen tot in de laagste lokale structuren, samen met de politie alle macht in handen hadden. Wat kan men dan verwachten in de toekomst als de SADF intakt en het enige leger blijft?

Het ANC wil dus pas onderhandelingen beginnen voeren over de herstrukturering en samenvoeging van alle bestaande strijdmachten - de Bantoesans hebben ook legers - met een overgangsregering. Het probleem van een nationaal leger in dienst van de democratie kan echter pas werkelijk opgelost worden wanneer werkelijk democratische instellingen wortel geschoten zullen hebben in het land en binnen de strijdkrachten zelf.

Vooralsnog klinken alle getuigen als zou dat tijdperk binnen enkele maanden aanbreken elke Zuidafrikaanse demokraat nogal onwezenlijk in de oren. Zelfs de onderhandelaars en diplomaten voor wie het soms om hun eigen woorden gaat. Het blijft gemakkelijker zich te identificeren met de gevoelens van de gemeenschap van Mitchells Plain dan met een breedlachende F.W. De Klerk...

Hélène Passtoors
20/4/92

Egypte

Kairo: een droom voor de toerist, maar een hel voor zijn bewoners

De Egyptische hoofdstad, een van de grootste wereldsteden van de Derde Wereld, is een stad geworden van appartementsgebouwen zonder bewoners en tevens een stad van bewoners zonder een dak boven het hoofd. Dit is het resultaat van het steeds maar opnieuw blokkeren van een samenhangende wetgeving, waardoor het huursysteem vierkant draait. Hoe antieker en hoe uitgestrekter hoe minder duur... en omgekeerd!

Kairo lijkt op een inktvis waarvan het hoofd meer dan 100 km² bedekt. In deze wereldstad proberen 12 miljoen inwoners, en dit niet zonder pijn, te blijven wonen.

Daarentegen is er ook het ultra rijke kwartier Zamalek in de Mountazastraat, gelegen aan de Nijl, met zijn trap in marmer van Carrara, stijl Art déco. Acht plaatsen waar uw kinderen kunnen baantje glijden op het eikenhouten parket of hun vliegers kunnen oplaten en met daarbij nog badzalen met badkuipen, waarin een oorlogsschip kan manoeuvreren. Huurprijs? 21 Egyptische ponden wat overeenstemt met ongeveer 250 Belgische frank. Te duur? Kijken we naar het residentiële verblijf Héliopolis, gesticht door onze baron Empain, grootvader, gelegen aan de Salah-El-Dinplaats, zeven plaatsen, ook eikenhouten parket, vier meter hoog, een kamer voor het dienstpersoneel en garage. Huurprijs? 4 Egyptische ponden of ongeveer 48 fr.! Het verblijf Daher, bij het Centraal station, 7 plaatsen, 5 meter hoog, gebeeldhouwd. Huurprijs? 2,5 pond. Is dit nog boven uw mogelijkheden? Neem dan de zone van Warraq-al-Hadar, in het populaire Imbala. Er zijn daar ontelbare straatjes met huisjes in rode baksteen. Drie plaatsen, waar je je armen niet kunt strekken zonder zich te stoten. Er zijn geen zonneblinden, evenmin deed de electriciteit er zijn intrede en er is ook geen waterleiding, bijgevolg geen kranen of wc met waterspoeling. Huurprijs? 48 ponden!!

Bloedzuigers

U begrijpt dat allemaal niet? U bent niet op de hoogte van de huidige wetgeving? Tijdens de tweede wereldoorlog tengevolge van de grote schaarste en allerlei speculaties, Rommel stond immers voor

70 % Illegale woningbouw

Volgens een recente studie telt Kairo 400 duizend woningen en woningblokken, waarvan de meesten van jonge datum zijn. Er werden er 155 duizend gebouwd in de zestiger en zeventiger jaren. Nog een 120 duizend in de tachtiger jaren en 66 duizend vóór 1940. Vandaag zijn 70 % van de woningen die jaarlijks gebouwd worden illegaal. Tijdens de zeventiger jaren kwamen er zes satellietsteden op de bouwwerf om Kairo te ontlasten. Deze hebben wel de industrie aangetrokken maar niet de inwoners en dit niettegenstaande de duizenden huizen en appartementen. De satellietstad "10 Ramadan" ten oosten van Kairo, nochtans de meest afgewerkte, is slechts bewoond door wat meer dan 1.000 personen, alhoewel het stadsplan voorzag in 150 duizend inwoners! Men raamt dat 2,5 miljoen verblijfplaatsen onbewoond zijn in Egypte. Tegen 25 duizend pond per woning, grond inbegrepen, vertegenwoordigt dit een geblokkeerd kapitaal van 62,5 miljard pond!

Sinds 2 jaar is er een nieuw wetsontwerp op de woningen in voorbereiding, maar het is nog steeds niet voorgelegd aan het parlement. Het laatste wat dienaangaande voorzien werd is een kompleks systeem van huurverhogingen, gespreid over 10 jaar: + 50 % voor wat gebouwd werd vóór 1944, + 20 % voor deze tussen het einde van de oorlog en 1960, en + 10 % voor de periode 1960-1972. Na deze eerste ronde, voorziet men een nieuwe verhoging van 10 % elke 5 jaar. Zo ziet men maar wat een droom is voor een argeloze toerist, een hel kan betekenen voor de bewoners.

de poorten van Alexandrië, begonnen de huurprijzen te klimmen.

Om de groeiende crisis te bestrijden had de regering een wet aangenomen om de huurprijzen te bevroren. Toen was 1 Egyptisch pond inwisselbaar tegen 1 pond stofgoud. Bij de aanvang van de zestiger jaren, in de voetsporen van socialistische maatregelen, koos Nasser partij voor nationalisaties en ook voor de huurders tegen de "bloedzuigende" eigenaars. De huurprijzen werden toen teruggebracht tot twee "stoppen".

Resultaat: de huurder die toen 14 Egyptische ponden betaalde moest er nog slechts 9,5 neertellen. Dat verklaart ook waarom het verblijf Zamalek, dat dateert van de vijftiger jaren, duurder is dan dat van Héliopolis, dat dateert van de dertiger jaren. Op zijn beurt werd de huur van het Daher-verblijf dat opgericht werd tijdens de eerste wereldoorlog nog beterkoop! Tijdens de zeventiger jaren werd de huurwet geamendeerd, waardoor de huurprijzen van nieuwe konstrukties werden vrij gelaten. Dat is het geval met de "drieplaatsen-woningen" te Warraq, gebouwd tijdens de tachtiger jaren.

Waarom koos in zo'n geval de arbeider niet voor het verblijf van Zamalek? Omdat hij, zelfs indien het onwettelijk is, minstens 150 duizend pond dient te betalen en dit voor een deel aan de vorige huurder en voor een deel aan de eigenaar. Als we weten dat dit bedrag overeen stemt met een eeuw arbeidersloon, dan hoeven we daar geen tekening bij te maken! Eigenlijk is dit een verworven recht van de eigenaar en dit zolang het gebouw niet invalt. Ook de rijke huurder is in dit geval zeker dat hij niet aan de deur wordt gezet, want zijn kinderen en kleinkinderen zullen het huurkontraat erven en men is daarenboven verzekerd van hun aanhankelijkheid en dit tot op zijn ouden dag...

Harde handelwijze

Ook zo gaat het met het eigendom te Daher. De huidige huurder heeft het huurkontraat geërfd van zijn overleden grootmoeder. Het was volgens de wet voldoende dat hij er 5 jaar mee samenwoonde. De eigenaar mag dan zijn huis niet slopen om het 400 m² groot terrein te verkopen, want de wet verbiedt dit gezien hij een huurder heeft. De oplossing voor deze potentiële miljonaar, de waarde van 1 m² bedraagt 2000 pond, is dat hij van de huurder bekomt dat hij verhuist met een financiële minnelijke schikking. Maar de eigenaar is niet bij kas om dit waar te maken, want zelf woont hij in een kleine "drie-plaatsen-woning", waarvoor hij maandelijks zoveel betaalt als zijn huurder voor een héél jaar! Hem blijft dan geen andere weg open dan te grijpen naar een hardhandig optreden. De eigenaar die men arresteerde in zijn antieke woning met een staaf dynamiet, was ten einde raad...

Er zijn echter sinds de zeventiger jaren betere oplossingen. De huurders mogen hun verblijf gemeubeld verhuren voor een begrensde tijdsduur. De ingeroepen reden daarvoor is dat het hotelwezen ontoereikend is. De huurder van Zamalek kan gemakkelijk zijn huurwoning verhuren voor 6000 pond per maand aan een vreemdeling, terwijl de eigenaar slechts 40 pond ontvangt. Het is zo dat de huurder de belastingen moet betalen, maar de som vermeld op het huurkontraat is steeds kleiner dan de werkelijke huurprijs. Er zijn in Kaïro tussen de 100 à 200 duizend gemeubelde woningen. Deze die behoren tot de residentiële wijken bereiken nu in aantal het peil van de volkswijken, waar men gemeubeld kan huren tegen 100 à 300 pond.

Ook de "bloedzuigers" onthouden er zich niet van om hun woning te huur te zetten op gevaar van sluiting en dit in afwachting dat hun kinderen de huwbare leeftijd hebben bereikt. De huurders houden hun woning gesloten, zelfs als ze emigreren naar Canada of Australië, want 10 jaar huur komt minder duur dan een verblijf van 2 weken in een hotel! Het is dan ook niet te verwonderen dat de tentenkampen voor de daklozen zodanig aangroeien, dat zelfs in de publieke tuinen mensen onder kisten samenholpen...

René Van Nerum
Bron: Le Monde

De Westelijke Sahara in de branding

Toen Spanje, na de dood van Franco, zich uit zijn vroegere kolonie - de West Sahara - terugtrok, was Marokko er als de kippen bij om, samen met Mauritanië, het land te bezetten.

Ruim 17 jaar geleden begon de bevrijdingsbeweging, het Polisario, zijn strijd voor de onafhankelijkheid van het land. Marokko en Mauritanië kregen zware klappen zodat dit laatste land zich uit de Westelijke Sahara terugtrok ten voordele van Marokko dat het ganse gebied bezette. Door het Polisario werd de Saharaoui Republiek opgericht die in korte tijd door ± 50 landen werd erkend o.m. door de meerderheid van de Afrikaanse Staten. Koning Hassan II bleef echter dwars liggen, bouwde een zandmuur langsheen de grenzen van de Westelijke Sahara en weigerde in te gaan op ieder initiatief dat vrede kon brengen in de regio. Zijn standpunt: de Westelijke Sahara is een provincie van Marokko en zal het blijven. Uiteindelijk bemoeide de V.N. zich met dit aanslepend regionaal konflikt. Na lange gescheiden onderhandelingen te Genève tussen Marokko en het Polisario werd uiteindelijk een akkoord bereikt om begin januari '92 een referendum te houden over onafhankelijkheid of aanhechting bij Marokko. Binnen dit akkoord werd een tijdschema opgesteld waarin o.m. een staakt het vuren, de vrijlating van gevangenen e.a. afspraken werden voorzien. Beide partijen waren het tevens eens geworden over het feit dat voor de opstelling van de kieslijsten rekening zou gehouden worden met de door de Spanjaarden in 1974 georganiseerde volkstelling. In strijd met deze afspraak diende de Marokkaanse regering echter vorig jaar een bijkomende lijst in met namen van tien-duizenden burgers die in Marokko leven waarvan ze beweert dat ze eigenlijk West Saharanen zijn. Ondertussen bracht

Marokko tevens nog duizenden landgenoten naar dit gebied. De gewezen Sekretaris-Generaal van de V.N., Perez de Cuellar, suggereerde inmiddels om twee nieuwe categorieën kiezers toe te voegen: iedereen wiens vader in het gebied is geboren en diegenen die in de twaalf jaar vóór de Marokkaanse bezetting regelmatig in de Westelijke Sahara verbleven.

Uiteindelijk een zonderlinge en oncontroleerbare definitie om als burger van een land, dus als kiezer voor het referendum, te worden beschouwd. Marokko steunde dit voorstel dat vanzelfsprekend door het Polisario als een verkrachting van het vroegere akkoord werd afgewezen. Ook de Veiligheidsraad kon het vorig jaar niet eens worden over dit nieuwe voorstel. Zodoende zaten de voorbereidingen van het referendum blokvast en Johannes Manz, speciaal V.N.-afgevaardigde, teleurgesteld door de Marokkaanse houding gaf eind december ontslag. Voor Hassan II was dit uiteindelijk een winstpunt gezien een verrotting, door het steeds uitstellen, in zijn kaart speelt. Boutros Ghali, de nieuwe V.N.-secretaris-generaal, heeft nu een rapport gepubliceerd rond het gehele dossier. Hieruit blijkt dat het staakt het vuren 77 maal overtreden werd, 75 maal door Marokko en slechts 2 maal door het Polisario. Hierin worden de twee betrokken partijen er op gewezen dat zij vóór eind mei een oplossing moeten vinden om uit het slop te geraken, zoniet zal de V.N. zich verplicht voelen "nieuwe alternatieve wegen voor actie in te slaan". Allemaal goed en wel maar de ervaringen leren ons dat Hassan II, die weet op de steun van de V.S. te kunnen rekenen, zich hierover weinig zorgen maakt. De Veiligheidsraad staat dus zelf voor een dilemma. Ook zij zal in deze zaak kleur moeten kiezen.

(ads)

Slavenhandel in Brazilië

Brazilië is reeds bekend om zijn miljoenen kinderen die in dit land op straat leven. Het is ook geweten dat honderden van deze kinderen, door bendes die nauwe banden hebben met de politie, gewoon worden afgemaakt. Voor de V.N.-Kommissie voor Mensenrechten te Genève heeft de priester Ricardo Rezente verklaard dat zijn organisatie (de Pastorale Kommissie voor de grond) op de hoogte is dat 8.886 boeren sinds vier jaar als slaven

leven. Veroordeeld om onder onmenselijke voorwaarden te werken, ontvangen deze mannen en vrouwen als loon slechts het hoogstnodige om te eten. Indien ze trachten te ontsnappen worden ze geslagen en geketend of neergeschoten door hun bewakers. Ondanks de vele klachten van bovengenoemde organisatie is de politie, tot op vandaag, nooit opgetreden tegen deze grootgrondbezitters en moderne slavendrijvers. (ads)

Een portret van media-magnaat "Sua Emittenza" Silvio Berlusconi

In het rijtje van de bij het grote publiek bekende media-magnaten Murdoch, Hersant, De Benedetti en wijlen Springer en Maxwell hoort zeker ook Berlusconi thuis. Er zijn trouwens enkele opvallende parallellen tussen hem en de postuum van zijn voetstuk gevallen Robert Maxwell. Zoals de Brit probeert Berlusconi een transnationaal multimediaal netwerk uit te bouwen en beperkt hij zich zeker niet alleen tot de wereld van de communicatiemediën maar is hij ook actief in de industriële en de tertiaire sector: hij beheert dus een ware "trust". Evenals Maxwell maakte hij zeer snel carrière, heeft hij een "links" imago (of krijgt in elk geval toch politieke steun) en schrikt hij zeker ook niet voor politiek lobbywerk terug. Het ziet er voorlopig (nog) niet naar uit dat het imperium van de Italiaan dezelfde weg als dat van Maxwell zal opgaan, hoewel momenteel voor hem ook niet alles op wieltjes loopt: zijn winst van 190 miljard lire bedraagt slechts een fractie van de enorme schuldenlast (3.000 miljard) waaronder hij gebukt gaat.

Berlusconi is als ondernemer begonnen in de bouwwereld; hij liet hele stadswijken in de omgeving van Milaan optrekken. In feite hebben zijn activiteiten in de audiovisuele sector pas halverwege de jaren zeventig een aanvang genomen. Na enkele experimenten met lokale zenders in de door hem geconstrueerde woonwijken kon hij op enkele jaren tijd 3 nationale commerciële zenders (Canale 5, Rete 4, Italia 1) oprichten. Dit is enkel kunnen gebeuren doordat het Italië totaal aan een wetgevend kader inzake audiovisuele uitzendingen ontbrak: alles was toegelaten, zodat Berlusconi naar believen hertzfrequenties kon inpalm. Ondertussen had hij ook zijn intrede gedaan in de reclamewereld, in de grootwarenhuissector, in filmproductie- en distributieketens, in verzekeringsmaatschappijen en in reisagentschappen en had hij participaties in kranten en populaire weekbladen verworven of ze meteen overgenomen.

Halverwege de jaren 80 wordt Italië hem te klein: hij brengt juist zoals zijn ultrarechtse collega-magnaat Robert Hersant 25 % van het kapitaal aan van "La Cinq", Frankrijks tweede commerciële televisiestation na de uitverkoop van TF1 aan de privé-sector door Mitterrand. Later neemt hij een participatie van 21 % in de Duitse commerciële zender Telefun en ver-schaft hij 25 % van het kapitaal bij de oprichting van de Spaanse zender Telecinco. Hij begon reeds in het prille stadium van de "perestroïka" in Oost-Europa te prospecteren en mocht de reclamespots op de Russische televisie verzorgen. Maar bij het grote publiek buiten Italië is hij vooral bekend geworden door de redding van de op de rand van het faillissement verkerende voetbalclub AC Milaan...

Op financieel vlak kende hij zijn topjaar in 1987, doch de laatste jaren liepen de zaken wat minder vlot. Zijn strijd met zijn grote rivaal inzake media-activiteiten, de andere overbekende Italiaanse economi-

sche reus De Benedetti, om de controle over Mondadori, de 4de grootste uitgeverij van Europa, te verkrijgen kostte hem miljarden lires en leverde hem uiteindelijk slechts de helft van de koek op. De Benedetti verwierf de kranten en het weekblad Espresso; Berlusconi mocht enkel de uitgave van de boeken en de meeste tijd-

schriften verderzetten. Ook het televisiestation "La Cinq" bleef zware schulden maken en verloor 14 miljoen Belgische frank per dag. Begin april besliste een Franse rechtbank dat indien de schulden van La Cinq niet verder zouden afgelost worden de zender haar uitzendingen moest staken, wat op 12 april dan ook definitief gebeurde. Ondanks de enorme schuldenberg waartegen Berlusconi aankijkt expandeert zijn overkoepelende holding Fininvest, momenteel de 3de grootste Italiaanse groep, nog steeds.

Maar er dreigt een ander gevaar: zijn winsten komen vooral uit de reclamespots op zijn televisiestations, maar tegen zijn enorme machtspositie in deze sector begint het verzet nu te groeien. Reeds 35 % van de totale publiciteitsmarkt in de Italiaanse pers is in handen van Berlusconi. 60 % daarvan komt alleen maar uit de reclame op televisie. Hij heeft deze positie echter enkel kunnen verwerven dankzij

het jarenlange vacuüm in de Italiaanse wetgeving inzake audiovisuele media, dat een ware "etherchaos" had veroorzaakt. In juli '90 was er wel de wet Mammi gestemd, een "anti-monopoliewet" die deze chaos zou regulariseren, doch deze was fel beïnvloed geworden en op maat gesneden door de machtige Berlusconi-lobby in het parlement.

Eigenaardig genoeg is die jarenlang aangevoerd worden door de socialisten, onder leiding van Craxi, hoewel de grootondernemer zeker niet "verdacht" kan worden er "linkse" opvattingen op na te houden. Zijn politiek verleden is zeer mistig; geruchten over banden met de beruchte P2-loge heeft hij tegengesproken. Nee, Berlusconi beheert zijn televisiestations op puur commerciële basis, zoals trouwens ook de onlangs door hem opgekochte, prestigieuze culturele uitgeverij Einaudi kon ondervinden: er is nog enkel plaats voor boeken waar er een markt voor is. Alleen in Frankrijk heeft Berlusconi ooit drastisch moeten inbinden. Hij, die zijn zendtijd vooral met populaire, lichte programma's, series, geweld en erotiek vult heeft de programmatie van "La Cinq", die hij als mede-zandeelhouder volledig mocht beheren onder dreiging met zware boetes door de audiovisuele controlecommissie moeten aanpassen...

Zelfs het T.V.-journaal is voor Berlusconi niet veilig. Tot voor kort was er gewoon geen dagelijkse nieuwsberichtgeving op zijn Italiaanse stations, die de strijd om het publiek met de (gepolitiseerde en onder concurrentiedruk gecommmercialiseerde) publieke omroep RAI en de overige privé commerciële zenders overigens al lang gewonnen hebben. In januari heeft hij er, op hetzelfde uur als het meest bekeken RAI-journaal, nu toch één - door de wet Mammi verplicht - geprogrammeerd. Doch dit als a-politiek aangekondigde "nieuws" begint stevast met en loopt over van criminaliteit, ongelukken, moor-

den, fait-divers en sensatie; de onderwerpen volgen mekaar in een razendsnel tempo op, binnen- en buitenlandse politiek worden compleet naar het achterplan verdrongen. Tot grote verbijstering van de RAI-collega's sloeg dit nieuws bij het Italiaanse publiek veel beter aan dan was voorspeld en is het momenteel een zware concurrent van hun "traditioneel" journaal. De media-wet van 1990 was eigenlijk een lachertje: Berlusconi kon zijn 3 nationale zenders behouden, mag 18 % van de zendtijd aan reclameboodschappen besteden en het verbod aan eigenaars van televisiestations om ook nog kranten te bezitten, werd door Berlusconi doodleuk omzeild door de krant Il Giornale (het blad van traditioneel rechts) onder te brengen in een aparte maatschappij onder voorzitterschap van zijn broer.

Maar nu sluiten de andere krantenuitgevers, die hun reclamemarktaandeel onder het geweld van de televisiespots zien slinken, en de journalisten de rangen om te proberen de media-wet te laten wijzigen. Onlangs zijn de journalisten voor het eerst een staking tegen de overdadige reclamespots begonnen; ze hebben natuurlijk in de eerste plaats Berlusconi op het oog. De uitgevers verwijten hem praktisch een monopoliepositie gekregen te hebben en klagen bovendien over Berlusconi's gewoonte zijn stations te gebruiken om massaal veel reclame voor zijn andere bezittingen te maken, wat geen enkele wet hem trouwens verbiedt. De Italiaanse overheid is een onderzoek begonnen. Berlusconi zal zijn politieke vrienden in het parlement weer hard nodig hebben. Het zou trouwens niet de eerste keer zijn dat hij achter de schermen een regering bijna ten val brengt. Zo verhinderde een paar jaar geleden een dispuut tussen socialisten en republikeinen over de aanduiding van de minister van posten, die de uitzendfrequenties (in het kader van de mediawet) zou mogen verdelen bijna de definitieve beëindiging van de regering Andreotti VII. Nu had Berlusconi in het zicht van de verkiezingen om de bedreiging van zijn gelegaliseerde machtspositie af te wenden blijkbaar al wat extra steun bij regeringsleider Andreotti gezocht. Zijn verklaring dat "het niet waar is dat alles in dit land slecht gaat" en zijn lof "aan de krachten die tot hier toe de ontwikkeling van het land gegarandeerd hebben en de hoeksteen van het systeem geweest zijn" waren in Italië immers niet onopgemerkt gebleven...

Wouter De Raes

Ongelooflijk

"Onder ons gezegd. Denkt u niet dat de Wereldbank de migratie van de vuile industrie naar de ontwikkelingslanden zou moeten bevorderen?"

Zonderling, het gaat hier niet om een flauwe grap maar om een vraag die door Lawrence Summers, chief economist van de Wereldbank, in een rapport van 12.12.91 (1) aan zijn collega's gesteld werd. Summers die dit jaar het veel gelezen World Development Rapport moet opstellen is een gewezen Professor van Harvard en was destijds raadgever van de Presidentskandidaat Dukakis.

Het is zijn taak om als vertegenwoordiger van de Wereldbank de voorbereidingen van de conferentie van Rio te volgen... Summers gaat er in zijn rapport van uit dat de toxische produkten best gestort kunnen worden in de landen waar de kostprijs hiervoor het laagst is. Dus in de lage loon landen. Tevens heeft hij "ontdekt" dat de "onderbevolkte landen van Afrika toch minder gepollueerd zijn", ook bevestigt hij dat de armen minder aandacht schenken aan ziekten die het gevolg zijn van pollutie (hij citeert de kanker van de prostaat). Summers verklaart intussen na het losgebroken protest dat zijn rapport slechts "ironisch" bedoeld was en de Bank verontschuldigde er zich voor. Dit heeft hem niet belet om in januari jl. voor de vereniging van Amerikaanse economen zijn standpunt te herhalen en zijn diep misprijzen uit te drukken voor de problemen van het milieu.

Dat hoge functionarissen dergelijke standpunten durven verkondigen grenst aan het ongelooflijke. Wanneer komt er een wet die dergelijke mensen ter verantwoording roept? (ads)

(1) Geciteerd door The Economist (8/2/92) onder de titel "Dat zij pollutie eten" en de Financial Times (10/2/92) onder de titel "De planeet Aarde bevrijden van de economen".

De openbare T.V. in Hongarije

Volgens de krant "Le Monde" voeren de twee bestaande openbare T.V.-ketens een verwoede concurrentiestrijd om alle mogelijke publiciteit van elkaar af te snoepen. Intussen hebben enkele buitenlandse T.V.-magnaten: Hersant (Canal 5), Bouygues (TF 1), Bertelsman, London Week-End Television, zich, in het perspectief van een nieuwe mediawet die voor de zomer moet gestemd worden - kandidaat gesteld voor de overname van de openbare T.V.-ketens. De Italiaan Berlusconi mikt op de oprichting van een commerciële zender. De Hongaren, schrijft de krant, kijken gemiddeld drie uur per dag T.V. waarbij echter moet rekening gehouden worden dat alle kulturele ontspanningsactiviteiten voor de gewone mensen onbetaalbaar zijn geworden. Zo kan "Dallas" het enige Amerikaanse T.V.-feuilleton dat op het T.V.-scherm komt op de helft van de Hongaarse kijkers rekenen... Treurig.

België: teveel subsidies...

Op een ogenblik dat onze nieuwe regering weer op zoek is naar besparingen, in hoofdzaak in de sociale sektor, heeft de E.G.-kommissie er op gewezen dat ons land, in vergelijking met de andere lidstaten, veel te veel subsidies verstrekt aan de bedrijven. Na Luxemburg met 4,1 van het Bruto Nationaal Produkt (BNP) komt België met 3,2 % van het BNP. Op het vlak van de subsidies ligt België 1 % hoger dan het Europees gemiddelde. Volgens de kommissie is dit bijzonder zorgwekkend gezien 89 % van de openbare hulp - aan de bedrijven onder de vorm van subsidies bestaan en slechts 11 % uit gunstige belastingvoorwaarden.

Meteen weet de regering waar ze best kan besparen...

Een nieuwe partij: Democratic Left

Op 28 maart II. werd in Dublin een nieuwe socialistische partij boven de doopvont gehouden. Alhoewel geen dagelijks verschijnsel, is dit in de laatste decennia van de 20ste eeuw bij de gratie van de teleurgang van Lenin's experiment niet langer de uitzondering. Het hoeft echter geen epidemie te worden.

Het begon eigenlijk in 1989. Prionsias de Rossa werd op de Jaarlijkse Konferentie tot voorzitter gekozen, en meteen kwam in de toenmalige WORKERS' PARTY een strekking aan bod, die zag wat er in het kommunistische/socialistische kamp aan gang was. Vóór het te laat was, wilden ze het tij keren, niet door het socialisme de rug toe te keren, maar door positieve lessen te trekken uit de fouten van het verleden, en de gevolgen van de teloorgang van het Sovjet-experiment. Een poging om de partij in sociaal-democratisch vaarwater te sturen was een kort bestaan beschoren.

Er was evenwel een minderheid die bleef vasthouden aan de oude tradities, en dit, samen met aantijgingen m.b.t. het voortbestaan van het in de periode 1969-1972 ontbonden „Official IRA“ (tegenhanger van de Provo's) leidde tot ernstige spanningen binnen de partij, en gezichtsverlies naar buiten. De partij scoorde minder goed dan verwacht in de lokale verkiezingen in de zomer 1991, en boerde achteruit in de opiniepeilingen.

Een poging van de Rossa om de zaak te redden mislukte. Een voorstel om de partij te ontbinden en weder op te richten op basis van het programma van 1991, minus het revolutionaire jargon en met absolute uitzuivering van paramilitaire elementen haalde nipt niet de vereiste 2/3 meerderheid op de Bijzondere Nationale Konferentie van 15 februari II. de Rossa, vijf andere parlementsleden, het Euro-parlementslid en een groot aantal leden namen ontslag uit de Workers' Party.

De nieuwe partij werd officieel gelanceerd op 28 maart II. en kreeg de naam DEMOCRATIC LEFT (Democratisch Links, D.L.)

Een Uitvoerend Komitee van 20 leden (8 vrouwen, 12 mannen) werd op de stichtingsvergadering, waarop bijna duizend leden aanwezig waren, verkozen. Aangevuld met één vertegenwoordiger van elk kiesdistrict waar de partij georganiseerd is, zal het de Centrale Raad vormen, de Rossa werd tot voorzitter van D.L. verkozen.

Kort samengevat luidt de beginselverklaring van de Partij als volgt:

— de partij is open, democratisch en socialistisch;

— ze komt op voor:
gelijkheid, verdraagzaamheid, pluralisme; gelijke kansen voor allen;
een eind aan alle vormen van uitbuiting en diskriminatie;
voorrang aan de strijd tegen werkloosheid en armoede;
bescherming van het milieu, ecologische waardering van economische en politieke initiatieven;
economische democratie, democratische controle van de bronnen van rijkdom;
positieve neutraliteit, tegen oorlog en militaire blokken;
aktieve steun voor de ontwikkeling en ontvoogding van de 3de wereld;
ekonomie ten dienste van de gemeenschap, niet andersom;
scheiding van kerk en staat;
waarborgen voor de rechten van minderheden;
het opgeven van territoriale aanspraken op Noord-Ierland, streven naar democratische structuren waarbinnen de gemeenschappen in Noord-Ierland in vrede kunnen samenleven;
erkenning van het bestaan van twee Staten op het eiland, hereniging een verzuchting, maar niet onder dwang;
Europese Unie, maar op basis van democratisch beslissingsrecht, ekonomische en sociale solidariteit, en tegen Europa-Supermacht, en de „Vesting-Europa“ mentaliteit, nauwe samenwerking met Europees Links.

Om haar doelstellingen te bereiken wil de partij een democratische structuur uitbouwen, die de actieve participatie van de burgers in de hand werkt.

Ze wil voorbeelden stellen, door b.v. een quota-stelsel in te voeren voor minimum-vertegenwoordiging van 40 %, voor beide geslachten in de partijbesturen. Ze wil een breed gamma van democratische organisaties betrekken in de actie voor de rechten van de vrouw, ecologische problemen, de strijd voor werkgelegenheid, en voor de ontvoogding van de kansarmen.

Ze wil zich actief werpen in de acties voor vrede en tegen de paramilitaire terreur die momenteel in Noord-Ierland spontaan ontspruiten in uiteenlopende milieus (scholieren, studenten, vrouwen, enz.) en helpen om ze te bundelen in een overkoepelende beweging die een dam kan opwerpen te-

gen alle vormen van terrorisme.

Voorwaar een ambitieus programma, maar in een milieu dat op zijn manier even „verzuimd“ is als het Belgische, heeft een nieuwe partij, onbesmet met de vermoede slogans en legenden van nationalisme, republikaans en bureaukratisch socialisme, een goede kans om aanvaard te worden door de steeds talrijker wordende schare die genoeg heeft van de traditionele troep die - in Ierland - 70 jaar de kans had om er iets van te maken, en nu een land presenteert, dat er in vele gevallen slechter aan toe is dan ten tijde van zijn „bevrijding“ van het koloniale juk.

In het politiek spektrum plaatst D.L. zich tussen de overblijfselen van oud-links, en de Labour Party. Ze is bereid met deze laatste samen te werken op de breedst mogelijke basis, maar integratie zit er niet in. De Labour Party is georganiseerd volgens het Britse model, d.w.z. dat de leden weinig wat hebben op het beleid van de partij, dat behoort tot het domein van de Parlementsfractie. Voor Democratic Left is dat onaanvaardbaar.

Het is verder de ambitie van de partij haar werkterrein uit te breiden buiten de enge (en krimpende) grenzen van de traditionele arbeidersklasse.

Ze kende althans een voorspoedige start: amper zes weken na de breuk met de Workers' Party, telt ze meer dan 2000 leden (niet slecht voor Ierse verhoudingen), waarvan meer dan de helft niet van de Workers' Party komen. Het was bemoeilijkend vast te stellen dat op de stichtingsvergadering een opvallend hoog percentage jongeren, en vrouwen niet alleen aanwezig waren, maar ook actief deelnamen aan de debatten.

Democratic Left breekt ook met het traditionele insularisme van de Ierse politiek, ze wil zich integreren in de strijd van de democratische, socialistische, vooruitstrevende krachten in Europa, en ervaringen en ideeën uitwisselen. Persoonlijk hoop ik bij te dragen om de brug te leggen tussen progressief Vlaanderen en progressief Ierland: we kunnen beiden een boel van mekaar leren.

Frans Frison
2 april 1992

22 maart een succes

De betoging Hand in Hand van 22 maart is uitgegroeid tot een groot succes.

Ondanks de klassieke cijfers van de Rijkswacht mag gerust gesproken worden van 100.000 betogers.

Het was een kleurrijke groep. Mensen uit alle middens die alle bestaande progressieve stromingen vertegenwoordigen. Bijzonder verheugend was de massale mobilisatie van de jeugd. Jongeren van allerlei groepen waren massaal opgekomen om uiting te geven aan hun verzet tegen het toenemend racisme. De vakbonden waren er eveneens maar toch niet zo nadrukkelijk als zou mogen verwacht.

Ook veel migranten waren present. Sommigen met muziek en dans uit hun land van herkomst. Tal van migranten bevestigden ons gelukkig te zijn te kunnen vaststellen dat, ondanks de zwarte zondag van 24 november, zoveel volk was opgekomen om hun solidariteit te betuigen en naast hun te staan in de strijd tegen het racisme waarvan ze dikwijls het slachtoffer zijn. Kortom voor hen was het een hart onder de riem.

Deze manifestatie was van bijzonder belang. Ze heeft duidelijk aangetoond dat er een morele dam bestaat tegen de opdringerige triomfzangen van het Vlaams Blok.

Meer dan honderdduizend mensen die naar Brussel komen om te betogen tegen de opgang makende tendenzen rond extreem rechts, dat is niet niks.

Het manifest was vrij algemeen gehouden. De betogers maakten echter zelf een en ander concreet. De militanten van Vrede stapten op met een spandoek "Vrede is ook gelijke politieke en sociale rechten". We zijn met name de mening toegedaan dat de sociaal-ekonomische situatie, die een groeiend gedeelte van de bevolking uitstoot, aan de basis ligt van het huidig politiek klimaat. Niet alleen in België maar ook in onze buurlanden.

Een beleid dat hier fundamenteel aan verandert zal het tij niet doen keren. De progressieven hebben hiertbij een belangrijk taak te vervullen.

Italiaans fascisme: hoe het groeide

Op 27 oktober 1922 had, met de morele zege van koning Victor Emmanuel, de "mars op Rome" plaats die Mussolini aan het hoofd van de Italiaanse regering bracht.

Het duurde nog tot einde 1926 vooraleer het fascisme stevig in het zadel zat.

Toen werden de uitzonderingswetten uitgevaardigd die het einde betekenden van elke democratische vrijheid. Zelfs de partijen die Mussolini hadden gesteund, zoals de liberale partij, sneuvelden onder de hakbijl. Van dat moment af ging er geen week voorbij, en zelfs geen dag, waarin deze of gene democraat niet tot een gevangenisstraf werd veroordeeld. Dit betekende niet dat de terreur tegen de arbeidersbeweging en al wat progressief was pas toen van start ging. Die terreur was al voordien begonnen. Reeds op 1 juni 1924 was de socialistische volksvertegenwoordiger Matteoti, om het bij dit ene geval te laten door fascistische terreurbenden vermoord geworden. De terroristische machtsuitoefening behoorde al lang tot het wapen van hen die in Italië de regeringsmacht in handen hadden. De heersende klasse in Italië vormde een heterogene groep van enerzijds de opkomende industriële bourgeoisie in het noorden en anderzijds de latifundisten (grootgrondbezitters) in het zuiden, beiden badend in een clericaal obscurantisme. Deze dominante klassen die zich "nationaal" noemden en een nationalistische koers gericht op koloniale expansie voorstonden hadden al heel wat terreurdaden op hun palmares staan.

**
*

Rond het einde van vorige eeuw had de heersende klasse het land al in het koloniaal avontuur gestort in Eritrea en Ethiopië. In 1911 stond al weer een nieuw koloniaal avontuur op de dagorde. De "Banca di Roma", ook instrument van het Vaticaan, financierde de progaganda voor "de verovering van Tripolitanie" (Lybië). Het avontuur was des te aantrekkelijker daar de andere westelijke mogendheden, en vooral Frankrijk, de Italiaanse bourgeoisie vrij spel liet in een gebied dat enkel beschouwd werd als "een grote zandbak".

De Italiaanse progaganda voor de Lybische campagne deed het voorkomen alsof de Lybiërs op de kusten stonden te

wachten om er de Italiaanse troepen te begroeten die hen van "Turkse heerschappij" moesten komen bevrijden. Bovendien was er het graan om zomaar te oogsten, dadels en bananen om zomaar te plukken en dat op een moment dat Italië in diepe armoede leefde.

Wee diegene die zich tegen die oorlogshetze diert verzetten of nog maar protesteren. Zij kwamen onverbiddelijk in de gevangnissen terecht die, in Italië, allemaal de naam van een of andere Heilige dragen. Aanslagen op militanten van de syndikale organisaties waren al tot dagelijkse gebeurtenissen uitgegroeid. (De Italiaanse C.G.T. telde in 1906 al 105.000 leden - overwegend in het noorden van het land.)

Men vond er ook "Turken", onderdrukkers van de arme Lybiërs, wiens huizen en inboedel er moesten aan geloven. (Die "Turken" waren in Italië verzeilde Sefarade-Joden die na 1492 door de katholieke koningen uit Spanje waren verdreven en waarvan de grootste groep uitweek naar Konstantinopel.)

In 1912 was de annexatie van Lybië een feit "nadat de laatste rebellen zich hadden onderworpen", zo meldde de nationalistische pers. Toen in 1914 de eerste Wereldoorlog uitbrak wist de heersende klasse van Italië niet goed welke zijde ze moest kiezen. Aanvankelijk heerste de overtuiging dat men de zijde van Duitsland en Oostenrijk moest kiezen tegen het perfide Frankrijk dat in 1860 Nizza aan Piëmont had ontfutseld. Die aarzeling duurde maar tot op het ogenblik dat de "Banque de France" smeergelden uitdeelde. Al de Italiaanse troepen die voor de Franse grens lagen werden overgebracht naar het noorden van Italië. Op 24 mei 1915 verklaarde Italië de oorlog aan Duitsland en Oostenrijk.

**
*

De socialistische partij van Italië verzette zich tegen de oorlog. De partijkrant "Avanti" waarvan de directeur een zekere Benito Mussolini was en zijn broer Arnaldo de hoofdredacteur deden daaraan mede. Niet voor lang. De smeergelden van de Banque de France deden hun werk. Mussolini die tot de extreem linkse vleugel behoorde werd nu ook voorstander van deelname aan de oorlog aan de zijde van Frankrijk. Benito

en Arnaldo Mussolini werden uit de partij gestoten. Kort daarop stichtte Benito Mussolini met de gelden van de "Banque de France" de krant "Il popolo d'Italia" die de nationalistische koers propageerde. De overgang naar een openlijk fascistisch orgaan gebeurde in twee fasen. In de eerste maanden droeg die krant nog de ondertitel van "socialistisch dagblad" en daarna werd ze het "Dagblad der oudstrijders en voortbrengers" dat ook verdween.

Nog voor in 1926 officieel de fascistische diktatuur werd ingesteld waren er al fascistische terreurgroepen opgericht die in een eerste tijd gefinancierd werden door de latifundisten (grootgrondbezitters) en die zich vooral richtten op het vermoorden en aflossen van landarbeiders. Daarna nam de "Nationale Kamer van industriëlen" die terreurgroepen onder haar hoede om ze in te zetten tegen arbeidersmilitanten, de vakbonden en hun lokalen en ook tegen de gemeentehuizen waar de socialisten sterk vertegenwoordigd waren.

Het klassekarakter van de fascistische terreur lag er vingerdik op. Dit kwam nog meer tot uiting in de wetten die de fascistische diktatuur in 1926 afkondigde. De salarissen werden geblokkeerd. De vakbonden werden verboden en hun bezittingen in beslag genomen. De syndikaten van de industriëlen en latifundisten bleven onaangeroerd. De erfenistaks werd afgeschaft - en wie kwam in aanmerking voor erfenissen? - Er werd een "graantaks" ingevoerd die de broodprijs de hoogte in joeg - en wie waren de hoofdverbruikers van brood? -

Velen dachten nog dat het fascisme een tijdelijk ongelukje in de geschiedenis was, ja zelfs een ziekte van de moraal die de klein-burgerij in verwarring bracht.

Het fascisme wist zich ook een "volkskarakter" aan te meten door zich op te werpen als beschermster van de door de oorlog gefrustreerde oud-strijders en geruïneerde middenstanders.

Het fascisme moest zich een "volkskarakter" aanmeten om te lukken. Het is ook van dan af dat het fascisme interessant wordt voor de heersende klasse. In de Duitse variant van het fascisme werd dit nog overduidelijker. Noemden de nazi's zich niet "Duitse Arbeiderspartij"? De nazi's voerden zelfs een "anti-kapitalistische" progaganda, maar niet tegen het kapitalisme in het algemeen, maar wel tegen het "Joods kapitalisme" wat aan het

anti-semitisme een "volkskarakter" kon geven.

Heden ten dage probeert men ook, en niet altijd zonder enig succes, aan het fascisme een "volkse inhoud" te geven. De sociale achteruitstelling, de werkloosheid en de daaruit voortvloeiende frustraties zijn nu het gevolg van de aanwezigheid van de "vreemdelingen". Niet de vreemdelingen in het algemeen maar de zwaksten onder hen, de gastarbeiders.

De bestrijding van het fascistisch verschijnsel door propaganda van genereuze menselijke ideeën is zeker nodig maar onvoldoende. Fascismebestrijding is vooral een kwestie van sociale en economische politiek die armoede en achteruitstelling te lijf gaat.

A. De Coninck

Personalia

Te Oostende overleed op 31/4/92 de vredesmilitante Godelinda Van Hooreweder. Ze was amper 50 jaar. Godelinda was lerares Nederlands, hoofdredacteur van het weekblad *Tijdingen* en actief in verschillende kulturele e.a. organisaties. Aan haar echtgenoot Stef Lievens en haar kinderen Ine, Arent en Ewout bieden we onze blijken van innige deelneming in dit zwaar verlies dat hun treft.

We vernemen zo pas het overlijden van onze vriend Laurent Van Borm die jaren actief was in de vredesbeweging. De begrafenis ging door in de beperkte familiekring. Aan zijn echtgenote en dochter bieden we onze blijken van innige deelneming.

De ex-D.D.R.: Anders bekeken

Onder de titel "Oostduitse kultuurinstellingen ondergaan pijnlijke aanpassing" (De Standaard 28 febr.) lezen we o.m.:

"De regering in Oost-Berlijn maakte er een punt van dat elk dorp een bibliotheek, een bioscoop en een kultuurhuis kreeg en elke kleine stad een schouwburg en een opera. Al waren die instellingen veelal in een belabberde toestand, toch kon de DDR schermen met indrukwekkende statistieken: zij was het land dat in verhouding met het bevolkingsaantal de meeste theaters en bibliotheken ter wereld telde".

"Een Oostduitse eigenaardigheid was ook de belangrijke rol van de bedrijven voor het cultuurleven. Van de 13.000 bibliotheken die de DDR rijk was, waren 3.000 in handen van "volkseigen ondernemingen". Die beheerden ook een groot deel van de kultuurhuizen en jeugdcentra. Bovendien leverden ze het publiek aan schouwburg en musea: het was niet ongewoon dat een bedrijf zijn personeel in blok naar een toneelopvoering of een concert stuurde".

"De cijfers liegen er dan ook niet om: de DDR-burgers gingen zesmaal meer naar concerten dan de West Duitsers, bezochten viermaal vaker een museum, ontleenden dubbel zoveel boeken en gingen tweemaal vaker naar het toneel. Dig onverweldigende kulturele belangstelling had er uiteraard ook mee te maken dat er weinig andere mogelijkheden van vrijetijdsbesteding en uitgaansgelegenheden waren (onderstreept door de redacteur).

Het hele cultuurleven werd bekostigd door de centrale overheid die er jaarlijks vier miljard mark (80 miljard fr.) tegenaan gooide".

"Vlak na de Duitse eenmaking waren waarschuwingen dat er in de gewezen DDR een uniek kultuurlandschap ten dode opgeschreven was, niet van de lucht. Zo is binnen de markteconomie voor ondernemingen niet meer in de eerste plaats de taak weggelegd borg te staan voor het onderhoud van de kulturele infrastructuur. De bedrijfsgeigen bibliotheken bij voorbeeld gingen allemaal tegen de vlakte".

"Zo slonk het aantal bioscopen in Oost-Duitsland gemiddeld met maar liefst 51 t.h. Van de jeugdclubs, troetelkinderen van het oude bewind, kwijnde haast 40 t.h. weg. Een kwart van de bibliotheken ging tot dusver voor de bijl; het aantal blijft afnemen. De oude kultuurhuizen verdwenen voor 14 t.h."

Alles bij mekaar zijn dit gegevens om over na te denken.

Over wat de schrijver bedoelt met "weinig andere mogelijkheden voor vrije tijdsbesteding en uitgaansgelegenheden" kan men zich toch wel vragen stellen. Of niet? (ads)

De "Rosenberg's"

Eénveertig jaar geleden, in maart 1951, verschenen Ethel en Julius Rosenberg voor een Amerikaanse rechtbank die hen, na een proces dat drie weken duurde, ter dood veroordeelde voor spionage. Zij werden, na de weigering van President Eisenhower om hen gratie te verlenen, op 19 juni 1953 op de elektrische stoel terecht gesteld. Het proces waar rechter Kaufmann hun ter dood veroordeelde was echter reeds voorafgegaan door een maandenlang proces in de media - in een koude oorlogatmosfeer - waarin de Rosenberg's (joden en kommunisten) beschuldigd werden het geheim van de atombom gestolen te hebben en aan de

Sovjetunie te hebben overgemaakt. Nooit, ook niet tijdens of na het proces, werd een sluitend bewijs van de beschuldiging voorgelegd. Vragen naar een herziening van het proces werden later steeds afgewezen. Aaron Katz, sekretaris van het Nationaal komitee voor de herziening van het proces van de Rosenberg's, heeft nu een nieuwe campagne ingezet. Zo circuleren in de V.S. petitie's waarin een parlementaire commissie wordt gevraagd om, in naam van de mensenrechten, een nieuw onderzoek in te stellen naar de achtergrond van deze "Dreyfuss-affaire uit de koude oorlog". (ads)

Dialogogavonden voor de Vrede

VILVOORDE

Vrijdag 15 mei om 20 u.

"Oorzaken, achtergronden en gevolgen van racisme".

Inleiding: Michiel Van de Voorde, Vlaamse Centrum v. Integratie migranten in het Cultureel Centrum, Bergstraat 1.

Organisatie: Vrede - Regio Vilvoorde.

OOSTENDE

vrijdag 22 mei om 20 u.

Maakt vrede een kans in El Salvador?

Inleiding: Kathy Keymeulen.

Medisch Komitee voor El Salvador, Trefcentrum Het Baken - Fortuinstraat 18 Oostende.

Aandeel in de kosten: 50 fr.

Begunstigden: 30 fr.

Tijdens de voordracht wordt er niet gerookt.

GENT

dinsdag 26 mei om 20 u.

J. Perquy ondervraagt Eric Grijp, gewezen Agalev senator over „De verrechtsing in België.” Zaal Elcker-ik - Gewad 15, 9000 Gent.

Ter overweging...

Op een ogenblik dat, met de gewijzigde situatie in Europa, de kansen voor ontwapening en dus de vermindering van de militaire uitgaven voor de hand liggen, blijkt Minister Claes er een andere mening op na te houden. Tijdens een recent bezoek aan Parijs (30/4) waar hij te gast was bij President Mitterrand, P.S.-voorzitter Fabius en Minister van Buitenlandse Zaken Dumas verklaarde hij aan laatstgenoemde dat België eventueel bereid zou zijn om zijn troepen, in het kader van de WEU, te laten deeluitmaken van het Duits-Frans legerkorps dat als kern zou moeten dienen van een Europese Defensiemacht. Van een socialistisch minister hadden we toch wel iets anders verwacht.....

Ligt hier niet een opdracht te wachten voor de brede vredesbeweging.

Agenda

Gent: Elcker - ik - Gewad 15

Amerika herontdekt: 5-12-19 - 25 mei en 2 en 9 juni om 14 u.

Zaire: Als de nood het hoogst is: 7 - 14 - 21 mei om 20 u.

Basiskennis Economie: 28 april - 5 - 12 - 19 - 26 mei om 20 u.

Inlichtingen: Elcker-ik tel. (091) 23 50 34.

Impunidad en Centraal-Amerika

Zaterdag 23 mei van 9.30 u. tot 17 u.

Over het straffeloos en misdadig optreden van regering en overheidsinstanties in de regio.

Inleidingen: A. Bogaert, E. De Greve (juriste), B. Vinck, G. De Schrijver.

In de zaal N.C.O.S., Vlastabriekstraat 11, 1060 Brussel.

Aandeel in de kosten: 100 fr.

Organisatie: Midden-Amerika Koördinatie.

VOLKSKAMP '92

5 - 6 - 7 juni - Hoge Rielen - Lichtaart

Ingericht door Elcker-ik, Oxfam Wereldwinkels en Masereelfonds met medewerking van Vrede vzw, NCOS, Sago, Midden Amerika Komitee en Kwia.

Zaterdag 6 juni:

10.30 u. - 12.30 u.: 500 jaar weerstand.

14. - 15 u.: De rol van de bevrijdingsetheologie.

16 - 18 u.: Polit. en ekon. vraagstukken van L.A.

Zondag 7 juni:

10 u. - 12.30 u.: De zwarte beweging in Noord-Amerika.

idem: Milit. en juridische aspecten v. onderontwikkeling.

14 u. - 15.30 u.: Milieu en ontwikkeling.

16 u. - 18 u.: Het recht op zelfbeschikking. idem: De opbouw van een civiele maatschappij in L.A.

Maandag 8 juni:

10.15 u. - 12.45 u.: De vraag naar solidariteit. Verder animatie, film, uitstappen - kinderactiviteiten.

BRUSSEL GEKLEURD

Het NCOS organiseert in het Brusselse op zondag 17 mei een reeks solidariteits-activiteiten met en voor migranten o.m.

Vanaf 14 u. - Lehonplein te Schaarbeek. Vanaf 13 u. - Pianofabriek - Fortstraat - St. Gillis.

Vanaf 12 u. Gemeenschapscentrum Does - St.-Joost.

Vanaf 13 u. - T.C. De Markten - Brussel Centrum

Vanaf 14 u. - Vaartkapoen - Schoolstraat - Molenbeek.

Vanaf 13 u. - Elsenhof - Kroonlaan - Elsene. SLOTFEEST vanaf 18.30 u.

Ancienne Belgique - Anspachlaan 114, Brussel.

Optreden van Arabische, Afrikaanse, Filippijnse, Aziatische en Zuid Amerikaanse muzikanten en dansgroepen, typisch eten en drankstanden.

Informatie: NCOS tel. (02) 539 26 20.

Noteer reeds

De jaarlijkse vredesbarbecue te Oostende in het Trefcentrum Het Baken heeft plaats op zaterdag 15 augustus.

Joggen voor Solidariteit

Op zondag 31 mei gaat te Brussel de jaarlijkse loopwedstrijd door. Enkele militanten van Vrede (Georges, Koen en Jacques) joggen mee in het kader van solidariteit met Cuba, het A.N.C. en het F.M.L.N. van El Salvador.

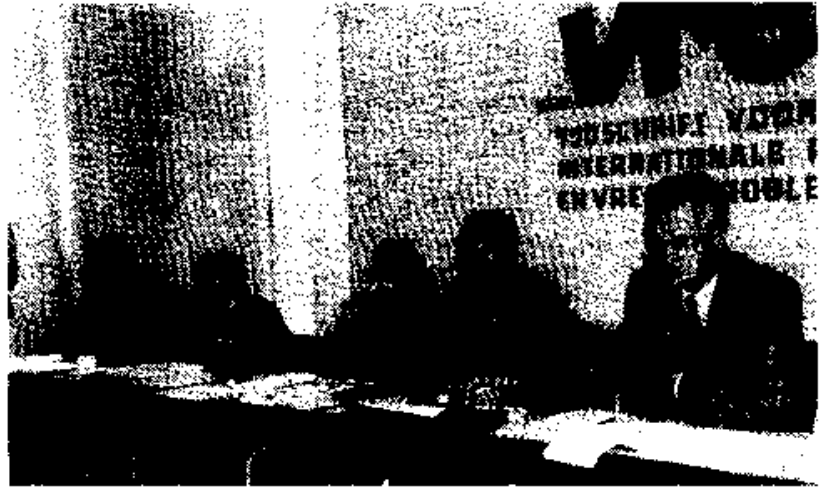
Leden die dit initiatief wensen te sponsoren kunnen een bedrag overschrijven op Prk 000-0956015-80 van Vrede vzw met vermelding van de opdracht.

Tweedehands klederbeurs

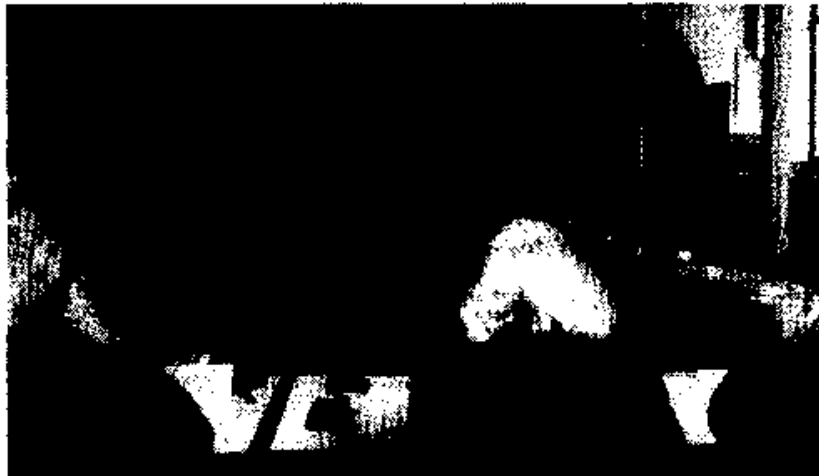
De tweedehandsklederbeurs, ten voordele van het tijdschrift Vrede, zal plaats hebben op zaterdag 9 mei 1992 van 10 tot 17 u. en maandag 11 mei tot vrijdag 15 mei elke dag van 14 tot 17 u. in de zaal Vrede - Knokkestraat 44 - 9000 Gent (dichtbij St.-Pieterstation). Maak dit bekend aan uw vrienden en familieleden.

Nationaal kongres vzw Vrede

Zaterdag 25 april ging in het Katholiek Universitair Centrum (KUC) te Gent het nationaal kongres door van de vzw Vrede waaraan een veertigtal militanten deelnamen. Thema van het kongres was de opstelling van een basistekst waarvan het ontwerp reeds tijdens een tweetal vergaderingen van de Vredesraad en in alle afdelingen werd besproken. Na een welkomsgroet van de gastheer Pater Guus Snijkers en de openingstoepspraak van Urbain Camerlynck, voorzitter van de Raad van Beheer, hield Willy Courteaux een opvallende rede over de toekomst van de vredesbeweging en de vormen van de noodzakelijk strijd. Met Jack Schelfout, in de voormiddag en William De Bruyn in de namiddag als moderators werd onder leiding van Lucien Bollaert de discussie verder gezet over de nieuwe basistekst. Talrijke vrienden namen aan het debat deel over de ingediende amendementen. Na het aanvaarden van de nieuwe basistekst hield Daniel Cirera, sekretaris van de Franse Vredesbeweging, een interessante uiteenzetting over de situatie en perspectieven van de Europese Vredesbeweging waarna Georges Spriet, sekretaris van de vzw Vrede de dag besloot met een gepaste korte toespraak over de taken van de vzw Vrede op het huidige moment. Lezers die belangstelling hebben voor de nieuwe basistekst kunnen deze aanvragen aan het sekretariaat van de vzw Vrede, Knokkestraat 44, 9000 Gent.

Georges Spriet - Lucien Bollaert - Willy Courteaux - Jack Schelfout - Urbain Camerlynck.

Een deel van de zaal tijdens het kongres.

De opmars van Duitsland

De eeltust van Duitsland -
The Guardian 10/1/92

"Duitsland zal via vrede bereiken wat het via oorlogen nooit gehaald heeft: een dominerende plaats in Europa".

André Laysen in "De Morgen" -
Terzake 29/2/92.

Rekening houdende met het intern verzet wenst Bonn de kosten van de vereniging door zijn partners - konkurrenten op Europees en mondiaal vlak te doen betalen. De eenzijdige renteverhoging in augustus '91 is daar een voorbeeld van. Deze waren nooit zo hoog sinds de stichting van de BRD.

Intussen bedroegen de investeringen van de Duitse Konzerns in het buitenland, in het kader van de eenheidsmarkt en voor een groeiende invloed op de Amerikaanse en Japanse markt 29,4 miljard mark in 1991 tegen 14,7 miljard mark in 1989.

De verovering van de Oosteuropese markten is evenmin te onderschatten. Met 75 miljard mark aan kredieten en garanties komt zij op 60 % van de hulp aan het GOS. Op binnenlands vlak zijn het de werkers en konsumenten die de

kosten betalen, terwijl deze van de industrie en het bankwezen beperkt blijven. Zo de personenbelasting oploopt tot 40 % en de BTW gemiddeld tot 25 %, en dus de belangrijkste inkomst van het land uitmaken, moet men vaststellen dat de belastingen op de bedrijven slechts 7 % bedragen.

De direkte en indirecte belastingen die, in het kader van de "nationale solidariteit" werden ingevoerd: de verhoging van de BTW van 14 tot 15 en zelfs 16 % bracht op zich zelf een inkomst op van 30 miljard mark op. De verhoging van de benzineprijs met 20 % en de bijzondere solidariteitsbelasting van 7,5 % op de lonen wijzen er op dat men de werkende bevolking de kosten van de rekening doet betalen.

Uit "Le Monde Diplomatique" -
maart 1992.

E.M. - P. Gent 400; V.G. Machelen 400; E.C. Gent 3.000; E.M. Gent 400; M.V. De Haan 400; I.D.C. Deurne 1.000; Ch. VdV.-D.G. Bergerhout 200; R.K. Luik 500; D.M. Deertijk 400; A.F. Gent 1.000; A.D.S. Oostende 200; H.B. Antwerpen 1.000; H.V.S. Oostende 200; M.M. Roeselare 200; E.L. Oostende 200; V.St. Leuven 400; W.D.R. 's-Gravenwezel 500; L.B. Wilrijk 200; M.V. Pollare 400; R.M. Oostende 300; P.V.C. Maldegem 400; J.C. Nieuwerkerken 200; M.S. Zemst 400; D.G.-D.C. St.-Martens-Latem 400; J.B. St.-Armandsberg 400; L.B. Waregem 400; J.V. Antwerpen 200; H.D.S. Brugge 200; U.C. Torhout 200; M.Th.D. De Pinte 400; J.D.L. Aalst 200; M.C. Bredene 200; L.E. Mechelen 200; L.V. Antwerpen 200; R.N. Keerbergen 500; R.V. Ranst 200; L.V. Asse 200; C.V. St.-Niklaas 200; G.R. Kontich 400; E.D. Veldegem 200; E.V. Antwerpen 1.000; L.M. Drongen 1.000; F.D'H. Zedelgem 200; W.D. Brugge 500; A.D. Oostende 100; D.S.-P. Aalst 200; J.V.C. Antwerpen 200; F. V.V. Gent 100; W.W. Kortrijk 200; C.D.S. Gent 200; E.M. Gent 200; M.V. Gent 200; M. Th. Brussel 400; E.J. Gent 100; M.T. Zwalm 1.000; E.D.B. Brugge 200; A.C. Mariakerke 400; W.R. Brugge 100; B.P. Oostende 400; Y.G. Hoevenen 200; A.L. Gent 200; K.A. Gent 200; F.D.C. Oostduinkerke 200; A.M. Brussel 400; M.D. Gentbrugge 200; Ph. D. Assebroek 200; W.W. Tielt 1.000; H.B. Gent 400; F.V.Z. Bornem 200; N.B. Berchem 2.000; J.C. Zoersel 200; J.D. Luik 200; A.D. Gent 100.
Totaal maart-april: 29.600 frank.

Steun Cuba

Th.C. Oostende 100; G.S. Brussel 500; Anoniem Brussel 500 = 1.100 fr.
Vorig loaal ± 14.500 fr.
15.600 fr.

Steun aankoop computer

G.R. Kontich 500; T.C. Oostende 100; E.B. Brussel 300; T.-P. Hoboken 200 = 1.100 fr.
Vorig totaal ± 45.150 fr.
Nieuw totaal 46.250 fr.

Met oprechte dank.

Overschrijvingen zijn steeds welkom op
PRK 000-0956015-80 van Vrede vzw Gent
met vermelding van opdracht

*De wereld rond
met de
Internationale
Postcheque*

■ **150.000 agentschappen in meer dan 40 landen**

Met de internationale Postcheque kunt u alle kanten uit. Hijs laat u toe geld op te vragen in zo'n 150.000 postkantoren verspreid over een 40-tal landen. Of u zich nu in Joegoslavië bevindt, of in Lichtenstein, te La Escala of te Istanbul, geld hebt u altijd bij de hand.

■ **Zekerheid door een eigen waarborgkaart**

Eigen cheques inwisselen tot 7.000 Belgische Frank in vreemde devisa's per cheque - kan u op vertoan van uw waarborgkaart en identiteitskaart. Een dubbele veiligheidsleutel opdat u als enige uw cheques zou kunnen verzilveren.

■ **Pluspunten**

American Express Travellers Cheques, Visa en Diners Club kredietkaarten om uw reizen te vergemakkelijken heeft u Postrekening nog heel wat te bieden. Vraag meer informatie.

■ **Ja, ik wil graag meer weten over de voordelen van de Postrekening**

1122/91
Naam _____
Straat _____ Nr. _____
Postcode _____ Plaats _____

■ Ongefrankeerd terug te sturen naar
POSTCHEQUE - Commerciale Dienst - Ard 527 - 1100 Brussel

POSTCHEQUE

POSTREKENING PER SLUIT VAN REKENING

U WEEET TOCH AL DAT **MARNIX** VERHUISD IS ?

Alles wat we altijd waren: goed, efficiënt, veelzijdig.

Kortom: een uitstekende boekhandel, maar...

ZOVEEL MOOIER !

EN OOK WEER OPEN OP ZATERDAG !

NEDERKOUTER 109

9000 GENT

TEL. (091) 25 10 92

Elke dag van 9 tot 18 uur
's Zaterdags van 10 tot 12.30 uur
en van 13.30 tot 18 uur

Uitslag van de kwis van het maartnummer

1. Op welke eilanden werd Napoleon verbannen?
Eiba en St.-Helena
2. In welke stad werden de akkoorden over de Algerijnse onafhankelijkheid ondertekend?
Evian.
3. Noem de hoofdstad van Canada?
Ottawa.
4. In welke jaar werden NAVO en Warschaupakt opgericht?
4/4/49 NAVO - 15/4/54 Warschaupakt.
5. Wanneer werd het akkoord van München ondertekend en door wie?
September 1938 - Hitler - Mussolini - Daladier en Chamberlain.
6. Van welk land is Douchambe de hoofdstad?
De Republiek Tadjikistan in Centraal-Azië.
7. Noem de opeenvolgende sekretarissen-generaal van de Verenigde Naties?
Trygve Lie - Dag Hamarskjold - U Thant - Kurt Waldheim - Javier Perez de Cuellar - Boutros Ghali.
8. In welke maand en welk jaar ging te Brussel de eerste betoging door tegen de kernraketten?
Zondag 9 december 1979.
9. Hoe werd de Vietnamese Generaal Giap bekend?
Door de overwinning op de Fransen in de slag van Diên Biên Phủ.
10. Noem vier gewezen Belgische ministers voor ontwikkelings samenwerking?
Scheyven - Harmegnies - Petry - Eyskens - Coens - Kempinaire - Geens - Derijcke.

De belangstelling voor onze kwis neemt toe. Uit de ontvangen inzendingen kregen we er drie foutloos: P. Antoine (Deurne), N. Deerinck (Ronse) en K. De Grijsse (Torhout). J. Van Hoorne (Torhout) maakte een klein foutje. Het Warschaupakt werd namelijk opgericht in mei 1954 (niet in 1955) als reactie op de opname van de Duitse Bondsrepubliek in de NAVO. Na loting gaat de prijs naar P. Antoine uit Deurne.

KWIS

1. Noem de Franse overzeese departementen?
2. De hoofdstad van Turkije?
3. Wanneer werd President Allende vermoord?
4. Wie waren de eerste man en de eerste vrouw in de ruimte?
5. Op welk eiland heeft Nelson Mandela gevangen gezeten?
6. Wat gebeurde er op 14 maart 1939 in Tsjechoslovakije?
7. Waar werd na de oorlog tussen Noord- en Zuid-Korea de wapenstilstand ondertekend?
8. Waar werd het eerste Joods Ghetto als een toevluchtsoord opgericht?
9. Wie was de Eerste Minister van Kongo na de onafhankelijkheid?
10. Waar ligt Konstantinopel?

Antwoorden insturen vóór 15 juni 1992. De lezer die de minste fouten maakt ontvangt een boek.

Erratum:

Een deelnemer wijst er ons met betrekking tot de vorige kwis dat in de encyclopedie Larousse Amsterdam vermeld staat als hoofdstad van Nederland en 's Gravenhage als regering zetel. Waarvan akte.

25 jaar geleden in vrede

Populorum Progressio

De onlangs verschenen encycliek van paus Paulus VI werd in de wereldpers met vreugde en dankbaarheid begroet. Ook al bevat de encycliek geen eigenlijk nieuwe elementen, toch bereikt zij ongetwijfeld haar doel om alle mensen van goede wil meer bewust te maken van de complexe problematiek van de ontwikkelingshulp en hen dringend op te roepen zich daadwerkelijk en persoonlijk in te zetten voor de ontvoogding van alle volkeren.

Ze spreekt zich uit voor de integrale ontwikkeling van de mens op alle gebieden: economisch, sociaal, cultureel, politiek, geestelijk, maar dan alle mensen, ook die in de ontwikkelingslanden.

Al ondertijnt de encycliek de weldaden van de kolonisatie, toch is zij niet blind voor haar wandaden en onrechtvaardigheden en bevestigt zij het onvervreembare recht van alle volkeren op politieke zelfstandigheid. De tijd van het kolonialisme in gelijk welke vorm is onherroepelijk voorbij. Maar zonder economische en sociale zelfstandigheid is dat een illusie.

Bijgevolg moet het liberale kapitalisme, "het internationaal imperialisme van het geld", verworpen worden, omdat het zelfs van de ontwikkelingshulp een winstgevende onderneming wil maken, en er niet voor terugschrikt ganse volkeren in slaavernij aan zich te onderwerpen. Privébezit is geen absoluut en onvoorwaarde-

lijk recht en mag nooit indruisen tegen het algemeen welzijn, zeker niet tegen het welzijn van volkeren in ontwikkeling.

Het gevaar is groot dat wij ons gaan "neerleggen" bij de encycliek, dat wij ons gelukkig voelen, omdat we weer kunnen vendelzwaaien met nieuwe, interessante teksten. Daarom blijft de vraag: Wat zal ervan in huis komen? Zal ze het startsein geven voor een radicale inzet in de strijd voor de ontwikkeling van de volkeren? Vrede kan geen andere betekenis meer hebben dan strijd voor een meer rechtvaardige wereld.

Guus Snijkers
mei '67

*wij nemen
uw drukwerk
au sérieux*

DRUKKERIJ GOFF N.V.
PIJNDEERSSTRAAT 28 9000 GENT
TEL. 091/25.02.59 (4 lines)
FAX. 091/25.10.72

ELECTROS SKOORT 3 MAAL

KWALITEIT alleen grote merken : PHILIPS - AEG - ACEC -
BAUKNECHT - ELECTROLUX - TOSHIBA

PRIJS de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen

SERVICE eigen gespecialiseerde technische dienst,
gegarandeerde herstelling van alle merken.

Kleuren-TV
HiFi & Stereo
Huishoudtoestellen

Electros
de speciaalzaak
aan het stadhuis
van Oostende
059/50.38.23

AUTOFINANCIERING

**SAMEN
KUNNEN WE
ALLES AAN.**

ASLK

"Het 8 mei-komitee werkt sinds haar ontstaan aan de verdediging van democratische vrijheden. Deze dag betekent immers de overwinning op onderdrukking van vrije meningsuiting, en een halt voor diegenen die racisme als rechtvaardiging voor wandaden gingen inbouwen. 8 mei betekent een waarschuwing voor het denken en handelen van deze samenleving die verantwoordelijk ging worden voor volkerenmoord in de tweede wereldoorlog". Dit uittreksel uit een brief van het 8 mei komitee kondigde ook een tentoonstelling aan. 'Toen niet, nu niet, nooit de jaren dertig'. Hieronder publiceren we uittreksels uit een tekst van Jean-Pierre Everaert die meegestuurd werd door het komitee.

De herdenking van 8 mei is vandaag niet (alleen) een herinnering aan het verleden. Degenen die hun strijd tegen het fascisme met het leven bekochten zijn de voorbeelden voor diegenen die ook nu de nood inzien van handelen.

(...)
Het is op 8 mei nodig de realiteit van een bestaand racistisch, nationalistisch, egoïstisch denken en handelen aan te vallen (...) en daarrond alle verenigingen van verzet tegen het fascisme, groepen die gericht zijn op integratie, vredesbewegingen, kortom alle democratische organisaties samen te brengen. Het ontstaan van het fascisme ondersteund door nationalistische en racistische ideeën moet hier duidelijk naar voren worden gebracht.

(...)
In dit verband moet meer dan ooit de huidige wankel economische toestand als oorzaak van het nieuwe nationaal-racistische elan aangeklaagd worden.

Of heeft de wapenwedloop nu precies niet geleid tot deze economische rampsituatie?

We mogen de slachtoffers van het fascisme niet vergeten. Er zijn tientallen kunstenaars, politieke activisten, syndicalisten, gewone mensen die 8 mei 1945 niet mochten beleven, maar hun teksten, hun visies, hun waarden worden nog onvoldoende in het onderwijs b.v. ingebracht.

Ook de vrouwenbeweging moet vandaag in de aktualiteit staan, bij het einde van de fascistische terreur werd het verschil tussen man en vrouw als onbestaand beschouwd. Er was ook geen verschil in repressie tussen man en vrouw. Het is dan ook bijzonder gevaarlijk wanneer deze gelijkheid niet meer centraal zou staan. Bij verder onderzoek en analyse blijkt hoe subtiel het rechtse denken de geslachtsverschillen gaat hanteren.

(...)
Aan de politici wil ik concreet zeggen dat vandaag elke actie ten voordele van een betere kennis van de democratie ondersteund moet worden. Burgerzin, democratische actie gesteund op het verwezenlijken van gelijke rechten, solidariteit zijn taken voor 8 mei.

Dringend en zeer duidelijk moet met de bevolking gewerkt worden om de 'bokshandschoenenretoriek' te ontcrachten. Revanchisme, dwaas en economisch onaanvaardbaar nationalisme, aanvallen op het gelijkheidsprincipe, op ons solidariteitsdenken, aanvallen op de sociale zekerheid zijn punten waar politici en de democratische organisaties zich moeten tegen verzetten.

8 mei, dag van overwinning ten koste van veel leed, vernieling en dood, moet uitgroeien tot een concreet platform tegen anti-democratische onzinnigheden en moet gebruikt worden voor het steeds heraktualiseren van democratische verworvenheden.

De gebeurtenissen in de wereld, het bestaan of verdwijnen van staten die op racisme of diktatuur zijn gesteund, oorlogen, het wapenarsenaal, gebrek aan openheid en democratie moeten worden vergeleken met de verantwoorde keuzes van die mensen die tijdens de oorlogsjaren omkwamen. Deze fakkel moet symbolisch doorgegeven worden en daarom wil ik nogmaals wijzen op het absolute nut van 8 mei een officiële herdenking te maken.

Tenslotte is het enorm belangrijk dat onze aandacht naar de media gaat. Er zou om deontologische redenen geen enkele vorm van sensatiezucht mogen bestaan rond de hoger vernoemde nationalistische, racistische, anti-feministische, anti-demokratische visies. Er zal dan uiteraard meer aandacht moeten komen voor het plaatsen van de feiten tegen hun achtergrond, voor een duidelijke en niet mis te verstane presentatie ervan.

Overal is er de dwingende en dringende nood aan uitleg, aan de aanwending van de massa informatie-die-nu-nog-bestaat, uitwisselen van gegevens, leren van kennis en eigenheid van diverse culturen. Kritiek, reactie tegen verkeerde meningen zijn zaken die beter en grondiger moeten worden aangepakt zeker in vorming en onderwijs.

8 mei, dag van overwinning op het meest absurde en mensonterende systeem, dag van aandacht voor de denkwereld en activiteiten van de slachtoffers ervan, moet het vertrekpunt en de basis vormen voor een verandering die vanaf morgen zichtbaar moet zijn.

Jean-Pierre Everaert

lees ook

EcoGroen

maandblad voor de ecologische stroming

met achtergronden uit binnen en buitenland, reportages, interviews, inside-informatie, rechten van antwoord, columns, cursiefjes, allerlei ideeën om anders te gaan leven, dossiers over milieu en maatschappij, politiek, filosofie en milieu-etiek.

EcoGroen
Blekersdijk 14 9000 Gent
Telefoon : (091) 33 10 36
Proefnummer op verzoek
Jaarabonnement door betaling van 700 F
op rekening 001-2062322-81.

De Duitse regering heeft afgezien van de organisatie van de Internationale V.N.-Konferentie over mensenrechten die volgend jaar te Berlijn moest plaats hebben. Als officiële reden werd opgegeven dat de Bondsrepubliek in de Duitse hoofdstad niet over voldoende financiële en organisatorische mogelijkheden beschikt. De bijeenkomst zal aldaar dus niet plaats hebben omdat de Duitse regering niet rijk genoeg is ... Ongelooflijk! De reden ligt natuurlijk elders. Duitsland, wat meestal vergeten wordt, is ook het land van de "Berufsverboden" en in de Ost Länder is een belangrijk deel van de bevolking tot de vaststelling gekomen dat ze ge KOHL-oniseerd werden...

Het ongeletterd zijn is niet langer iets dat enkel de onderontwikkelde landen treft. Ook de geïndustrialiseerde landen worden hiermede gekonfronteerd. De OESO, dit zijn de 25 rijkste landen verenigd in de Organisatie voor Economische Coöperatie en Ontwikkeling, heeft voor de eerste maal een rapport terzake gepubliceerd. Hieruit blijkt dat 30 % van de arbeiders in landen als de V.S., Canada of de E.G. hiermede problemen hebben. Van 2 tot 10 % zijn praktisch analfabeet. Uit dit onderzoek blijkt dat ongeletterd zijn en werkloosheid nauw met elkaar verbonden zijn.

Moe getergd door de traagheid van de administratie waardoor ze steeds laatijdig haar werkloosheidsvergoeding ontving, schreef een Zwitserse vrouw, afgedankt als bediende om economische redenen, naar de President van de Zwitserse Konfederatie. Per kerende ontving ze een antwoord waarin deze "welopgevoede" heer haar een lijst met goedkope recepten stuurde die met aardappelen kunnen bereid worden...

Roedoslav Sikorski werd benoemd tot Pools onderminister van defensie. Als dusdanig is hij verantwoordelijk voor de buitenlandse relaties van de Poolse defensie. Hij verklaarde zich vooral te zullen toespitsen op het verwerven van moderne wapens en technologie voor de Poolse strijdkrachten. De "Gazeta Wyborcza", de krant die ontstond als orgaan van "Solidariteit" wees er echter op dat de nieuwe onderminister een Brits Staatsburger is "die de belangen van het groot internationaal kapitaal verdedigt". De 29-jarige Sikorski trok namelijk in de jaren 80 naar Londen waar hij het Brits staatsburgerschap kreeg en keerde in 1990 naar zijn land terug als korrespondent van de Britse krant de "Sunday Telegraph". In het "nieuwe" Polen blijkt dus alles mogelijk te zijn.

In antwoord op enkele verklaringen van Japanse politici over de V.S. heeft de Amerikaanse senator Ernest Hollings

aangetoond evenmin erg intelligent en taktvol te zijn. Bij een ontmoeting met een groep arbeiders stelde hij aan deze voor een bom te laten vallen en er voor te zorgen dat in de paddestoelwolk zou te lezen staan "gemaakt in de Verenigde Staten door luie en ongeletterde arbeiders en getest in Japan". Ongelooflijk maar waar...

Eindelijk kunnen de inwoners van Moskou, dank zij de democratie, genieten van onze Westerse beschaving. In deze stad werd namelijk de eerste sex-shop geopend. De uitbaters noemen deze echter een "Centrum voor geneeskunde en voortplanting". De aandacht van de bezoekers wordt in bijzonder getrokken op "pillen voor het stimuleren van seksuele betrekkingen" en condooms in luxeverpakking. De "produkten" worden in roebels aangeboden maar aan hoge prijzen. Ze gaan er in Moskou dus op vooruit...

De Koningin van Groot-Brittannië, die met een persoonlijk fortuin van 1 miljard pond, de rijkste vrouw van de wereld is, kreeg een tijdje geleden een indexaanpassing op de haar toegekende "vergoeding". De civiele lijst zal zodoende voor 1992 tot een sordige 9,79 miljoen pond oplopen. Hieraan wordt dan nog toegevoegd: het onderhoud van de paleizen, trein, vliegtuig, schip en reizen op staatskosten. In totaal kost de monarchie 57 miljoen pond per jaar aan de Britse gemeenschap. Uit een opiniepeiling blijkt niettemin dat 4 op de 5 Britten achter de monarchie blijven staan maar... 59 % van de ondervraagden van minder dan 25 jaar blijkt er een andere mening op na te houden...

'Twas te verwachten. Kort geleden werd het bericht de wereld ingestuurd dat de mediagigant Robert Maxwell, een top-agent was van de voormalige Sovjetunie. Zolang Maxwell aan de top stond van een pers-imperium werd hij ons voorgesteld als een primus van de Westerse Kristene Samenleving, de verdediger van demo-

kratie en mensenrechten, en als dusdanig door de meeste koningen, presidenten en regeringsleiders ontvangen. Werd hij zelf niet op de Olijfberg in Jeruzalem begraven? Nu, na zijn dood, het blijkt dat hij slechts een vulgaire schurk was, moet hij natuurlijk als een agent van de ex-Sovjetunie worden voorgesteld...

Een Russische krant maakte kort geleden bekend dat tijdens de eerste twee maanden van dit jaar de misdaad 30 % hoger lag dan tijdens dezelfde periode één jaar geleden. Diefstal komt vooraan met 67 % van alle misdaden. Misdrijven met wapens namen toe met 31 % en tegen buitenlanders met 49 %. Het is natuurlijk nog niet de Verenigde Staten waar, volgens recente gegevens, 455 personen op 100.000 in de gevangenis zitten maar het gaat wel stilaan in die richting. De "vrije-markt democratie" heeft dus ook wel heel wat schaduwkanten.

Na de Golfoorlog werden de Palestijnen, die jaren in Koeweit verbleven, aan de deur gezet. Sindsdien zijn het de Filippijnen, India, Pakistan en Sri Lanka die het gros van het huispersoneel leveren. Ruim een miljoen vrouwen bezorgen langs die weg een inkomst aan hun families en ... deviezen aan hun onderscheiden landen. Honderden zijn echter ontvlucht om te ontkomen aan mishandelingen en seksueel geweld van hun bazen. Zo verblijven er op dit ogenblik 220 Filippijnse vrouwen o.w. 9 zwangere, in de ambassade van hun land. Patricia Schroeder, een Amerikaans Kongreslid, wenste ter plaatse een onderzoek in te stellen over het lot van de in Koeweit verblijvende Aziatische vrouwen. Tot haar verbazing weigerde de Koeweitse regering haar een inreisvisa. "Ieder onderzoek over het lot van buitenlandse gastarbeiders is een binnenlandse aangelegenheid", deelde men haar mede. Mensenrechten en democratie zijn de minste zorg van de Koeweitse sjeks en de Amerikaanse beschermheer...

Koeweit aan de Koeweiti (The Guardian, 27/2)

Om Los Te Lopen